

**A Magyar Nemzeti Bank 12/2022. (VIII.11.) számú ajánlása
a belső védelmi vonalak kialakításáról és működtetéséről, a pénzügyi szervezetek irányítási és
kontroll funkcióiról**

I. Az ajánlás célja és hatálya

A megbízható, körültekintő és prudens működés biztosítása szempontjából kiemelt jelentőséggel bír a felügyelt pénzügyi szervezetek belső védelmi vonalainak megfelelő működése. Az ajánlás célja a pénzügyi szervezetek védelmi vonalaival kapcsolatban a Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB) elvárásainak megfogalmazása, és ezzel a jogalkalmazás kiszámíthatóságának növelése, a vonatkozó jogszabályok egységes alkalmazásának elősegítése.

Az ajánlás átülteti az Európai Bankhatóság (a továbbiakban: EBH) 2021. július 2-án közzétett, a belső irányításról szóló iránymutatását (EBA/GL/2021/05)¹, az Európai Értékpapír-piaci Hatóság (a továbbiakban: ESMA) 2021. április 6-án közzétett, a MiFID II. irányelv szerinti megfelelési funkcióra vonatkozó követelmények bizonyos szempontjairól szóló iránymutatását (ESMA35-36-1952)², valamint az EBH és az ESMA ezzel egyidejűleg közzétett, a vezető testületi tagok és a kulcsfontosságú feladatot ellátó személyek alkalmasságának értékeléséről szóló közös iránymutatásának (EBA/GL/2021/06, ESMA35-36-2319)³ egyes rendelkezéseit.

Az ajánlás címzettjei a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény 39. § (1) bekezdésében meghatározott törvények hatálya alá tartozó, magyarországi székhellyel rendelkező szervezetek, továbbá az Európai Unió másik tagállamán vagy az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes más államon kívüli országban székhellyel rendelkező (harmadik országbeli) pénzügyi szervezetek magyarországi fióktelepei (a továbbiakban együtt: pénzügyi szervezet).

Az MNB a kibocsátók számára is javasolja az ajánlásban megfogalmazott felügyeleti elvárások követését.

Az MNB felhívja a figyelmet arra, hogy a biztosítók és a viszontbiztosítók belső védelmi vonalai tekintetében az MNB a jelen ajánlás általános elvárásaihoz képest speciális elvárásokat is megfogalmazott a biztosítók és viszontbiztosítók irányítási rendszeréről szóló – jelen ajánlás kiadásakor – 17/2019. (IX. 20.) MNB ajánlásban.

A jelen ajánlás témájával összefüggő szabályrendszert különösen, de nem kizárólagosan az ágazati jogszabályok tartalmazzák. Jelen ajánlás a jogszabályi rendelkezésekre teljeskörűen nem utal vissza

---

¹ [GL on internal governance under CRD_HU.pdf \(europa.eu\)](#)

² [guidelines on certain aspects of mifid ii compliance function requirements hu.pdf \(europa.eu\)](#)

³ [EBA BS 2017 XXX \(Final GL on the assessment of suitability of MB members and KFH\).docx \(europa.eu\)](#)

az elvek és elvárások megfogalmazásakor, az ajánlás címzettjei a kapcsolódó jogszabályi előírásoknak való megfelelésre azonban természetesen továbbra is kötelesek.

Az ajánlásban foglaltak összhangban állnak a pénzügyi szervezetek működésének európai kereteit meghatározó előírásokkal.

Jelen ajánlás adatkezelési, adatvédelmi kérdésekben iránymutatást nem fogalmaz meg, a személyes adatok kezelése vonatkozásában semmilyen elvárást nem tartalmaz, és az abban foglalt követelmények semmilyen módon nem értelmezhetők személyes adatok kezelésére vonatkozó felhatalmazásnak. Az ajánlásban rögzített felügyeleti elvárások teljesítésével összefüggésben történő adatkezelés kizárólag a mindenkor hatályos adatvédelmi jogszabályi rendelkezések betartásával végezhető.

II. Értelmező rendelkezések

1. Jelen ajánlás alkalmazásában

a) ágazati jogszabályok:

1. az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárról szóló 1993. évi XCVI. törvény,
2. a Magyar Export-Import Bank Részvénytársaságról és a Magyar Exporthitel Biztosító Részvénytársaságról szóló 1994. évi XLII. törvény,
3. a lakástakarékpénztárakról szóló 1996. évi CXIII. törvény,
4. a jelzálog-hitelintézetéről és a jelzáloglevélről szóló 1997. évi XXX. törvény,
5. a magánnyugdíjról és a magánnyugdíjpénztárakról szóló 1997. évi LXXXII. törvény,
6. a Magyar Fejlesztési Bank Részvénytársaságról szóló 2001. évi XX. törvény,
7. a tőkepiacról szóló 2001. évi CXX. törvény,
8. a foglalkoztatói nyugdíjról és intézményeiről szóló 2007. évi CXVII. törvény,
9. a befektetési vállalkozásokról és az árutőzsdei szolgáltatókról, valamint az általuk végezhető tevékenységek szabályairól szóló 2007. évi CXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Bszt.),
10. a pénzforgalmi szolgáltatás nyújtásáról szóló 2009. évi LXXXV. törvény,
11. a szövetkezeti hitelintézetek integrációjáról és egyes gazdasági tárgyú jogszabályok módosításáról szóló 2013. évi CXXXV. törvény (a továbbiakban: Integrációs törvény),
12. az egyes fizetési szolgáltatókról szóló 2013. évi CCXXXV. törvény,
13. a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény (a továbbiakban: Hpt.),
14. a kollektív befektetési formákról és kezelőikről, valamint egyes pénzügy tárgyú törvények módosításáról szóló 2014. évi XVI. törvény,
15. a biztosítási tevékenységről szóló 2014. évi LXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Bit.),
16. a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2017. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Pmt.),

17. az ÁÉKBV-alapkezelőre vonatkozó szervezeti, összeférhetetlenségi, üzletviteli és kockázatkezelési követelményekről szóló 79/2014. (III. 14.) Korm. rendelet,
  18. a biztosítók és a viszontbiztosítók csoportfelügyeletével kapcsolatos részletes szabályokról szóló 436/2016. (XII. 16.) Korm.rendelet,
  19. a hitelintézetekre vonatkozó prudenciális követelményekről és a 648/2012/EU rendelet módosításáról szóló 2013. június 26-i 575/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: CRR),
  20. a piaci visszaélésekről (piaci visszaélésekről szóló rendelet), valamint a 2003/6/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv és a 2003/124/EK, a 2003/125/EK és a 2004/72/EK bizottsági irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2014. április 16-i 596/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet,
  21. a 2011/61/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvnek a mentességek, az általános működési feltételek, a letétkezelők, a tőkeáttétel, az átláthatóság és a felügyelet tekintetében történő kiegészítéséről szóló 2012. december 19-i 231/2013/EU felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet,
  22. a biztosítási és viszontbiztosítási üzleti tevékenység megkezdéséről és gyakorlásáról szóló 2009/138/EK parlamenti és tanácsi irányelv (Szolvencia II) kiegészítéséről szóló 2014. október 10-i (EU) 2015/35 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet,
  23. a 2014/65/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvnek a befektetési vállalkozások szervezeti követelményei és működési feltételei, valamint az irányelv alkalmazásában meghatározott kifejezések tekintetében történő kiegészítéséről szóló 2016. április 25-i (EU) 2017/565 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet,
  24. a befektetési vállalkozásokra vonatkozó prudenciális követelményekről, valamint az 1093/2010/EU, az 575/2013/EU, a 600/2014/EU és a 806/2014/EU rendelet módosításáról szóló 2019. november 27-i (EU) 2019/2033 európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: IFR),
  25. a biztosítási és viszontbiztosítási üzleti tevékenység megkezdéséről és gyakorlásáról (Szolvencia II) szóló 2009. november 25-i 2009/138/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvben foglalt felhatalmazások alapján kiadott szabályozás- és végrehajtástechnikai standardok,
  26. a CRR-ben foglalt felhatalmazások alapján kiadott szabályozás- és végrehajtástechnikai standardok,
  27. az 596/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletben foglalt felhatalmazások alapján kiadott szabályozás- és végrehajtástechnikai standardok,
  28. az IFR-ben foglalt felhatalmazások alapján kiadott végrehajtástechnikai standardok;
- b) *külső szolgáltató*: a pénzügyi szervezeten kívüli szolgáltató, beleértve az ugyanazon csoporton vagy intézményvédelmi rendszeren belüli szolgáltatót is, amelynek a pénzügyi szervezet is tagja, illetve amely a pénzügyi szervezetnek tagja;
- c) *pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázat*: a vezető testületi tagok és a kulcspozíciót betöltő személyek alkalmasságának értékeléséről szóló 1/2022. (I. 17.) MNB ajánlás [a továbbiakban: 1/2022. (I. 17.) MNB ajánlás] 1. pont f) alpontja szerinti fogalom.

III. Általános elvek

III.1. A belső védelmi vonalak felépítése

2. Elvárt, hogy a pénzügyi szervezet olyan belső védelmi vonalakat alakítson ki és működtessen, amelyek elősegítik a pénzügyi szervezet
  - a) prudens, megbízható és hatékony, a jogszabályoknak és belső szabályzatoknak megfelelő működését,
  - b) eszközeinek, a tulajdonosok és az ügyfelek pénzügyi szervezettel összefüggő gazdasági érdekeinek, valamint társadalmi céljainak védelmét,
  - c) zavartalan és eredményes működését, a pénzügyi szervezettel szembeni bizalom fenntartását.

A pénzügyi szervezet belső védelmi vonalainak legfontosabb feladata, hogy preventív és proaktív módon járuljanak hozzá e célok teljesüléséhez azáltal, hogy a működés során esetlegesen keletkező problémákat, hiányosságokat a lehető legkorábbi fázisban, már a keletkezésükkor, de lehetőség szerint még azt megelőzően azonosítják és kezelik, biztosítva ez által a megoldás gyorsaságát és hatékonyságát. A belső védelmi vonalak elsődleges szűrő szerepet töltenek be a pénzügyi közvetítőrendszer biztonságos működését garantáló védelmi hálóban.

3. A pénzügyi szervezet belső védelmi vonalait a felelős belső irányítás (internal governance⁴), valamint az üzleti folyamatokba beépített kontrollokat (elsődleges védelmi vonal) kiegészítő, a második és harmadik védelmi vonalhoz tartozó belső kontroll (internal control) funkciók alkotják.
4. A felelős belső irányítás megvalósítását a pénzügyi szervezet a megfelelő szervezeti felépítés, szervezet, testületi rendszer kialakításával és működtetésével, valamint az irányítási (management) és a felügyelési (supervision) funkciók gyakorlásával biztosítja. Az irányítási funkció gyakorlása magában foglalja az ügyintézési és képviseleti feladatok ellátását, a felügyelési funkció gyakorlása pedig a nyomonkövetési, az ellenőrzési és felügyelési feladatok ellátását. A felelős belső irányítás (internal governance) a felelős vállalatirányítás (corporate governance) részeként értelmezendő, és annyiban szűkebb annál, hogy nem fedi le a tulajdonosokkal és a pénzügyi szervezet egyéb érdekelt feleivel való kapcsolatokat.

A második védelmi vonalhoz tartozó belső kontroll funkciók közé sorolandó a kockázati

---

⁴ A kifejezések angol nyelvű megadása az MNB azon törekvését fejezi ki, hogy az ajánlásban az elfogadott nemzetközi terminológia az adott kifejezés tartalmát lefedő lehető legpontosabb módon kerüljön közvetítésre a pénzügyi szervezetek számára.

kontroll funkció és a megfelelőségbiztosítási funkció, a harmadik védelmi vonalat pedig a belső ellenőrzési funkció jelenti (a továbbiakban együtt: belső kontroll funkciók).

III.2. Csoportszintű működés

5. Az ágazati jogszabályok alapján összevont alapú felügyelet alá tartozó hitelintézet, pénzügyi holding társaság, vegyes pénzügyi holding társaság, befektetési vállalkozás, befektetési holding társaság, biztosító, viszontbiztosító (a továbbiakban együtt: irányító pénzügyi szervezet) esetében az MNB elvárja, hogy a belső védelmi vonalak csoport szinten is kialakításra és működtetésre kerüljenek, továbbá, hogy az irányító pénzügyi szervezet a csoport tagjai tekintetében – függetlenül azok székhelyétől – a belső védelmi vonalakkal összefüggésben is irányítási és felvigyázási funkciót alakítson ki és működtessen. E cél elérése érdekében alapvető fontosságú, hogy a csoporton belül azonos alapelveken – feltéve, hogy az nem ellentétes valamely csoporttag esetében releváns helyi szabályozással – nyugvó belső irányítási és kontroll gyakorlat valósuljon meg, amely tekintetben a felelősséget az irányító pénzügyi szervezet irányítási funkciót betöltő testülete viseli.
6. A belső védelmi vonalak csoportszintű kialakítása és működtetése során – mind az irányító pénzügyi szervezet, mind pedig a csoporttagok részéről – az MNB a belső védelmi vonalat alkotó valamennyi részterületen (felelős belső irányítás, belső kontroll funkciók) elvárja a csoportként történő szolgáltatásnyújtás és működés sajátosságainak, valamint a csoport egésze, illetve a csoporttagok kockázatainak figyelembevételét. Ennek keretében az irányító pénzügyi szervezet a döntések meghozatala során figyelembe veszi a csoport tagjaira gyakorolt hatásokat is, a csoporttagok pedig olyan belső irányítási és kontroll környezetet teremtenek, amely biztosítja, hogy az irányító pénzügyi szervezet részéről hozott döntés ne veszélyeztethesse a csoporttagok biztonságos irányítását és működését, a csoporttagokra vonatkozó jogszabályi előírások betartását, valamint a tulajdonosi jogok érvényesülését.
7. A védelmi vonalak csoportszintű kialakításának és működtetésének legfontosabb eszközei:
  - a) az üzleti modell jellegével, a folytatott szolgáltatási tevékenységek sajátosságaival, kiterjedtségével, összetettségével és kockázataival összhangban kialakított csoportszerkezet, szervezeti felépítés és működési struktúra (beleértve a függetlenséget, illetve a megfelelő ellensúlyokat biztosító testületi rendszerek kiépítését is), felelősségi, hatásköri és jelentési rendszer,
  - b) a csoportszintű belső irányítási és kontroll politikák elfogadása és gyakorlati alkalmazása,
  - c) a csoporttagok belső irányítási és kontroll funkciói tekintetében irányítási, felvigyázási funkciók gyakorlása,
  - d) csoportszintű belső kontroll funkciók kialakítása és működtetése.

A belső védelmi vonalak kialakításának és működtetésének csoportszintű vonatkozásait érintő részletes elvárásokat az ajánlás további, érintett pontjai tartalmazzák.

8. Amennyiben valamely pénzügyi szervezet anyavállalata nem magyarországi székhelyű pénzügyi szervezet, illetve egyéb módon tagja valamely nemzetközi pénzügyi csoportnak, az MNB elvárja, hogy a jogszabályi előírásoknak és a jelen ajánlás elvárásainak megfelelően, a pénzügyi szervezet belső védelmi vonalainak kialakítása és működtetése álljon összhangban, illetve illeszkedjen a csoport által alkalmazott alapelvekhez, megoldásokhoz.
9. Az Integrációs Szervezet tagjaként működő hitelintézet a belső védelmi vonalait az Integrációs törvénnyel összhangban és a hitelintézetek integrációjának központi szerve, az Integrációs Szervezet által meghatározott módon alakítja ki.

III. 3. Arányosság

10. A pénzügyi szervezet a belső védelmi vonalait, valamint az azok részét képező egyes elemeket a vonatkozó jogszabályi előírások betartásával és a prudens működés biztosításával, az alkalmazott üzleti modell jellegével, továbbá a pénzügyi szervezet, illetve csoport által folytatott szolgáltatási tevékenységek sajátosságaival – beleértve a szervezeti formából adódó jellemzőket is –, kiterjedtségével, összetettségével, kockázataival és a pénzügyi közvetítőrendszerben betöltött szerepével összhangban alakítja ki és működteti. Az arányosság elvét figyelembe vevő alkalmazás egyaránt vonatkozik az ajánlás alapján elvárt belső politikákra, szabályozásokra, szervezeti megoldásokra, valamint a megvalósuló gyakorlatokra, eljárásokra.

Az arányosság elvének érvényre juttatása érdekében, a pénzügyi szervezet a belső védelmi vonalait különösen az alábbiakra tekintettel alakítja ki:

- a) a pénzügyi szervezet, illetve csoport mérete;
- b) – amennyiben releváns – a pénzügyi szervezet a CRR 4. cikk (1) bekezdés 145. pontja szerinti kis méretű és nem összetett intézménynek vagy a CRR 4. cikk (1) bekezdés 146. pontja szerinti nagy méretű intézménynek minősül-e;
- c) a pénzügyi szervezet, illetve csoport földrajzi jelenléte, az egyes joghatóságok tekintetében folytatott tevékenységek nagyságrendje;
- d) a pénzügyi szervezet jogi formája, beleértve azt is, hogy a pénzügyi szervezet tagja-e pénzügyi csoportnak, és ha igen, milyen súlyt képvisel a csoporton belül;
- e) a pénzügyi szervezet tőzsdén jegyzett gazdálkodó szervezet-e;
- f) a tőkekövetelmények mérésére a pénzügyi szervezet használ-e belső modelleket;
- g) a pénzügyi szervezet, illetve csoport által folytatott tevékenységek és szolgáltatások típusa;
- h) a pénzügyi szervezet, illetve csoport üzleti modellje és stratégiája, figyelembevételével – amennyiben releváns – a BMA értékelés eredményét is⁵; az üzleti tevékenységek jellege, összetettsége és az általa folytatott üzleti tevékenységek közötti kölcsönhatás, valamint a

---

⁵<https://www.mnb.hu/felugyelet/szabalyozas/felugyeleti-szabalyozo-eszkozok/modszertani-kezikonyvek/icaap-ilaap-bma-felugyeleti-felulvizsgalatok>

- pénzügyi szervezet, illetve csoport szervezeti struktúrája;
- i) a pénzügyi szervezet, illetve csoport kockázati stratégiája, kockázati étvágya és aktuális kockázati profilja, figyelembevéve az ICAAP és ILAAP⁶, illetve ORSA⁷ értékelés eredményét is;
  - j) a pénzügyi szervezet, illetve csoport tulajdonosi és finanszírozási struktúrája;
  - k) a pénzügyi szervezet, illetve csoport ügyfeleinek jellege (például lakossági ügyfelek, kisvállalkozások, közintézmények, egyéb pénzügyi szervezetek), a termékek és szerződések összetettsége;
  - l) külső szolgáltató igénybevételével folytatott tevékenységek köre és értékesítési csatornák (ideértve a saját kereskedelmi hálózaton, például közvetítőkön vagy fióktelepeken keresztül nyújtott szolgáltatásokat is);
  - m) a meglévő információtechnológiai (IT) rendszerek, beleértve a szolgáltatásfolytonossági rendszereket és az e területhez tartozó tevékenységek kiszervezését.

Az a befektetési vállalkozás, amely nem alkalmazza a CRR előírásait és nem minősül kis méretű és össze nem kapcsolt befektetési vállalkozásnak, az arányosság elvének érvényre juttatása érdekében a belső védelmi vonalai kialakításánál figyelemmel van továbbá az általa őrzött és kezelt eszközökre, a kezelt eszközök összegére, a kezelt ügyfélmegbízások mennyiségére, a napi kereskedési forgalom volumenére, továbbá arra, hogy van-e engedélye az ügyfelek pénzének vagy eszközeinek tartására.

Az MNB felhívja a figyelmet arra, hogy a pénzügyi szervezet mérete vagy rendszerszintű jelentősége önmagában nem feltétlenül jelzi a kockázatoknak való kitettség mértékét.

III.4. Egyéb elvárások

- 11. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet, illetve csoport belső védelmi vonalainak rendszerét írásban rögzítse, kitérve legalább az 1. melléklet szerinti elemekre.
- 12. Elvárt, hogy a pénzügyi szervezet irányítási funkciót betöltő testülete (jogsabályban, illetve belső szabályozásában meghatározott gyakorisággal – amely tekintetben az MNB jó gyakorlatnak tartja a legalább éves gyakoriságú értékelést – és módon) rendszeresen értékelje a pénzügyi szervezet, illetve csoport belső védelmi vonalait, az azok részét képező egyes részrendszerek felépítését és működését, és gondoskodik az esetlegesen szükségessé váló korrekciós lépések megfelelő időben történő megtételéről, valamint azok nyomon követéséről.

---

⁶<https://www.mnb.hu/felugyelet/szabalyozas/felugyeleti-szabalyozo-eszkozok/modszertani-kezikonvyek/icaap-ilaap-bma-felugyeleti-felulvizsgalatok>

⁷ <https://www.mnb.hu/letoltes/3-2016-ajanlas-sajat-kockazat-es-szavatoatok-ertekeles.pdf>

13. Az MNB az ajánlásban a belső védelmi vonalak kialakításával és működtetésével összefüggésben több helyen fogalmazza meg elvárását belső politika elfogadására és alkalmazására. Az MNB a belső politikák konkrét formáját tekintve számos megoldást elfogadhatónak tart. Így az egyes politikák megfogalmazása elképzelhető önálló dokumentumban, más politikák vagy belső szabályzatok, eljárásrendek, ügyrendek stb. részeként is. Elvárás ugyanakkor, hogy a pénzügyi szervezet az MNB megkeresésére képes legyen annak bemutatására, hogy azokon a területeken (például vezető tisztségviselők kinevezése, kockázatkontroll, megfelelőségbiztosítás), ahol az MNB – a jogszabályi előírásokon túl – belső politika kialakítását várja el, a kitűzött és követett célok, alapelvek, valamint legfontosabb gyakorlatok előre és egyértelműen rögzítettek legyenek. A pénzügyi szervezet, illetve csoport által kialakított politikákkal szembeni további általános elvárás, hogy valamely irányítási vagy felügyelési funkciót betöltő testület által elfogadásra, szervezeten belüli kommunikálásra és rendszeres, jogszabályban, illetve belső szabályozásban meghatározott gyakorisággal – amely tekintetben az MNB jó gyakorlatnak tartja a legalább éves gyakoriságú értékelést – és módon felülvizsgálatra kerüljenek, továbbá, hogy a pénzügyi szervezet, illetve csoport gyakorlata mindenkor feleljen meg a kialakított politikáknak.
14. Az MNB az ajánlásban a pénzügyi szervezetek belső védelmi vonalaival kapcsolatos elvárásait szektorsemleges módon fogalmazza meg, annak ellenére, hogy a nemzetközi és a hazai szabályozási háttér szektoronként eltérő követelményrendszere ezt sok esetben nem segíti elő. Az ajánlás ennek megfelelően arra törekszik, hogy összefoglalja a belső védelmi vonalak működtetésével kapcsolatos legjobbnak tartott gyakorlatokat, melyet a pénzügyi szervezet az MNB elvárása alapján a rá vonatkozó jogszabályi előírások figyelembevételével és az arányosság 10. pontban megfogalmazott elvével összhangban alkalmaz. Az ágazati jogszabályok bizonyos szektorok, pénzügyiszervezet-típusok, illetve témák tekintetében az ajánlásban megfogalmazottakkal azonos, illetve bizonyos esetekben szigorúbb előírásokat határoznak meg. Ez utóbbiak betartása minden esetben elsőbbséget élvez az MNB elvárásainak követésével szemben.⁸
15. Az elterjedt nemzetközi gyakorlattal összhangban az ajánlás a vezető testületek funkció szerinti megkülönböztetését alkalmazza, elkülönítve egymástól az irányítási funkciót betöltő testületet a felügyelési funkciót betöltő testülettől. A magyarországi gyakorlatban az irányítási funkciót betöltő testület jellemzően az igazgatóság (pénztárak esetében az igazgatótanács), a felügyelési funkciót betöltő testület pedig a felügyelőbizottság (pénztárak esetében az ellenőrző bizottság).⁹ Amennyiben egy pénzügyi szervezetnél igazgatóság nem kerül létrehozásra, az MNB elvárja, hogy az irányítási funkciót betöltő testület vonatkozásában megfogalmazott elvárásokat a pénzügyi szervezet az igazgatóság jogszabályban meghatározott jogait gyakorló vezérigazgatóra alkalmazza.

---

⁸ Az ajánlás ezekre lábjegyzetek formájában hívja fel a figyelmet.

⁹ A Hpt.-ben az irányítási funkciót betöltő testületnek az irányítási joggal rendelkező vezető testület, a felügyelési funkciót betöltő testületnek a felügyeleti joggal rendelkező vezető testület feleltethető meg.

IV. Felelős belső irányítás

IV.1. Alapelvek

16. Az MNB kiemelt fontosságúnak tartja, hogy mint a működés minőségét és biztonságosságát alapvetően meghatározó tényezőt, a pénzügyi szervezet megfelelő, az ajánlásban megfogalmazott legjobb gyakorlatokra épülő belső irányítási rendszert alakítson ki és működtessen.
17. Az MNB az arányosság 10. pontban megfogalmazott elvét szem előtt tartva a sokrétű tevékenységet folytató, nagyméretű, nemzetközileg is aktív pénzügyi szervezetekkel szemben magasabb szervezeti és irányítási követelmények teljesítését várja el, mint a kisebb, kevésbé bonyolult tevékenységet végző, illetve nemzetközileg inaktív, csak hazai környezetben működő pénzügyi szervezetekkel szemben.

IV.2. Szervezeti és működési keretek

IV.2.1. Szervezeti felépítés, szervezet

18. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet, illetve csoport olyan, írásban rögzített szervezeti felépítés és működési struktúra keretein belül folytassa tevékenységét, amely megfelelő alapot biztosít a pénzügyi szervezet, csoport, illetve a kiszervezett tevékenységek hatékony és biztonságos irányításához, valamint a felvigyázási és kontroll funkciók gyakorlásához. Ezzel összefüggésben elvárt, hogy a pénzügyi szervezet olyan szervezeti felépítést és működési struktúrát alakítson ki, amely segíti és támogatja az irányítási funkciót betöltő testületet a pénzügyi szervezetet, illetve csoportot érintő kockázatok átlátásában és hatékony menedzselésében, valamint az MNB-t a mikro- és makroprudenciális felügyeleti tevékenysége ellátásában.
19. Az MNB elvárása alapján a jelentési vonalaknak, valamint a felelőségek és hatáskörök megosztásának a pénzügyi szervezeten, csoporton belül, illetve a kiszervezett tevékenységek tekintetében megfelelően szabályozottnak és dokumentáltnak, világosnak, pontosnak, egyértelműen meghatározottnak, átláthatónak, összefüggőnek, továbbá a szervezeten belüli információáramlást, a beszámoltatást és ellenőrzést, a hiányosságok korrigálását lehetővé tevőnek, a pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás megelőzését és a IV.9. pont szerinti érdekkonfliktusok és hatásköri összeütközések megelőzését, kezelését biztosítónak, betarthatónak és kikényszeríthetőnek kell lenniük. Ezek kialakítása, a munkavállalók felé történő kommunikálása és folyamatos működtetése a pénzügyi szervezet irányítási funkciót

betöltő testületének elsődleges felelőssége.

20. Azokban az esetekben, ahol az üzleti jelentési vonalak nem egyeznek meg a pénzügyi szervezet vagy a csoport jogi értelemben vett szerkezetével, az MNB elvárja annak biztosítását, hogy az egyes területek feladatai és hatáskörei egyértelműek és átláthatók legyenek.
21. Elvárt, hogy a pénzügyi szervezet irányítási funkciót betöltő testülete ismerje és átlássa a pénzügyi szervezet, illetve csoport szervezeti felépítését és működési struktúráját, valamint biztosítsa, hogy a szervezeti felépítés és működési struktúra összhangban álljon a pénzügyi szervezet, illetve csoport stratégiájával, kockázati étvágával, kockázati profiljával és a pénzügyi közvetítőrendszerben betöltött szerepével, továbbá, hogy a szervezeti felépítésre és működési struktúrára kiterjedjen a kockázatkezelési rendszer. További elvárás, hogy a pénzügyi szervezet vezetése értse az alkalmazott szervezeti felépítés és működési struktúra, illetve csoportszerkezet célját és átlássa annak kockázatait.
22. Az MNB elvárja a pénzügyi szervezet szervezeti felépítésének és működési struktúrájának, illetve a pénzügyi csoport szerkezetének rendszeres, belső szabályozásban meghatározott gyakorisággal – amely tekintetben az MNB jó gyakorlatnak tartja a legalább éves gyakoriságú értékelést – történő, és minden, a pénzügyi szervezetet, illetve csoportot érintő jelentős változás (például a külső környezet megváltozása, új leányvállalat alapítása, valamely csoporttag eladása, vállalatfelvásárlás) esetén történő soron kívüli – dokumentált módon történő – felülvizsgálatát és szükség esetén annak megfelelő időben történő módosítását.
23. Az MNB elvárása alapján a pénzügyi szervezet irányítási funkciót betöltő testületének felelősségi körébe tartozik a pénzügyi szervezet politikáinak az új szervezeti struktúrák által igényelt felülvizsgálata, illetve szükség esetén új politikák kidolgozása.

IV.2.2. Komplex struktúrák, nem szokványos vagy nem transzparens tevékenységek

24. Elvárt, hogy a pénzügyi szervezet átlátható szervezeti kereteket és működési struktúrákat alakítson ki. A gazdasági vagy jogi célokkal nem indokolható, homályos vagy indokolatlanul bonyolult, a munkavállalók és a hatóságok számára nem érthető vagy a pénzügyi közvetítőrendszerrel érintő bűncselekmények (például pénzmosás, terrorizmus finanszírozása, csalás) elkövetését lehetővé tevő szervezeti felépítést, továbbá a rögzített szervezeti felépítéstől eltérő működési gyakorlatot az MNB nem tartja elfogadhatónak.
25. Mind a pénzügyi szervezet, mind pedig az MNB részéről különös figyelmet igényelnek az alábbi gyakorlatok:
  - a) komplex, de megfelelő indokokkal alátámasztható szervezeti keretek és működési struktúrák kialakítása, ideértve például a különleges célú gazdasági egységen, vagy más hasonló megoldáson keresztül történő szolgáltatásnyújtást;

- b) a szokásos sztenderdektől eltérő, vagy a pénzügyi szervezet, illetve az ügyfelek számára nehezen átlátható szolgáltatások, termékek nyújtása, továbbá
  - c) az olyan országokban folytatott tevékenységek, amelyeknek pénzügyi szabályozási gyakorlata a nemzetközi és a hazai normáktól, ajánlásoktól vagy szabályozástól lényegesen eltér.
26. Az MNB elvárja, hogy a 25. pont szerinti gyakorlatot a pénzügyi szervezet, illetve csoport csak kellő körültekintéssel, megfelelően átgondolt, a pénzügyi szervezet irányítási funkciót betöltő testülete által jóváhagyott és rendszeresen (belső szabályozásában meghatározott gyakorisággal – amely tekintetben az éves felülvizsgálatot az MNB jó gyakorlatnak tartja – és módon) felülvizsgált stratégia és politika alapján folytasson.
27. A 25. pont szerinti esetekben az MNB elvárja az alábbiak érvényre juttatását is:
- a) a pénzügyi szervezet vezetése értse az alkalmazott gyakorlat célját;
  - b) a kapcsolódó kockázatok még a gyakorlat alkalmazása előtt kerüljenek azonosításra és a pénzügyi szervezet vezetése lássa át azok mértékét és jellegét;
  - c) a pénzügyi szervezet rendelkezzen az alkalmazott gyakorlat kockázataival összhangban álló, a felmerülő kockázatok figyelemmel kísérésére, csökkentésére, kontrolljára és jelentésére (ideértve az irányítási funkciót betöltő testület, a belső kontroll funkciókat ellátó területek, valamint a felügyelési funkciót betöltő testület, a külső könyvvizsgáló, valamint az MNB felé történő információ szolgáltatást is) vonatkozó politikákkal és eljárásokkal;
  - d) a pénzügyi szervezet belső kontroll funkcióit ellátó területek kezeljék kiemelt figyelemmel az alkalmazott gyakorlatot;
  - e) a pénzügyi szervezet rendszeresen értékelje az alkalmazott gyakorlat fenntartásának indokoltságát;
  - f) az alkalmazott gyakorlatról való döntés, a belső kontroll funkciót ellátó területnek¹⁰ az alkalmazott gyakorlattal kapcsolatban tett megállapításai, az alkalmazott gyakorlat fenntartására vonatkozó értékelések kerüljenek dokumentálásra.
28. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet az ügyfelei által alkalmazott komplex szervezeti kereteket és működési struktúrákat is kezelje kellő körültekintéssel, továbbá, hogy az ügyfelek megbízása alapján folytatott nem szokványos és nem transzparens tevékenységek esetében is juttassa érvényre a jelen ajánlás szerinti vállalatirányítási elveket.

IV.2.3. A pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás megelőzése

29. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet, illetve csoport megfelelő folyamatokat és

---

¹⁰ Bár egy adott belső kontroll funkciót elláthat egy személy, egy szervezeti egység, de több személy, szervezeti egység, terület is, az ajánlásban minden esetben egyes számban, az adott funkciót ellátó területként hivatkozunk a funkció gyakorlóira.

eljárásokat alakítson ki és működtessen a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemmel kapcsolatos kötelezettségeinek teljesítése érdekében. Ennek keretében elvárt, hogy a pénzügyi szervezet rendszeresen értékelje a pénzügyi szervezet, illetve csoport pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatnak való kitettségét, és szükség esetén tegyen lépéseket ezen és a pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázattal összefüggésbe hozható más (például reputációs és működési kockázat) kockázatok csökkentése, illetve megszüntetése érdekében, beleértve a munkavállalók pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatokkal összefüggő képzetét is.

30. Az MNB a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás megelőzésével és megakadályozásával összefüggésben a Pmt. 63. § (5) bekezdésének alkalmazása mellett elvárja, hogy a pénzügyi szervezet irányítási funkciót betöltő testületének egy tagja – a potenciális érdekkonfliktusok szem előtt tartásával – kijelölésre kerüljön a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás megelőzésével és megakadályozásával kapcsolatos követelmények és elvárások betartásának felelőseként. Amennyiben a pénzügyi szervezetnél nem működik irányítási funkciót betöltő testület, úgy a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás megelőzésével és megakadályozásával kapcsolatos követelmények és elvárások betartásának felelőseként a pénzügyi szervezet felsővezetésének egy tagját elvárt kijelölni. A fentiek szerinti tag kijelölése nem érinti a vezető testületnek, illetve a felsővezetésnek a pénzügyi szervezet, illetve csoport irányítását és tevékenységeit illető egyéb feladatait és felelősségi köreit.¹¹

IV.2.4. Csoportszintű szervezeti keretek

31. Az irányító pénzügyi szervezet esetében az MNB elvárja, hogy annak vezetése ismerje az egyes leányvállalatok és egyéb csoporttagok alapításának, felvásárlásának indokát és célját, a csoporttagok közötti kapcsolatokat, a csoport egészére vonatkozó működési kockázatokat, a csoporton belüli ügyleteket, és azt, hogy a csoportszerű működésnek milyen finanszírozási, tőke és kockázati profil vonzatai vannak normál üzleti körülmények és válsághelyzet esetén.
32. Az irányító pénzügyi szervezet esetében az MNB elvárja továbbá, hogy olyan hatékony és átlátható csoportszerkezetet és csoportszintű működési struktúrát alakítson ki, hogy a csoporttagok – függetlenül attól, hogy azok székhelye harmadik országban vagy valamely offshore pénzügyi központban van – közötti kapcsolatok és tranzakciók ne veszélyeztessék a belső védelmi vonalak csoportszintű kialakításával és működtetésével kapcsolatos, az ajánlás 5-9. pontja szerinti elvárások érvényre juttatását.
33. Az MNB elvárása alapján az irányító pénzügyi szervezet irányítási funkciót betöltő testülete biztosítja, hogy a csoporttagok elegendő információhoz jussanak a csoport egészének

---

¹¹ A Pmt. 3. § 16. pontjában meghatározott hitelintézetek és a 3. § 28. pontjában meghatározott pénzügyi szolgáltatók tekintetében a pénzügyi intézmények pénzmosási és terrorizmus finanszírozási kockázatainak értékeléséről, és a kapcsolódó intézkedések meghatározásáról szóló – jelen ajánlás kiadásakor – 7/2019. (IV. 1.) MNB ajánlás további elvárásokat is megfogalmaz.

általános céljait, stratégiáit és kockázati profilját illetően, valamint annak átlátásához, hogy a csoporttagok hogyan illeszkednek a csoport struktúrájába és működésébe. A vonatkozó információátadást a pénzügyi szervezet dokumentálja és az érintett funkciót ellátó testület, terület (beleértve a vezető testületet, az üzletágakat és a belső kontroll funkciókat) rendelkezésére bocsátja.

34. Elvárt, hogy az irányító pénzügyi szervezet irányítási funkciót betöltő testülete tájékozódjon rendszeresen – amely tekintetben az MNB jó gyakorlatnak tartja a legalább éves gyakoriságú értékelést – a csoport felépítésében és működési struktúrájában rejlő kockázatokról.

IV.3. Ellenőrzési rendszer

35. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet, illetve csoport irányítási funkciót betöltő testülete – az arányosság 10. pontban megfogalmazott elvét szem előtt tartva – a pénzügyi szervezet, illetve csoport tevékenységeire belső szabályzatban dokumentált ellenőrzési rendszert, ellenőrzési nyomvonalat alakítson ki és működtessen. Az ellenőrzési nyomvonal tartalmazza különösen az egyes tevékenységek felelősségi és információs szintjeit és kapcsolatait, továbbá az irányítási és ellenőrzési folyamatokat, lehetővé téve azok nyomon követését és utólagos ellenőrzését. Az ellenőrzési nyomvonal megmutatja a szervezet ellenőrzési rendszerének hiányosságait és elősegíti a kockázatok azonosítását. Az ellenőrzési nyomvonal kialakításának célja a folyamatba épített, előzetes és utólagos vezetői ellenőrzés, valamint a független belső ellenőrzés és a külső ellenőrzések hatékonyabbá tétele. Ennek érdekében javasolt, hogy az ellenőrzési nyomvonalak tartalmazzák a pénzügyi szervezetnél fellelhető folyamatok, illetve tevékenységek, valamint az azok irányításáért felelős munkakör, illetve szerepkör megnevezését, a folyamatok, illetve tevékenységek ellátásának jogi alapját (jogszabály, belső szabályozás), a folyamat-, illetve tevékenységelemhez kapcsolódó részletesebb feladatleírást. Tartalmazzák továbbá ez utóbbi feladatleíráshoz kapcsolódó főbb dokumentum-, adatbázis típusok megnevezését, a folyamat-, illetve tevékenységellátás határidejét, a kockázat(ok) megnevezését (releváns kockázatonkénti bontásban), a folyamat-, illetve tevékenységellátáshoz és adott egynemű kockázat(ok)hoz kapcsolódó ellenőrzési pontot, az ellenőrzést végző munkakör, illetve szerepkör megjelölését, oly módon, hogy a munkaköri leírás alapján egyértelműen azonosítható legyen az ellenőrzést végző személye, az ellenőrzés gyakorisága.

IV.3.1. Folyamatba épített ellenőrzés

36. Elvárt, hogy a pénzügyi szervezet az egyes ügyviteli folyamatokat és belső szabályzatait úgy alakítsa ki, hogy az lehetővé tegye a folyamatba épített ellenőrzést. Elvárt, hogy a pénzügyi szervezet az egyes folyamatokba ellenőrzési pontokat iktasson be annak érdekében, hogy az egyes részfeladatok csak a megelőző részfeladat ellenőrzését – egyúttal annak megfelelését – követően kerülhessenek ellátásra, ezáltal biztosítva az egymásra épülő

részfeladatok inputjainak megfelelőségét. Egy adott művelet elvégzése, feldolgozása és ellenőrzése nem lehet ugyanannak a személynek a feladata (feladatkörök megfelelő szintű elkülönítése/négy szem elve). A munkaköri leírások kitérnek a belső ügyviteli szabályzatokban meghatározott munkafolyamatba épített ellenőrzési feladatok betartására vonatkozó kötelezettségekre. A pénzügyi szervezet eljárásait úgy alakítja ki, hogy minden kockázatvállalással járó tranzakció csak dokumentált, a négy szem elvét figyelembe vevő vagy előre definiált kontrollokat biztosító automatizált ellenőrzés után hajtható végre.

37. Az MNB javasolja a pénzügyi szervezet számára, hogy az üzleti területeken kettős jelentési utakat alakítson ki, továbbá, hogy a pozíciókra és kockázatokra vonatkozó jelentések az üzletági feletteseken kívül célszerűen a kockázatkezelési funkcióhoz is eljussanak.

IV.3.2. Vezetői ellenőrzés

38. A különböző vezetői szintek létrehozása és a szervezeti struktúra a pénzügyi szervezet, illetve csoport céljainak, stratégiájának hatékonyabb megvalósítására irányul. Elvárt, hogy a vezetői ellenőrzési funkciók, feladatok minden vezetői szinten érvényesüljenek. A vezetői ellenőrzés célja többek között a munkafolyamatokba épített kontrollpontok rendeltetésszerű működésének vizsgálata. A vezetői ellenőrzés eszközei a beszámoltatás, a jelentések kérése, az aláírási jog gyakorlása, a feladatok teljesítésének ellenőrzése tartalmi, alaki és egyéb szempontból, a személyes helyszíni ellenőrzés, valamint a vezetői információs rendszer működtetése. A pénzügyi szervezet vezetői rendszeresen, a belső ügyrendekben és eljárásrendekben meghatározottaknak megfelelően ellenőrzik és beszámoltatják a beosztottakat. A vezetői ellenőrzés részletes szabályait (ideértve a jelentéseket és a szolgálati utakat is) teljeskörűen a belső szabályzatok tartalmazzák.

IV.3.3. Vezetői információs rendszer

39. A pénzügyi szervezet tevékenységének fontos eleme a folytatott tevékenységek teljes körére kiterjedő vezetői információs rendszer kialakítása és működtetése. A vezetői információs rendszer célja, hogy az irányítás és ellenőrzés során egységes és átfogó információk álljanak megfelelő időben a vezetés rendelkezésére.
40. A pénzügyi szervezet vezetői információs rendszere magában foglalja a vezetés részére érkező (pénzügyi szervezeti- és csoportszintű) információk összességét, valamint azt a rendszert, amely az információkat összegyűjtve, megfelelő módon feldolgozva eljuttatja a célszemélyekhez, úgy, hogy a változásokra a vezető még időben tudjon reagálni.
41. Az MNB a pénzügyi szervezet számára a vezetői információs rendszerek működtetésekor az elektronikus eszközök és csatornák elsődleges alkalmazását javasolja.

42. Elvárt, hogy a vezetői információs rendszer úgy kerüljön kialakításra és működtetésre, hogy az a megfelelő időben rendelkezésre álló megbízható és releváns információkkal segítse a pénzügyi szervezet, illetve csoport vezetésének tevékenységét.
43. Az információs rendszerekkel szembeni további elvárás a biztonságosság, a rendszeres, független módon történő ellenőrzöttség és a váratlan eseményekre való felkészültség is.

IV.4. Testületi rendszer, irányítási és felvigyázási funkciók

44. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet a jogszabályi előírásoknak megfelelően olyan testületi rendszereket működtessen, amely biztosítja a pénzügyi szervezeten, illetve csoporton belül az irányítási és felvigyázási funkciók hatékony és prudens gyakorlását. A magyar vállalatirányítási gyakorlatban – részben az eltérő jogszabályi háttér miatt – a pénzügyi szervezetek egyes típusai között és az egyes szektorokon belül is fellelhetők eltérések.¹² Az MNB ennek megfelelően a testületek formális meglétét önmagában nem tekinti elégségesnek, hanem az irányítási és felvigyázási funkciók megvalósulását, hatékony működtetését, illetve az alkalmazott gyakorlat áttekinthetőségét, transzparenciáját várja el.
45. Elvárt, hogy a pénzügyi szervezet a legfőbb irányítási, felvigyázási funkciókat betöltő testületeit, azok feladatait és hatásköreit, a tevékenységüket meghatározó legfőbb eljárási szabályokat – a jogszabályi előírások figyelembevételével – írásban (például alapító okiratban, SZMSZ-ben, ügyrendben, belső szabályzatban) rögzítse.
46. A 45. pont szerinti elvárással összefüggésben írásban rögzítendő az is, hogy az alkalmazott feladat- és hatáskörmegosztás alapján a pénzügyi szervezetenél, illetve csoportnál az egyes testületek (ügyvezetés, igazgatóság, igazgatótanács, felügyelőbizottság, ellenőrző bizottság, auditbizottság) milyen szerepet játszanak
  - a) a hatályos jogszabályi előírások szem előtt tartása mellett, a tulajdonosok gazdasági és társadalmi céljaira tekintettel a pénzügyi szervezet üzleti és működési céljainak meghatározásában, stratégiájának kidolgozásában és megvalósításában,
  - b) a kockázati étvágy és a kockázati stratégia, valamint az azokból következő célok megvalósítását segítő politikák kidolgozásában, kitérve a kockázatok fedezését szolgáló tőke allokálására, a likviditás kezelés céljainak meghatározására is,
  - c) az ajánlás elvárásainak megfelelő vállalati kultúra és a kockázatvállalás, valamint a kockázatkezelés és a kockázati kontroll valamennyi aspektusára kiterjedő kockázati kultúra megteremtésében és fenntartásában, a kockázatkezelési rendszer kialakításában és működtetésében,
  - d) a célok és politikák – beleértve a vállalatirányítási alapelvek és vállalati értékek

---

¹² Sok pénzügyi szervezetre jellemző az elkülönített ügyvezetés, igazgatóság és felügyelőbizottság mint legfőbb irányító és ellenőrző testületek működtetése. Másoknál az igazgatóság összetétele megegyezik az ügyvezetés összetételével, és van olyan modell is, ahol nincs külön igazgatóság.

- közvetítését is – szervezeten, illetve csoporton belüli, valamint kifelé (a piacok és a hatóságok felé) történő kommunikálásában,
- e) a kapcsolódó belső szabályozások és iránymutatások kidolgozásában, jóváhagyásában, továbbá az alkalmazás feltételeinek, erőforrásainak biztosításában,
  - f) a pénzügyi szervezet, illetve csoport hatékony irányítási rendszerének kialakításában, beleértve a megfelelő kommunikációs és jelentési csatornákkal kiegészített, átlátható szervezeti felépítést és bizottsági rendszert is,
  - g) a pénzügyi szervezet, illetve csoport irányítási és felügyelési funkciót betöltő testülete elnökének és tagjainak, a kulcspozíciót betöltő személyeinek kiválasztására, jelölésére, kinevezésére és utódlására vonatkozó politikák és folyamatok, továbbá a javadalmazási politika meghatározásában és alkalmazásában,
  - h) az érdekkonfliktusok kezelésében,
  - i) a stratégiának és a politikáknak megfelelő működés ellenőrzésében,
  - j) a stratégia és a politikák rendszeres időközönkénti, belső szabályozásban rögzített gyakorisággal – amely tekintetben a politikák esetében az MNB jó gyakorlatnak tartja a legalább éves gyakoriságú felülvizsgálatot – és módon történő felülvizsgálatában és szükség szerinti módosításában,
  - k) a belső kontroll funkciók kialakításában, összehangolásában és működtetésében,
  - l) a számviteli beszámolóval, a nyilvánosságra hozatallal és a felügyeleti célú jelentésszolgálattal kapcsolatos folyamatok kialakításában és működtetésében, azok integritásának biztosításában,
  - m) a külső érdekelt felekkel való egyéb kapcsolat és kommunikáció felügyeletében,
  - n) a pénzügyi szervezet, illetve csoport irányítási rendszerének és belső védelmi vonalainak, valamint az azok egyes részterületeit jelentő elemek működésének rendszeres – legalább éves gyakorisággal megvalósuló, a szervezeten belüli és külső változásokat egyaránt figyelembe vevő – értékelésében, a szükséges korrekciós intézkedések megtételében.

47. Az irányítási funkciót betöltő testület alapvető feladata a pénzügyi szervezet, illetve csoport stratégiájának gyakorlati megvalósítása.

48. A felügyelési funkciót betöltő testületek alapvető feladata a stratégia gyakorlati megvalósításának nyomon követése és felügyelete. Az ágazati jogszabályok a felügyelési funkciót betöltő testületek kötelezően ellátandó feladatait szűkebb körűen rögzítik, jellemzően a pénzügyi beszámoló készítésével és a belső ellenőrzési szervezet irányításával összefüggő feladatokra koncentrálnak.¹³

49. A felügyelési funkciót betöltő testületek jogszabályi rendelkezés alapján ellátandó feladataival összefüggésben a pénzügyi szervezetenél jogszabályi előírás hiányában is javasolt a felügyelési funkciót betöltő testület előzetes egyetértése¹⁴ a belső ellenőrzési szervezeti

---

¹³ Lásd Hpt. 152. § (3) és (5) bekezdés, Bit. 85. § (4) bekezdés

¹⁴ A Hpt. és a Bit. hatálya alá tartozó pénzügyi szervezetek esetében ez jogszabályi előírás.

egység vezetője, a vezető belső ellenőrök, illetve a feladatát egyszemélyben ellátó belső ellenőr foglalkoztatásának létesítésével, megszüntetésével kapcsolatos döntések meghozatalához, valamint javadalmazásuk megállapításához, továbbá a 108. pont f) alpontjával összhangban a kockázati kontroll funkciót és a megfelelőségbiztosítási funkciót ellátó terület vezetőjének elmozdításához. Ez az elvárás nem terjed ki az adott belső kontroll funkciót ellátó terület valamennyi munkatársára, csak a terület irányításáért felelős vezetői funkciót betöltőkre, és nem érinti az adott belső kontroll funkcióért való felelősséget, valamint az adott belső kontroll funkcióhoz tartozó tevékenységet végző személyek feletti munkáltatói jogokat.

50. Az MNB jó gyakorlatnak tartja, ha a pénzügyi szervezet felvigyázási funkciót betöltő testülete a jogszabályi rendelkezés alapján ellátandó elsődleges feladatain túlmenően figyelmet fordít az alábbi tevékenységekre is:
- a) az irányítási funkciót betöltő testület döntéshozatali tevékenységének monitorozása, az irányítási funkciót betöltő testület felügyelete,
  - b) az irányítási funkciót betöltő testület döntéseinek, illetve a testület által biztosított információk kritikus szemléletű értékelése,
  - c) a pénzügyi szervezet, illetve csoport belső védelmi vonalai működésének felügyelete, rendszeres értékelése – amely tekintetben az MNB jó gyakorlatnak tartja a legalább éves gyakoriságú értékelést –, és hiányosság észlelése esetén a szükséges intézkedések megtételének kezdeményezése,
  - d) a pénzügyi szervezet, illetve csoport stratégiai céljainak, szervezeti felépítésének, kockázati stratégiájának – ideértve a kockázati étvágyat és a kockázatkezelési rendszert is –, valamint nyilvánosságra hozatali gyakorlatának figyelemmel kísérése és felügyelete,
  - e) a pénzügyi szervezet, illetve csoport kockázati kultúrája alakulásának figyelemmel kísérése,
  - f) a pénzügyi szervezet, illetve csoport etikai normái teljesülésének és az érdekkonfliktusok kezelését célzó intézkedések felügyelete,
  - g) a pénzügyi beszámoló készítés és a felügyeleti adatszolgáltatás integritásának felügyelete.
51. Az MNB álláspontja szerint célszerű, ha a pénzügyi szervezet, illetve csoport felvigyázási funkciót betöltő testülete a belső védelmi vonalak működéséről nem csak az irányítási funkciót betöltő testülettől kapott jelentésekből tájékozódik, hanem közvetlen kapcsolatot is fenntart a belső kontroll funkciót ellátó területekkel. E tekintetben javasolt a megfelelőségbiztosítási funkciót ellátó terület vezetője, a kockázati kontroll funkciót ellátó terület vezetője, továbbá a belső ellenőr által¹⁵ a felvigyázási funkciót betöltő testületek részére legalább évente¹⁶ összefoglaló értékelés készítése és annak a testület általi megtárgyalása. Amennyiben a pénzügyi szervezetnél létrehozásra került, a felvigyázási

---

¹⁵ A jogszabályi előírások a komplex áttekintést nem követelik meg, a belső védelmi vonalak egy-egy részlemére irányulnak. Általában a belső ellenőrzés felügyelőbizottság részére történő beszámolási kötelezettsége rögzítve van.

¹⁶ A belső ellenőrzést illetően a Hpt. féléves, a Bit. pedig negyedéves beszámolási kötelezettséget határoz meg.

funkciót betöltő testület a fenti feladatokat az auditbizottságon keresztül is elláthatja.

52. A pénzügyi szervezet, illetve csoport felvigyázási funkciót betöltő testületeinek tagjai – még ha a testületek tagjai egyenként nem is feltétlenül, illetve nem minden esetben vagy témában – együttesen készek és képesek a pénzügyi szervezet, illetve csoport
- irányítási funkcióját gyakorló testülete által megfogalmazott javaslatok, magyarázatok és információk megértésére és értékelésére,
  - stratégiája, kockázati étvágya és politikái alkalmazásának nyomon követésére,
  - irányítási funkcióját gyakorló testületében funkciót betöltő személyek teljesítményének értékelésére.
53. Az MNB elvárja a pénzügyi szervezet, illetve csoport irányítási és felvigyázási funkciót betöltő testületei közötti, szükséges és elégséges mértékű információmegosztáson alapuló, hatékony együttműködést. Ennek megvalósítása érdekében a pénzügyi szervezet, illetve csoport irányítási funkcióját gyakorló testülete (például igazgatóság) rendszeresen – belső szabályozásban meghatározott gyakorisággal és módon – megvitatja a pénzügyi szervezet, illetve csoport üzleti és kockázati stratégiáját, valamint annak megvalósulását a pénzügyi szervezet, illetve csoport felvigyázási funkciót betöltő testületeivel (például felügyelőbizottság), valamint haladéktalanul tájékoztatja az utóbbiakat a pénzügyi szervezet, illetve csoport irányítását és biztonságos működését érintő külső és belső eseményekről, folyamatokról, tendenciákról.
54. Elvárt, hogy a felvigyázási funkciót betöltő testület elnöke – a bizottsági ülést követő tíz napon belül – az MNB-nek megküldje azokat a jegyzőkönyveket, előterjesztéseket, illetve jelentéseket, amelyek a felvigyázási funkciót betöltő testület által tárgyalt olyan napirendi pontra vonatkoznak, amelynek tárgya a pénzügyi szervezet belső szabályzatainak súlyos megsértése vagy az irányításban, vezetésben észlelt súlyos szabálytalanság.¹⁷

IV.5. A testületi tagokkal szembeni elvárások

55. Az MNB elvárása, hogy a pénzügyi szervezet kellő gondossággal járjon el az irányítási és felvigyázási funkciót betöltő testületek elnökének és tagjainak kiválasztása, alkalmasságának értékelése, teljesítményértékelése, valamint az utódlásuk és újbóli kinevezésük vagy megválasztásuk, illetve a szervezeten belül más pozícióban történő megbízásuk megtervezése során. Ezzel összefüggésben a nagyobb, összetettebb tevékenységet folytató pénzügyi szervezetnél az MNB jelölő bizottság működtetését is célszerűnek tartja¹⁸, melynek feladata különösen:

---

¹⁷ A Hpt. [152. § (6) bekezdés] hatálya alá tartozó pénzügyi szervezetek esetében ez a felügyeleti jogkörrel rendelkező vezető testületre nézve meghatározott jogszabályi előírás is, a Bit. 272. §-a alapján pedig a felügyelőbizottság elnökének a kötelezettsége.

¹⁸ A Hpt. 112. § (1) bekezdése alapján jelölő bizottság felállítása a mérlegfőösszeg tekintetében legalább öt százalékos piaci részesedéssel rendelkező hitelintézetek esetében, illetve a Bszt. 24/D. § (1) bekezdése alapján a kétszázmilliárd forint feletti mérlegfőösszegű befektetési vállalkozások esetében törvényi előírás is.

- a) testületi tagságra jelöltek állítása és ajánlása, figyelembe véve a vonatkozó jogszabályi előírásokat (különös tekintettel az egyes testületek létszámára, a külső és belső tagok arányára, a tagok függetlenségére, valamint a nemek arányára vonatkozó előírások betartására) és a kapcsolódó felügyeleti szabályozó eszközöket;
  - b) az adott testületi tagsághoz szükséges képességek és feladatok meghatározása, és a feladatok ellátásához szükséges időráfordítás értékelése;
  - c) a testületi tagok egyéni és kollektív alkalmasságának értékelése;
  - d) a testületek méretének, összetételének és teljesítményének évente legalább egyszer történő értékelése és ajánlás megfogalmazása a hiányosságok– ideértve a jogszabályok által megkövetelt limitek megsértése esetén szükséges intézkedéseket is – kezelésére;
  - e) a pénzügyi szervezet ügyvezetőjének kiválasztására és kinevezésére vonatkozó politika rendszeres felülvizsgálata, és a megállapítások alapján az irányítási funkciót betöltő testület számára ajánlások megfogalmazása;
  - f) a testületi döntések befolyásolástól való mentességének rendszeres felülvizsgálata.
56. Az irányítási és felügyelési funkciót betöltő testületek létszámának és összetételének meghatározása, valamint a kiválasztás és teljesítményértékelés tekintetében elvárt, hogy a pénzügyi szervezet azt megfelelő – a szükséges szakmai és képzettségi követelményeket, képességeket és gyakorlatot is rögzítő – belső politika mentén hajtsa végre. Mindezek során elvárt, hogy a pénzügyi szervezet a jogszabályi követelmények és a kapcsolódó felügyeleti szabályozó eszközökben – különös tekintettel az 1/2022. (I. 17.) MNB ajánlásban – rögzített elvárások mellett legyen tekintettel a pénzügyi szervezet, illetve csoport üzleti modelljére, a folytatott szolgáltatási tevékenységek sajátosságaira, kiterjedtségére, összetettségére és kockázataira.
57. A kiválasztás és az utódlás tervezése során az alábbi szempontok szem előtt tartása indokolt:
- a) a testületek elnökének és egyes tagjainak szükséges képzettségét, képességeit és kompetenciáit oly módon indokolt meghatározni, hogy a testület egésze tekintetében biztosított legyen a megfelelő szakértelem, kompetencia és gyakorlat rendelkezésre állása;
  - b) ha lehetőség van arra, hogy ugyanazon személy több testületnek is tagja legyen, több pozíciót betöltsön, vagy valamely kontroll funkcióért is felelős legyen, a különböző funkciók ellátása ne jelenthessen érdekonfliktust, illetve minimalizálásra kerüljenek az abból fakadó negatív hatások (például, hogy a túlterheltség ne akadályozza a személyt az egyes pozíciói magas színvonalú ellátásában);
  - c) azon pénzügyi szervezetnél és azon pozíciók vonatkozásában is, ahol ezt jogszabályi előírás engedélyezési feltételként vagy egyéb követelményként külön nem rögzíti, kerüljön értékelésre a jelölt alkalmassága, amely tekintetben az MNB jó gyakorlatnak tekinti az 1/2022. (I. 17.) MNB ajánlás elvárásainak figyelembevételét;
  - d) jogszabály eltérő – megengedő – előírása mellett is törekedni szükséges arra, hogy a tagok mandátuma ne legyen határozatlan időre szóló, és határozott időre szóló mandátum

esetén az újra kinevezésre csak akkor kerülhessen sor, ha a pénzügyi szervezet a tag megelőző időszakban folytatott tevékenységét kellő gondossággal értékelte, a feladatait elvégzettnek és az elvárásokkal megegyezőnek találta;

e) több tag mandátumának egyszerre történő lejáratára működési kockázatot jelenthet, melynek kezeléséről a pénzügyi szervezetnek gondoskodnia szükséges.

58. Az irányítási és felügyelési funkciót betöltő testületek tagjaival szemben elvárt, hogy
- a) tevékenységük során a legmagasabb szakmai hozzáértéssel, kellő gondossággal, aktív módon járjanak el;
  - b) képesek legyenek a független, objektív és megalapozott döntéshozatalra, fellépésre, véleményük kinyilvánítására;
  - c) más feladataikra, megbízatásukra is tekintettel megfelelő időt tudjanak szentelni a funkciójuk ellátásának.
59. A testületi tagok függetlensége tekintetében a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) általános szabályai szerint szükséges eljárni, figyelembe véve az ágazati jogszabályok követelményeit is. Ezekben túlmenően az MNB javasolja, hogy a pénzügyi szervezet a felügyelési funkciót betöltő testületek tekintetében a tagok lehető legszélesebb körére érvényesítse a Ptk. 3:287. §-a szerinti, az igazgatótanács tagjai vonatkozásában meghatározott függetlenségi követelményeket.
60. A felügyelési funkciót betöltő testületek szakmai képzettsége tekintetében is a Ptk. és az ágazati jogszabályok előírásai követendők. A folyamatos megfelelés érdekében elengedhetetlen ugyanakkor a szaktudás, a képességek és készségek folyamatos fejlesztése, melyhez jó gyakorlatként a pénzügyi szervezet a testületi tagok számára személyre szabott és a pénzügyi szervezet, illetve csoport igényeihez igazodó képzési programokat biztosít, vagy lehetővé teszi azok elérését megfelelő időkeret, költségvetés és erőforrások rendelkezésre bocsátásával.

IV.6. A testületek működése

61. A vezető testületi működés során elvárás valamennyi tag aktív közreműködésére és szakmai álláspontja kifejezésének lehetőségére vonatkozó garanciális szabályrendszer (például a testületi ügyrendekben az ülések menetének, hozzászólások lehetőségének rögzítése általi) kialakítása. Az MNB a hatékony működés érdekében fontosnak tartja, hogy a pénzügyi szervezet irányítási és felügyelési funkciót betöltő testületei rendszeresen ülésezzenek, és tevékenységüket a jogszabályi előírások betartása mellett belső ügyrendben – amely rögzíti különösen az ülések összehívásának és megtartásának gyakoriságát és módját, a napirendi pontok meghatározásának, a jegyzőkönyvek készítésének és jóváhagyásának eljárásrendjét, az egyes döntések esetében szükséges részvételi és szavazati arányt, a beszámolásra vonatkozó szabályokat – meghatározott módon folytassák. Ezzel összefüggésben az MNB

elvárja, hogy a pénzügyi szervezet irányítási és felvigyázási funkciót betöltő testületei megfelelő mennyiségű és minőségű döntéselőkészítő dokumentum alapján végezzék munkájukat, és a döntések meghozatalára megfelelő idő álljon rendelkezésre. Elvart továbbá, hogy a testületi ülésekről készített jegyzőkönyvek, illetve az ülésen kívüli döntések dokumentumai olyan részletességgel tartalmazzák az elhangzottakat, hogy abból harmadik fél számára reprodukálhatók legyenek a döntéshozatal lényeges körülményei (mérlegelt lényeges szempontok, főbb érvek és ellenérvek, lényeges észrevételek, döntési javaslatot meghatározó szempontok, szavazati arányok, érdemi döntések tartalma).

62. A testületek működtetésében kiemelt szerep hárul az elnökre, akinek az MNB elvárása alapján
- hozzá kell járulnia a testületen belüli átlátható felelősségi rendszer megteremtéséhez;
  - biztosítania kell a testület folyamatos működését;
  - elő kell segítenie a testületen belüli, a más testületekkel és bizottságokkal, más funkciók gyakorlóival való szükséges és elégséges mértékű, hatékony kommunikációt és együttműködést;
  - a belső védelmi vonalak hatékonyságának biztosítása érdekében törekednie szükséges a nyitott, szakmailag megalapozott vitákon alapuló, kellő kritikai hozzáállással megvalósuló, kiegyensúlyozott döntéshozatalra, illetve biztosítania szükséges a többségtől eltérő egyedi álláspont rögzítését.
63. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet irányítási és felvigyázási funkciót betöltő testületeinek munkája a beszámoltatást végző testület által rendszeresen – belső szabályozásban meghatározott gyakorisággal és módon – értékelésre kerüljön. Ebbe külső személy is bevonásra kerülhet.

IV.7. Bizottságok

64. A pénzügyi szervezet irányítási és felvigyázási funkciót betöltő testületeinek munkáját több, jogszabályi rendelkezés alapján létrehozandó és a vonatkozó előírásoknak (például összetételre, tagokra vonatkozó követelmények) megfelelően működtetendő bizottság is segíti (például a közérdeklődésre számot tartó hitelintézet, befektetési vállalkozás, biztosító, viszontbiztosító esetében az auditbizottság, a mérlegfőösszeg tekintetében legalább öt százalékos piaci részesedéssel rendelkező hitelintézet esetében a kockázatvállalási-kockázatkezelési bizottság, jelölő bizottság és javadalmazási bizottság).
65. A közérdeklődésre számot tartó hitelintézet, befektetési vállalkozás, biztosító, viszontbiztosító a Ptk. 3:291. §-a és az ágazati jogszabályok¹⁹ speciális előírásainak (különös tekintettel a bizottság összetételére és feladataira vonatkozó követelményekre) figyelembevételével auditbizottságot állít fel és működtet, amely segíti a pénzügyi szervezet

---

¹⁹ Hpt. 157. §, Bszt. 20/C. §, Bit. 116. és 117. §

felvigyázási funkciót betöltő testületét a pénzügyi beszámolórendszer ellenőrzésében, a könyvvizsgáló kiválasztásában és a könyvvizsgálóval való együttműködésben. Az MNB támogatja a pénzügyi szervezetek azon törekvését, hogy a sajátosságaik figyelembevételével a jogszabályi előírások által nem nevesített esetekben is létrehozzanak auditbizottságot.

66. A saját kezdeményezés alapján létrehozott auditbizottság feladatait a felvigyázási funkciót betöltő testület feladataira tekintettel célszerű meghatározni, figyelembe véve a felvigyázási funkciót betöltő testület, valamint az auditbizottság számára jelen ajánlásban, valamint a jogszabályi előírások alapján meghatározott feladatokat. A saját kezdeményezés alapján létrehozott auditbizottság esetében az MNB jó gyakorlatnak tartja az alábbi feladatok auditbizottság általi ellátását:
- a) a pénzügyi beszámoló készítéssel összefüggésben a belső védelmi vonalak működésének monitorozása,
  - b) a számviteli politika meghatározásának felügyelete,
  - c) a pénzügyi beszámoló készítési folyamat monitorozása, szükség esetén javaslatok megfogalmazása,
  - d) a külső könyvvizsgáló függetlenségére vonatkozó jogszabályi előírások teljesülésének vizsgálata,
  - e) az éves és összevont (konszolidált) éves beszámoló jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálatának monitorozása,
  - f) a 172. pontban foglaltakra is tekintettel, a könyvvizsgáló kiválasztása tekintetében javaslattevő a pénzügyi szervezet megfelelő testülete számára a könyvvizsgáló személyére,
  - g) az éves és összevont (konszolidált) éves beszámoló jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálata terjedelmének értékelése,
  - h) beszámolás a pénzügyi szervezet megfelelő testületének a könyvvizsgálat eredményéről, az eredmények interpretálása,
  - i) könyvvizsgálói kiegészítő jelentések fogadása és értékelése.
67. A belső védelmi vonalak hatékony működtetése érdekében a pénzügyi szervezet üzleti modelljének jellegével, a pénzügyi szervezet, illetve csoport által folytatott szolgáltatási tevékenységek sajátosságaival, kiterjedtségével, összetettségével, kockázataival és a pénzügyi szervezetnek a pénzügyi közvetítőrendszerben betöltött szerepével összhangban jogszabályi előírás által nem megkövetelt bizottságok létrehozása is célszerű lehet (például az arra nem kötelezett pénzügyi szervezetnél auditbizottság, kockázatvállalási-kockázatkezelési bizottság, jelölőbizottság vagy javadalmazási bizottság, illetve minden pénzügyi szervezetnél megfelelőségbiztosítási bizottság, HR bizottság, etikai bizottság, pénzmosás- és terrorizmusfinanszírozás megelőzési bizottság).
68. A mérlegfőösszeg tekintetében öt százalékot meg nem haladó mértékű piaci részesedéssel

rendelkező hitelintézet a jogszabályi rendelkezés alapján²⁰ létrehozandó bizottságai közül a kockázatvállalási-kockázatkezelési bizottságot és az auditbizottságot összevonhatja. Ilyen esetben elvárt, hogy a hitelintézet a jogszabályi rendelkezésen alapulva létrehozandó bizottsága és más egyéb bizottsága összevonása során kellő körültekintéssel járjon el, figyelembe véve a potenciálisan felmerülő érdekkonfliktusok kezelésének szükségességét. A bizottságok összevonása során a kellő körültekintést az MNB mindazonáltal valamennyi pénzügyi szervezet valamennyi bizottsága tekintetében alapelvnek tekinti.

69. Elvárt, hogy a létrehozott bizottságok egyértelmű és dokumentált hatáskör- és feladatmegosztás mellett működjenek, biztosítva az ellátandó feladatokhoz szükséges valamennyi releváns információhoz és adathoz²¹ való hozzáférést és más szükséges erőforrások rendelkezésre állását is.
70. Az MNB nem tartja jó gyakorlatnak, ha a különböző bizottságok teljes mértékben azonos összetétellel kerülnek létrehozásra és működtetésre. Ugyanakkor kellő körültekintés, az érdekkonfliktusok kezelésének biztosítása és az eredeti funkció függetlenségének megőrzése mellett, a bizottságok közötti együttműködés hatékonyságának fokozása érdekében bizonyos esetekben hasznos lehet ugyanazon személyek egyszerre több bizottságban (például megfelelőségbiztosítási bizottság – etikai bizottság, pénzmosás- és terrorizmusfinanszírozásmegelőzési bizottság, vagy kockázatkezelési bizottság – megfelelőségbiztosítási bizottság) történő részvétele és a tagok rotációja.
71. Az MNB elvárása alapján a bizottságok esetében is követendő elv a megfelelő szakértelem, kompetencia és gyakorlat rendelkezésre állásának a bizottság egésze tekintetében történő biztosítása, továbbá a bizottságok összetételében a diverzifikáció elvének (nem, életkor, szakmai tapasztalat, kompetenciák) szem előtt tartása.
72. A közérdeklődésre számot tartó hitelintézet, befektetési vállalkozás, biztosító, viszontbiztosító esetében jó gyakorlat, ha az auditbizottság vagy annak feladatait jogszabályi felhatalmazás alapján ellátó más testület legalább egy tagja könyvvizsgálói képesítéssel is rendelkezik.²²
73. Az auditbizottság vagy annak feladatait jogszabályi felhatalmazás alapján ellátó más testület tagjainak könyvvizsgálói képesítése tekintetében az MNB álláspontja szerint jó gyakorlatnak tekintendő, ha a könyvvizsgáló tag a Magyar Könyvvizsgálói Kamaráról, a könyvvizsgálói tevékenységről, valamint a könyvvizsgálói közfelügyeletről szóló 2007. évi LXXV. törvény (a

---

²⁰ Hpt. 157. § (4) bekezdés

²¹ A releváns információk és adatok köre az egyes bizottságok tevékenységétől függően eltérő lehet, de kiterjedhet jogi, pénzügyi, humán erőforrás, és informatikai adatokra, továbbá a kockázati kontroll, a megfelelőségbiztosítási vagy a belső ellenőrzési funkció működtetése keretében előállításra került adatokra és információkra is (ideértve a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás megelőzésével kapcsolatos követelmények és elvárások betartásával összefüggő információkat).

²² A Ptk. 3:291. § (2) bekezdése alapján a számviteli és a könyvvizsgálói képzettség megléte vagylagos feltétel, csakúgy, mint a Bit. 116. § (3) bekezdése szerint.

továbbiakban: Kkt.) 49/A. § a)-d) pontja szerinti, az adott pénzügyi szervezet szempontjából releváns (pénzügyi intézményi, befektetési vállalkozási, pénztári, biztosítói) minősítéssel is rendelkezik. A nemzetközi pénzügyi beszámolási standardokat alkalmazó pénzügyi szervezet esetében jó gyakorlat továbbá, ha a könyvvizsgáló tag a Kkt. 49/A. § f) pontja szerinti IFRS minősítéssel is rendelkezik.

74. A bizottságok működtetése tekintetében is javasolt a testületek működését illetően a 61-63. pontban megfogalmazott általános elvárások szem előtt tartása.

IV.8. A pénzügyi szervezet működésének normarendszere

75. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet vezetése magas szintű, a pénzügyi szervezet, illetve csoport igényeihez, sajátosságaihoz és a pénzügyi közvetítőrendszerben betöltött szerepéhez igazodó, a kockázatok csökkentését célzó etikai normákat és belső szakmai sztenderdeket alakítson ki.
76. Az etikai és szakmai sztenderdek alkalmazása a pénzügyi szervezeten, illetve a csoporton belül célszerűen a pénzügyi szervezet irányítási funkciót betöltő testülete által elfogadott politikák mentén valósul meg, amelyek rögzítik, hogy
- a) a pénzügyi szervezet az irányadó jogszabályokkal és az elfogadott vállalati értékekkel összhangban folytatja tevékenységét,
  - b) a pénzügyi szervezet – a javadalmazási politika által is támogatott – erős kockázati kultúra megteremtésével és fenntartásával segíti elő a kockázattudatosságot, valamint közvetíti a pénzügyi szervezet vezetésének azon elvárását, hogy a tevékenységek a pénzügyi szervezet által meghatározott kockázati étvágy és limitek, valamint az egyes munkatársak felelősségi körét figyelembevéve kerüljenek folytatásra,
  - c) melyek az elfogadható és az elfogadhatatlan viselkedési elvek (példákkal alátámasztva),
  - d) a jogszabályi követelményeknek, valamint a belső politikáknak való megfelelésen túl a munkatársakkal szemben elvárás, hogy becsületesen és tisztességesen járjanak el, feladataikat kellő szaktudással, gondossággal és körültekintéssel végezzék,
  - e) kötelességzegés és elfogadhatatlan viselkedés esetén milyen lehetséges belső és külső intézkedések és szankciók merülhetnek fel.
77. Elvárt annak biztosítása, hogy a pénzügyi szervezet munkavállalóit ne érje nemre, fajra, anyanyelvre, bőrszínre, etnikai vagy szociális hovatartozásra, genetikai sajátosságra, vallási vagy más meggyőződésre, nemzeti kisebbséghez való tartozásra, vagyoni helyzetre, származásra, családi állapotra, egészségi állapotra, fogyatékosagra, földrajzi elhelyezkedésre, életkorra vagy szexuális orientáltságra irányuló megkülönböztetés, és hogy a pénzügyi szervezet valamennyi munkavállalója számára biztosítsa az esélyegyenlőséget, valamint a nemek semleges bánásmódját (különösen a munkaerő-felvétel, a javadalmazás, a karrierépítési és utódlási lehetőségek, a munkából való tartós távollét utáni visszatérés és a

képzéshez való hozzáférés tekintetében), továbbá, hogy a pénzügyi szervezet törekedjen az alulreprezentált nemek képviselőit javítására a vezető testületeken belül és azon munkavállalói kategóriák összessége tekintetében, amelyekhez tartozó személyek szakmai tevékenysége lényeges hatást gyakorol a pénzügyi szervezet kockázataira.

78. Az MNB elvárja annak biztosítását, hogy a pénzügyi szervezet munkavállalói megismerjék és a gyakorlatban alkalmazzák a vonatkozó etikai normákat és szakmai sztenderdeket. Az MNB elvárása alapján a pénzügyi szervezet belső szabályzatban rögzíti, hogy mely belső kontroll funkciót ellátó terület vagy területek tartoznak felelősséggel az etikai normáknak és szakmai sztenderdeknek való megfelelés ellenőrzéséért, azok megsértésének kivizsgálásáért, valamint az etikai normáknak és szakmai sztenderdeknek való megfelelés tekintetében az irányítási funkciót betöltő testület részére történő jelentések elkészítéséért.

IV.9. Érdekkonfliktusok kezelése

IV.9.1. Szervezeti szintű érdekkonfliktusok

79. Elvárt, hogy a pénzügyi szervezet, illetve csoport rendelkezzen az ügyfelek érdekeit esetleg sértő, a pénzügyi szervezet vagy a pénzügyi csoport tagjának valamely tevékenységéből eredő érdekkonfliktusok azonosítására, értékelésére és kezelésére vonatkozó, az irányítási funkciót betöltő testület által elfogadott és rendszeresen felülvizsgált politikával.
80. Elvárt, hogy a szervezeti szintű érdekkonfliktusok kezelésére vonatkozó politika keretében azonosításra kerüljenek azok a kapcsolatok, szolgáltatások, tevékenységek vagy ügyletek, amelyek érdekkonfliktust eredményezhetnek, és a politika meghatározza a kezelésre vonatkozó lehetséges módszereket, eljárásrendeket, felelősöket, valamint határidőket is.
81. A szervezeti szintű érdekkonfliktusok kezelésének eszközei különösen az alábbiak:
- a) megfelelő részletezettségű belső szabályozásban a feladatok, hatáskörök megfelelő elkülönítése (például az érdekkonfliktust hordozó tevékenységek vonatkozásában a felügyeleti és jelentési felelőségek más személyekhez rendelésével),
  - b) információs akadályok kialakítása (például fizikai elkülönítés révén),
  - c) a külső felekkel folytatandó ügyletekre vonatkozó eljárásrendek kialakítása, mely tekintetben jó gyakorlat rögzíteni az egyes operatív jóváhagyási szinteket, valamint a megfelelőségbiztosítási funkciót ellátó terület jóváhagyási folyamatban – a döntésért való végső felelősség átvállalása nélkül – való részvételét.

IV.9.2. Személyi szintű érdekkonfliktusok (összeférhetetlenség)

82. Elvárt, hogy a pénzügyi szervezet, illetve csoport rendelkezzen a pénzügyi szervezet, illetve csoport érdeke és a pénzügyi szervezet, illetve a csoporttagok munkavállalóinak eltérő érdeke

közötti konfliktusok kezelésére vonatkozó, az irányítási funkciót betöltő testület által elfogadott és rendszeresen felülvizsgált politikával²³, amely politika a 79. pont szerinti politika vagy a 13. pont szem előtt tartásával más belső szabályozás részeként is meghatározható.

83. Az MNB elvárása alapján a személyi szintű érdekkonfliktusok azonosítását, értékelését és kezelését célzó politika az alábbi, adott esetben (de nem feltétlenül) érdekkonfliktust eredményező helyzetekre és kapcsolatokra terjed ki:
- a) gazdasági érdekek (például részvények, egyéb tulajdonosi jogok és tagság, pénzügyi befektetések és kereskedelmi partnerekhez fűződő egyéb gazdasági érdekek, szellemi tulajdonjogok, a pénzügyi szervezet által egy munkavállaló vagy annak közeli hozzátartozója tulajdonában lévő, illetve irányítása alatt álló társaságnak nyújtott hitel, ellentétes érdekekkel rendelkező testületben vagy szervezetben fennálló tagság vagy tulajdonrész),
  - b) a pénzügyi szervezetben, illetve a pénzügyi csoport valamely tagjában befolyásoló részesedéssel rendelkező tulajdonoshoz fűződő személyes (például hozzátartozói) vagy szakmai kapcsolat,
  - c) a pénzügyi szervezet, illetve a pénzügyi csoport valamely tagja alkalmazottjához fűződő személyes (például hozzátartozói) vagy szakmai kapcsolat,
  - d) munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony és a közelmúltban – különösen az elmúlt öt évben – fennállt korábbi munkaviszony,
  - e) releváns külső felekhez (például jelentős beszállítókhoz, könyvvizsgálóhoz, tanácsadókhöz vagy egyéb szolgáltatókhoz, ideértve a pénzügyi szervezet követeléseit megvásárlókat is) fűződő személyes (például hozzátartozói) vagy szakmai kapcsolat,
  - f) politikai befolyás vagy politikai kapcsolatok.
84. Elvárt, hogy a személyi szintű érdekkonfliktusok kezelését illetően a pénzügyi szervezet, illetve csoport belső szabályzatban rögzítse az alábbiakat:
- a) a személyi szintű potenciális érdekkonfliktusok meghatározásának szempontrendszere (a pénzügyi szervezet milyen, adott esetben érdekkonfliktust eredményező helyzeteket, kapcsolatokat vizsgál),
  - b) a személyi szintű potenciális érdekkonfliktusok meghatározásának időtávja (mennyi időre visszamenőleg szükséges vizsgálni a potenciális érdekkonfliktust jelentő helyzeteket és kapcsolatokat, figyelembevéve a vonatkozó adatvédelmi előírásokat is),
  - c) a személyi szintű érdekkonfliktusok jelentősnek tekintett esetei (a minőségi szempontok megjelenítése mellett taxatív felsorolást is megadva),
  - d) a személyi szintű érdekkonfliktusok azonosítására – ideértve a potenciális érdekkonfliktust jelentő helyzetek és kapcsolatok bejelentését is –, értékelésére, folyamatos nyomon követésére és kontrolljára használt belső rendszerek, eljárások és módszerek, azok rendszeres felülvizsgálatára vonatkozó rendelkezések, ideértve

---

²³ Általában ezt szokás összeférhetetlenségi politikának tekinteni.

különösen az összeférhetlenségi nyilatkozat készítésére vonatkozó, legalább kétéves gyakoriság, valamint a megadott adatokban bekövetkezett változás esetére vonatkozó bejelentési kötelezettség rögzítését is,

- e) a személyi szintű érdekkonfliktusok azonosítása, értékelése és folyamatos nyomon követése tekintetében főfelelős személy, szervezeti egység vagy funkció megjelölése,
- f) a személyi szintű érdekkonfliktusok azonosításával, értékelésével, folyamatos nyomon követésével és kezelésével kapcsolatos feladatok, felelősségi és hatáskörök, különös tekintettel a potenciális érdekkonfliktusban érintett személyek, az e) alpont szerinti személy, szervezeti egység vagy funkciót gyakorlók és a belső kontroll funkciók feladataira,
- g) a személyi szintű érdekkonfliktusok kezelésének eszközei, elkülönítve a folyamatosan fennálló potenciális és a pénzügyi szervezet által jelentősnek tekintett érdekkonfliktusokból fakadó kockázatok csökkentésének vagy megszüntetésének eszközeit az egyszeri szituációk kezelésének eszközeitől (például egyetlen ügylet kötése egy külső szállítóval),
- h) a személyi szintű érdekkonfliktusok azonosításával, értékelésével, folyamatos nyomon követésével, továbbá a megtett intézkedésekkel kapcsolatos, azok teljeskörű és naprakész nyilvántartását biztosító dokumentációs és nyilvántartási követelmények.

85. Az MNB elvárása alapján a pénzügyi szervezet különös gondossággal jár el a pénzügyi szervezet, illetve a csoporttagok irányítási és felügyelési funkciót betöltő testületeinek tagjai, kulcspozíciót betöltő személyei, könyvvizsgálója, valamint ezek közvetlen hozzátartozói tekintetében felmerülő érdekkonfliktusok kezelését illetően. A kulcspozíciót betöltő személyek köre szektoronként és pénzügyi szervezetenként eltérő lehet. Összhangban az 1/2022. (I. 17.) MNB ajánlással, az MNB jó gyakorlatnak tartja, ha a pénzügyi szervezet kulcspozíciót betöltő személynek tekinti a más tagállambeli, harmadik országbeli fiókok, illetve leányvállalatok vezetőit, a kulcs üzleti területek és a támogató területek vezetőit (például treasury vezető, befektetési üzletág vezető, IT terület vezetője), a belső kontroll funkciót ellátó területek vezetőit, – amennyiben releváns – a 101. pont szerinti vezetőt és a 110. pont szerinti, egyéb, speciális kontroll funkciókkal, feladatokkal is rendelkező területek vezetőit, illetve a javadalmazási előírások szerint kiemelt, nem vezető állású személyeket, de más személyek is minősíthetők a pénzügyi szervezet működésére jelentős hatást gyakorló személynek.

86. A személyi szintű érdekkonfliktusok kezelésének eszközei lehetnek különösen az alábbiak:

- a) belső szabályozásban rögzített rendszerességű oktatás, figyelemfelhívó kampányok az érdekkonfliktust eredményező helyzeteket, gyakorlatokat, ügyleteket illetően, ideértve az összeférhetlenségi nyilatkozatok kitöltésére irányuló rendszeres felhívásokat is;
- b) az érdekkonfliktust eredményező tevékenységek vagy ügyletek²⁴ különböző személyekhez történő hozzárendelése;

---

²⁴ A 86 és 87. pont alkalmazásában ügyletnek tekintendő valamennyi kitétséget eredményező jogviszony.

- c) az érdekkonfliktust eredményező helyzetekre, gyakorlatokra, ügyletekre vonatkozó bejelentési kötelezettség előírása;
- d) a nemleges tartalmú összeférhetlenségi nyilatkozatok, valamint az érdekkonfliktust eredményező helyzetekre, gyakorlatokra, ügyletekre vonatkozó bejelentések és azok tartalmának teljes körű és visszakereshető módon történő rögzítése és nyilvántartása, valamint a nyilvántartások naprakészségének biztosítása;
- e) a d) alpont szerinti nyilatkozatok, bejelentések tartalmi ellenőrzése az arányosság elvének figyelembevételével;
- f) az érdekkonfliktust eredményező helyzetek, gyakorlatok, ügyletek teljes vagy meghatározott limit feletti korlátozása;
- g) a jóváhagyott érdekkonfliktust eredményező helyzeteken, gyakorlatokon, ügyleteken kívüli esetek kerülésének megkövetelése;
- h) a pénzügyi szervezeten kívül is (például más szervezetnél fennálló munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony révén) aktív munkatársak megakadályozása abban, hogy a pénzügyi szervezeten kívül végzett tevékenységeiken keresztül a pénzügyi szervezetben jogosulatlan befolyással rendelkezzenek;
- i) az érdekkonfliktust eredményező ügyletek tekintetében sajátos kockázatvállalási döntéshozatali gyakorlat kialakítása: ezzel összefüggésben az MNB elvárja a döntéselőkészítés során az ilyen típusú kockázatvállalásnak a pénzügyi szervezet kockázataira gyakorolt hatása részletes felmérését, a szokásos piaci feltételek alkalmazásának megkövetelését, valamint, hogy a kockázatvállalásról lehetőleg vezető testület vagy bizottság döntsön; az ügyletek nagyságrendje és a pénzügyi szervezet kockázataira gyakorolt hatása függvényében azonban a fentiekől eltérő gyakorlatok is alkalmazhatók (például a kisebb – belső szabályozásban rögzített szinten el nem érő – kitettséget eredményező ügyletek esetében elfogadható lehet a piaci feltételeknél kedvezőbb feltételek alkalmazása is); elvárt ugyanakkor, hogy a pénzügyi szervezet belső szabályozásban határozza meg azon ügyletek körét (például nagyságrendhez, terméktípushoz vagy szerződési feltételekhez kötten), amelyeket illetően a vezető testületi vagy bizottsági döntéstől nem lehet eltekinteni; az MNB álláspontja szerint a piacnál kedvezőbb, egyedi feltételekkel megkötött, érdekkonfliktust eredményező ügyletek minden esetben ilyen ügyletnek tekintendők;
- j) az irányítási és felügyelési funkciót betöltő testületek tagjai tekintetében annak megkövetelése, hogy tartózkodjanak bármely olyan témában történő szavazás során, amelynél egy adott tagnál érdekkonfliktus merül vagy merülhet fel, illetve amelynél a tag objektivitása vagy a pénzügyi szervezet felé fennálló köteletségeinek megfelelő teljesítésére való képessége sérülhet;
- k) a CRR 113. cikk (7) bekezdésében említett intézményvédelmi rendszerbe tartozó intézményekben, a CRR 10. cikkében említett, központi szervhez tartósan kapcsolt hitelintézetekben, valamint az adott pénzügyi szervezetet is magában foglaló pénzügyi csoport másik tagjában betöltött tisztség kivételével annak megakadályozása, hogy a vezető testület tagja más pénzügyi szervezetnél igazgatósági tisztséget töltsön be.

87. A 86. pont d) alpontjában rögzített elvárás alkalmazásával összefüggésben a hitelintézet a vezető testülete tagjával, a vezető testülete tagja közeli hozzátartozójának befolyásoló részesedése alatt álló vállalkozással és az olyan vállalkozással kötött ügyletek tekintetében, amelyben a vezető testülete tagja, a vezető testülete tagjának közeli hozzátartozója a Ptk. szerinti vezető tisztségviselő a vonatkozó jogszabályi rendelkezés által megkövetelt nyilvántartása²⁵ érdekében az MNB az alábbi információk dokumentálását várja el:
- a) az ügyletben részt vevő személyek azonosítását lehetővé tevő információk,
  - b) az ügylet típusa/jellege és összege és az alkalmazandó szerződéses feltételek,
  - c) az ügylet jóváhagyásának időpontja és a jóváhagyásáról döntő személy, testület vagy bizottság neve, arra vonatkozó információ, hogy az ügylet piaci feltételek mellett jött-e létre, illetve amennyiben nem, hogy az ügylet a valamennyi munkavállaló számára elérhető feltételek mellett jött-e létre vagy sem, és
  - d) amennyiben az ügylet összege meghaladja a 200 000 EUR-t, az alábbi kiegészítő információk:
    - da) a kitettség összegének az alapvető tőke és a járulékos tőke összegéhez, valamint az elsődleges alapvető tőkéhez viszonyított aránya,
    - db) az ugyanazon adóssal szembeni kitettségek összegének az alapvető tőke és a járulékos tőke összegéhez, valamint az elsődleges alapvető tőkéhez viszonyított aránya,
    - dc) a kitettség nagykockázat-vállalásnak minősül-e, továbbá
    - dd) az ugyanazon adóssal szembeni kitettségek összegének azon összes kitettséghez viszonyított aránya, amelyet a pénzügyi szervezet a vezető testülete tagjával, a vezető testülete tagja közeli hozzátartozójának befolyásoló részesedése alatt álló vállalkozással, vagy olyan vállalkozással szemben vállalt, amelyben a vezető testülete tagja, a vezető testülete tagjának közeli hozzátartozója a Ptk. szerinti vezető tisztségviselő.
88. Azon befektetési vállalkozás esetében, amely nem alkalmazza a CRR előírásait, továbbá nem minősül kis méretű és össze nem kapcsolt befektetési vállalkozásnak, az MNB elvárja a 87. pont a)-c) alpontjának az alkalmazását.

IV.10. A kockázatok kezelése

IV.10.1. Kockázattudatosság

89. A kockázat a pénzügyi szervezetek tevékenységének szerves része, melynek kezelését tekintve kulcsszerepe van a prudens, konzisztens és megalapozott döntéshozatalt lehetővé tevő kockázati kultúrának. Ennek megfelelően elvárt, hogy a pénzügyi szervezet olyan integrált és a pénzügyi szervezet, illetve csoport egészére és valamennyi kockázatára kiterjedő

---

²⁵Hpt. 144. § (6) bekezdés

kockázati kultúrát teremtsen, amely a pénzügyi szervezet, illetve csoport kockázati étvágyával összhangban biztosítja a felmerülő kockázatok azonosítását, mérését és kezelését. Azon befektetési vállalkozás esetében, amely nem alkalmazza a CRR előírásait, továbbá nem minősül kis méretű és össze nem kapcsolt befektetési vállalkozásnak, az MNB elvárja, hogy a kockázatkezelési kultúrájának kialakításakor vegye figyelembe az ügyfeleket, a piacokat és magát a befektetési vállalkozást érintő kockázatokat, valamint a likviditási kockázatokat is, különösen azokat, amelyek jelentős hatást gyakorolhatnak a rendelkezésre álló szavatoló tőke szintjére vagy kimeríthetik azt.

90. A kockázati kultúra megteremtésének elsődleges eszközeit a belső politikák, szabályozások, iránymutatások, a kommunikáció, a munkavállalók a kockázatvállalásban és kockázatkezelésben játszott felelősségükhöz igazodó, a pénzügyi szervezet, illetve csoport tevékenységét, stratégiáját és kockázati profilját érintő képzése jelentik.

91. Az erős kockázati kultúra elemei többek között:

- a) felülről meghatározott értékrendszer: az irányítási funkciót betöltő testület felelős a pénzügyi szervezet, illetve csoport alapvető értékeinek és elvárásának kialakításáért, annak a munkavállalók felé történő kommunikációjáért, valamint a kockázati kultúra figyelemmel kíséréséért, értékeléséért és szükség esetén a kockázati kultúrát érintő módosítások kezdeményezéséért,
- b) elszámoltathatóság: a munkavállalók a felelősségükhöz igazodó mértékben ismerik a pénzügyi szervezet, illetve csoport kockázati étvágyát és kockázati kapacitását, munkájukat azokat figyelembe véve végzik, és felelősséggel tartoznak az egyes munkavállalók szintjére lebontott limitek betartásáért,
- c) hatékony kommunikáció és kritikus szemlélet: a prudens kockázati kultúra ösztönzi a nyílt kommunikációt, a döntéshozatal során az eltérő vélemények figyelembevételét, bátorítja a munkavállalók konstruktív kritikai magatartását, továbbá a szervezet egészére nézve nyílt és konstruktív részvételi környezetet teremt,
- d) ösztönzők: a megfelelő ösztönzők kiemelt szerepet játszanak abban, hogy a kockázatvállalási magatartást összhangba hozzák a pénzügyi szervezet kockázati profiljával és hosszú távú érdekeivel.

92. Annak érdekében, hogy a pénzügyi szervezet a kockázatok azonosításán, mérésén vagy értékelésén és nyomon követésén alapuló, megalapozott döntéseket hozhasson, az MNB olyan átfogó szemléletű kockázatkezelési gyakorlat megvalósítását tartja követendőnek, amely

- a) a pénzügyi szervezet, illetve csoport egészére, valamennyi tagjára, szervezeti egységére, üzleti területére és tevékenységére – beleértve a kiszervezett tevékenységeket is – kiterjed,
- b) a tevékenységek és kitétségek tekintetében felismeri azok gazdasági tartalmát és kockázatait,

- c) minden releváns kockázatot kezel, például a hitel-, a piaci-, a működési-, a likviditási-, a biztosítási-, a viszontbiztosítási kockázatok mellett többek között a koncentrációs-, a stratégiai-, az aktuáriusi-, a reputációs- és a megfelelőségi kockázatokot, valamint a pénzmosási és a terrorizmusfinanszírozási kockázatot, az éghajlatváltozással kapcsolatos és környezeti kockázatokot, továbbá a szociális és irányítási kockázatokot is lefedi,
- d) lehetővé teszi a kockázatok alulról felfelé és felülről lefelé történő, üzleti területeken és jelentési vonalakon átívelő összegzését, illetve lebontását is, a kockázati kölcsönhatások felismerését – ideértve a pénzmosási és a terrorizmusfinanszírozási kockázatnak, az éghajlatváltozással kapcsolatos és környezeti kockázatoknak, továbbá a szociális és irányítási kockázatoknak a pénzügyi szervezet szolgáltatásnyújtási tevékenységéből közvetlenül következő kockázataira gyakorolt hatását is –, a kockázatok pénzügyi szervezeten és csoporton belül azonos tartalmi és módszertani keretek között történő értékelését és elvárt szinten tartását, valamint a kockázatok előrejelzését.

93. Elvárt, hogy a pénzügyi szervezeten belül valamennyi munkavállaló ismerje a pénzügyi szervezet, illetve csoport kockázatainak kezelésével összefüggésben rá háruló feladatokat.

IV.10.2. A kockázatkezelési rendszer elemei

94. Az MNB elvárja a jogszabályi előírásokkal, a kockázati politikákkal, eljárásokkal és kontrollokkal összhangban álló, az elsődleges védelmi vonal részét képező, a 95. pont szerinti operatív kockázatkezelés, valamint a második védelmi vonal részét képező, független kockázatkezelési funkcióként működő, az V.4. pont szerinti kockázati kontroll funkció kialakítását és működtetését.
95. Az operatív kockázatkezelés feladata, hogy a jogszabályi előírásokkal, a pénzügyi szervezet kockázati politikájával, belső eljárásrendjeivel és a kialakított belső kontrollfolyamatokkal összhangban álló kockázatkezelési gyakorlatot a pénzügyi szervezet napi szintű tevékenységében, az egyedi (nem standardizált folyamatban történő) kockázatvállalási folyamatban, a kockázatvállalásról szóló döntés jóváhagyásáig tartó szakaszban megvalósítsa.

Az operatív kockázatkezelés ennek keretében az egyedi ügyletek kockázatértékelése alapján ellátja többek között az alábbi feladatokat:

- a) az ügyfél-, illetve ügyfélcsoportszintű kockázatok folyamatos, megfelelő időben történő azonosítása, javaslattétel azok kezelésére (csökkentés vagy megszüntetés),
- b) input szolgáltatása a pénzügyi szervezet, illetve csoport kockázatkezelési stratégiájának meghatározásához,
- c) részvétel a kockázatvállalási stratégia és politika végrehajtásában,
- d) részvétel az ügyfél-, illetve ügyfélcsoportszintű kockázati limitek felállításában,
- e) új termékek, szolgáltatások bevezetése, valamint meglévő termékek módosulása esetén input szolgáltatása a kockázatok kezelésének kidolgozásához.

IV.10.3. A kockázatok kezelését illető általános elvárások

96. Elvárt, hogy a pénzügyi szervezet, illetve csoport a limitrendszerét a pénzügyi szervezet, illetve csoport sajátosságainak figyelembevételével alakítsa ki, és az álljon összhangban a pénzügyi szervezet, illetve a csoport stratégiai céljaival, kockázati étvágával és a pénzügyi közvetítőrendszerben betöltött szerepével, továbbá, hogy a pénzügyi szervezet, illetve csoport a kialakított limitrendszer betartása mellett folytassa tevékenységét, és rendelkezzen formalizált eljárásokkal a limitek esetleges túllépése esetére.
97. Az MNB elvárja, hogy amennyiben valamely operatív kockázatvállalási döntést a 95. pont szerinti operatív kockázatkezelés vagy az V.4. pont szerinti kockázati kontroll funkció nem támogat, akkor az kerüljön elutasításra, vagy a kockázatvállalásról eggyel magasabb, legalább bizottsági szint döntsön.
98. Az MNB elvárja, hogy a kockázatok azonosítása és mérése során a pénzügyi szervezet, illetve csoport olyan előre- (például stressz tesztek) és visszatekintő eszközöket alkalmazzon, amellyel képes a kockázati koncentrációk kiszűrésére is. A visszatekintő eszközök alkalmazásával összevethető a pénzügyi szervezet, illetve csoport kockázati profilja és kockázati étvágya/kockázattűrő képessége. Az előretekintő eszközökkel azonosíthatók a válsághelyzetek esetén felmerülő kockázatok.
99. Külső szolgáltatók, azok elemzéseinek, módszereinek, megoldásainak stb. igénybevétele esetén a kockázatok értékelésének végső felelősségét mindig a pénzügyi szervezet viseli. Az MNB véleménye szerint nem kellően prudens a külső szolgáltatóktól vásárolt programok, adatok, értékelések (például hitelminősítők minősítései, vásárolt kockázati modellek) felülvizsgálat, illetve a pénzügyi szervezet, illetve csoport egyedi igényeihez, sajátosságaihoz történő igazítása nélküli alkalmazása.
100. A kockázatok értékelésében a mennyiségi (kvantitatív) információk és adatok mellett a minőségi (kvalitatív) szempontok figyelembevétele (például szakértői értékelések, a kockázatok mérésére alkalmazott modellek feltételezései, korlátai) is indokolt.
101. Elvárt, hogy a kockázatkezelési tevékenységgel összefüggésben a pénzügyi szervezet, illetve csoport jól meghatározott, megfelelően dokumentált, és a pénzügyi szervezet irányítási funkciót betöltő testülete által jóváhagyott belső jelentési rendszerrel rendelkezzen, annak érdekében, hogy a pénzügyi szervezet vezetése és a kockázatok által az operatív kockázatkezelésben, valamint a kockázati kontroll funkció megvalósításában érintett területek a kockázatok kiterjedtségéről (méretéről és típusáról), továbbá a kockázatok azonosításáról, méréséről vagy értékeléséről, valamint nyomon követéséről megfelelő időben pontos, áttekinthető, érthető, releváns és használható információkhoz jussanak.

102. Nagyobb, összetettebb tevékenységet folytató pénzügyi szervezetnél – ideértve többek között a mérlegfőösszeg tekintetében öt százalékot meghaladó piaci részesedésű hitelintézetet – az MNB elvárja, hogy önálló, a 95. pont szerinti operatív kockázatkezelés és az V.4. pont szerinti kockázati kontroll funkció tekintetében együtt irányítási funkciót betöltő vezető (chief risk officer; a továbbiakban: CRO) is kijelölésre kerüljön, amely vezető tekintetében is elvárt a 108. pont a), b), d), e) és f) alpontja szerinti függetlenségi követelmények érvényre juttatása.
103. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet, illetve csoport kockázatvállalási stratégiájának és kockázatvállalási hajlandóságának figyelemmel kísérésére, a kockázatvállalási stratégia végrehajtása tekintetében az irányítási funkciót betöltő testület támogatására, valamint a kockázatkezelési tevékenységgel összefüggésben igénybe vett külső szakértőkkel való kapcsolattartásra központi kockázatkezelési szervezeti egység, illetve nagyobb, összetettebb tevékenységet folytató pénzügyi szervezet esetében kockázatkezelési bizottság²⁶ is létrehozásra kerüljön. Jogszabályi előírások a fentiekén kívül további feladatokat is meghatározhatnak a kockázatkezelési bizottság számára, illetve tovább részletezhetik az általános elvárásokat (például a javadalmazási politika vizsgálata abból a szempontból, hogy a kialakított javadalmazási rendszer ösztönző elemei figyelembe veszik-e a pénzügyi szervezet, illetve csoport kockázatait, tőke- és likviditási helyzetét, a bevételek valószínűségét és ütemezését, a pénzügyi szervezet pénzügyi közvetítőrendszerben betöltött szerepét).
104. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet, illetve csoport a kockázatkezelési rendszerét rendszeres, belső szabályozásban meghatározott gyakorisággal – amely tekintetben az MNB jó gyakorlatnak tartja a legalább éves gyakoriságú értékelést – és módon megvalósuló, a kockázati étvággal összhangban álló működés megvalósulását is értékelő belső, illetve külső ellenőrzésnek vesse alá, összhangban a 12. pontban foglaltakkal.
105. A kockázatkezelés témakörével a jelen ajánlás általános elvein kívül több más, az egyes kockázattípusok kezelése tekintetében (például hitelkockázat, likviditási kockázat, pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázat, az éghajlatváltozással kapcsolatos és környezeti kockázatok) vagy egyes pénzügyiszervezet-típusok számára speciális kockázatkezelési szempontokat megfogalmazó, felügyeleti szabályozó eszköz is foglalkozik. Mivel az MNB a pénzügyi szervezetek kockázatkezelési rendszereinek fejlesztését kiemelten fontosnak tartja, folyamatosan karbantartja a kockázatkezeléssel foglalkozó felügyeleti szabályozó eszközöket, illetve amennyiben szükségessé válik, újakat ad ki. A felügyeleti

---

²⁶ A Hpt. 110. § (1) bekezdése alapján kockázatvállalási-kockázatkezelési bizottság felállítása a mérlegfőösszeg tekintetében legalább öt százalékos piaci részesedéssel rendelkező hitelintézet esetében, illetve a Bszt. 20/A. § (1) bekezdése alapján a kétszázmilliárd forint feletti mérlegfőösszegű befektetési vállalkozás esetében törvényi előírás is.

szabályozó eszközök aktuális változatai az MNB honlapjáról érhetők el.²⁷

V. Belső kontroll rendszer

V.1. A belső kontroll rendszer kialakítására vonatkozó elvárások

106. Elvárt, hogy a pénzügyi szervezet – az arányosság 10. pontban megfogalmazott elvét szem előtt tartva – a pénzügyi szervezet, illetve csoport teljes szervezetére (beleértve a vezető testületeket is), valamint összes tevékenységére és szervezeti egységére (beleértve a kontroll funkciót ellátó szervezeti egységeket is) kiterjedő átfogó és hatékony belső kontroll rendszert alakítson ki és működtessen, valamint olyan kultúrát teremtsen és tartson fenn, amely pozitív hozzáállást biztosít a belső kontroll rendszer működtetését illetően. A belső kontroll rendszer elősegíti
- a) az eredményes és hatékony működést,
  - b) a prudens üzletvitelt,
  - c) a kockázatok megfelelő azonosítását, mérését és mérséklését,
  - d) a belső és külső felhasználók számára jelentésre kerülő pénzügyi és egyéb információk megbízhatóságát,
  - e) a prudens adminisztratív és számviteli eljárásokat,
  - f) a jogszabályoknak, felügyeleti és szakmai elvárásoknak, sztenderdeknek, továbbá a pénzügyi szervezet belső politikáinak, eljárásainak, szabályainak és döntéseinek való megfelelést (ideértve a pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás megelőzésével kapcsolatos követelmények és elvárások betartását is).
107. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet, illetve csoport – az arányosság 10. pontban megfogalmazott elvét szem előtt tartva – a hatékony és átfogó belső kontroll rendszer megvalósítása érdekében
- a) kockázati kontroll funkciót,
  - b) megfelelőségbiztosítási funkciót és
  - c) belső ellenőrzési funkciót
- alakítson ki és működtessen.²⁸

A kockázati kontroll funkció és a megfelelőségbiztosítási funkció működését a belső ellenőrzési funkció ellenőrzi.

---

²⁷ <http://www.mnb.hu/felugyelet/szabalyozas/felugyeleti-szabalyozo-eszkozok>

²⁸ Az ágazati jogszabályok előírásai a belső kontroll funkciók tekintetében is eltérők. Több pénzügyi szervezet típusnál egyes elemek jogszabályi kötelezőként is megjelennek.

V.2. A belső kontroll funkciók függetlensége

108. Elvárt a 107. pont szerinti egyes belső kontroll funkciók függetlenségének biztosítása. Valamely belső kontroll funkció akkor tekinthető függetlennek, ha fennáll az alábbi feltételek mindegyike:

- a) a belső kontroll funkciót ellátó terület személyzete (beleértve annak vezetőjét is) nem végez olyan tevékenységet, amely a belső kontroll funkció felügyeleti és ellenőrzési körébe tartozik;
- b) a belső kontroll funkciót ellátó terület szervezetileg elkülönül azoktól a tevékenységi és szervezeti területektől, melyek felügyeletére és ellenőrzésére hivatott;
- c) a belső kontroll funkciót ellátó terület vezetője csak olyan személynek lehet alárendelt, aki közvetlenül nem felel az adott kontroll funkció által megfigyelt és ellenőrzött területek irányításáért;
- d) a belső kontroll funkciót ellátó terület számára az irányítási funkciót betöltő testület és a felügyelési funkciót betöltő testület egyetlen tagja sem adhat olyan jellegű utasítást, amely megakadályozná az adott funkciót valamely általa indokoltnak tartott vizsgálat lefolytatásában, illetve olyan mértékben nem rendelhet el a belső kontroll funkciót ellátó terület számára az adott funkció munkatervéhez képest plusz feladatokat, hogy az akadályozná a funkció hatékony működését;
- e) a belső kontroll funkciót ellátó terület vezetőjét a belső kontroll funkciók vezetőinek kiválasztására és kinevezésére vonatkozó írásos eljárás keretében közvetlenül a pénzügyi szervezet irányítási funkciót betöltő testülete, felügyelési funkciót betöltő testülete vagy az auditbizottság nevezi ki, illetve annak tesz jelentést, továbbá legalább évente egyszer megjelenik annak a szervnek az ülésén, amellyel szemben jelentési kötelezettsége áll fenn;
- f) a belső kontroll funkciót ellátó terület vezetőjének elmozdítása a pénzügyi szervezet felügyelési funkciót betöltő testület jóváhagyásához kötött;²⁹
- g) a belső kontroll funkciót ellátó terület személyzetének javadalmazása független az ellenőrzött vagy a megfigyelni és ellenőrizni szándékozott terület teljesítményétől, illetve a javadalmazási gyakorlat egyéb módon sem veszélyezteti a belső kontroll funkciót ellátó személyek objektivitását;³⁰
- h) biztosított, hogy a belső kontroll funkciót ellátó terület rendelkezzen a feladatok ellátásához szükséges (humán és anyagi-technikai) erőforrásokkal.

109. Az MNB elvárja, hogy szervezetileg a kockázati kontroll funkciót ellátó terület, a

²⁹ Több pénzügyi szervezet esetében és több funkció tekintetében ezt jogszabályi előírás is rögzíti.

³⁰ A javadalmazással kapcsolatos szabályokat és elvárásokat az ágazati jogszabályok, a 39/2014. (X. 9.) MNB rendelet, az 527/2014/EU és az (EU) 2021/923 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet, az (EU) 2015/35 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet 258. cikk (4) bekezdése, az ÁÉKBV-alapkezelők által alkalmazandó javadalmazási politikáról szóló – jelen ajánlás kiadásakor – 3/2018. (I. 16.) MNB ajánlás, az alternatív befektetési alapkezelők által alkalmazandó javadalmazási politikáról szóló – jelen ajánlás kiadásakor – 4/2018. (I. 16.) MNB ajánlás, a lakossági banki termékek és szolgáltatások értékesítéséhez kapcsolódó javadalmazási politikáról és az ezzel kapcsolatos belső eljárási szabályokról szóló – jelen ajánlás kiadásakor – 13/2018. (III. 6.) MNB ajánlás, a befektetési szolgáltatások nyújtásához kapcsolódóan alkalmazandó javadalmazási politikáról és gyakorlatról szóló – jelen ajánlás kiadásakor – 22/2019. (XII. 17.) MNB ajánlás, valamint a javadalmazási politika alkalmazásáról szóló – jelen ajánlás kiadásakor – 8/2021. (VI. 23.) MNB ajánlás határozza meg.

megfelelősbiztosítási funkciót ellátó terület és a függetlenített belső ellenőrzési terület egymástól is független legyen, mivel különböző feladatokat látnak el. Tevékenységük összehangolását a pénzügyi szervezet irányítási funkciót betöltő testületének, felvigyázási funkciót betöltő testületének vagy az auditbizottságnak szükséges biztosítania. A szervezeti függetlenség megvalósítása tekintetében az MNB nem tartja jó gyakorlatnak a kockázati kontroll funkciót ellátó terület, a megfelelőségbiztosítási funkciót ellátó terület és a függetlenített belső ellenőrzési terület ugyanazon vezető általi irányítását, legalább a belső ellenőrzési terület elkülönítése indokolt. Elvárt, hogy a pénzügyi szervezet belső szabályzatban rögzítse az egyes belső kontroll funkciók ellátásáért felelős szervezeti egységek megjelölését és az egyes szervezeti egységeknek az egyes kontroll funkciók gyakorlásában betöltött szerepét.³¹

110. Kisebbségi pénzügyi szervezetnél az egyes belső kontroll funkciókat ellátó területek egymástól való függetlenségének biztosítása, illetve azok önálló szervezeti egységként való működtetése az arányosság szempontjára tekintettel nem feltétlenül indokolt, illetve akadályokba ütközhet. Az egyes belső kontroll funkciókat ellátó területek összevonását meghatározott feltételrendszer fennállása esetén jogszabályi előírások is lehetővé teszik. Ilyen esetekben az MNB azt várja el az pénzügyi szervezettől, hogy mérje fel a belső kontroll funkciók függetlenségének hiányából fakadó kockázatokat, tegyen lépéseket e kockázatok kezelése, mérséklése (például döntési eljárások kialakítása során ennek figyelembevételével, a funkció több pénzügyi szervezet által történő közös gyakorlása³²) érdekében, és azok tudatában folytassa tevékenységét. További elvárás az alkalmazott megoldás megfelelő indokokkal való alátámasztás melletti dokumentálása és az MNB részére erre vonatkozó felhívás alapján történő bemutatása. A nagyobb, összetettebb tevékenységet folytató pénzügyi szervezetnél – ideértve többek között a mérlegfőösszeg tekintetében öt százalékot meghaladó piaci részesedésű hitelintézetet – azonban az MNB egyes belső kontroll funkciókat (kockázati kontroll, megfelelőségbiztosítás, belső ellenőrzés) ellátó területek összevonását nem tartja jó gyakorlatnak, elvárt az egyes belső kontroll funkciók működtetésére önálló, egymástól és más szervezeti egységektől is elkülönülő, önálló szervezeti egységek létrehozása és az egyes belső kontroll funkciókat ellátó területek vezetőjének az adott funkcióért való kizárólagos felelősséggel való felruházása. Az MNB mindazonáltal a belső ellenőrzési funkciót ellátó terület más belső kontroll funkciót ellátó területtel történő összevonását – a kockázati tőkealapkezelők kivételével, figyelemmel azok jellemzően kis szervezetére és befektetői körére – egyetlen pénzügyi szervezet esetében sem tartja jó gyakorlatnak, mindenkor elvárja annak a másik két belső kontroll funkciótól elkülönített, önálló funkcióként való működtetését.

111. A jogszabályi előírások – és ebből következően jelen ajánlás is – több esetben rendelik ugyanazt a feladatot (például jogszabályi előírásoknak való megfelelés ellenőrzése)

---

³¹ Ez a Hpt. és a Bszt. hatálya alá tartozó pénzügyi szervezetek esetében explicit módon meghatározott jogszabályi követelmény is.

³² A jogszabályi korlátozások figyelembevételével - például bank, szakosított hitelintézet köteles belső ellenőrzési rendszert működtetni.

különböző kontroll funkcióhoz. Ilyen esetekben elvárt, hogy a pénzügyi szervezet belső szabályozásban rögzítse az egyes funkciók közötti munkamegosztást, a feladat egyes funkciók általi végrehajtásának eltérő szempontrendszerét és az egyes funkciók közötti hatékony információcsere biztosításának elvárását. Ugyanígy elvárt az egyéb, speciális kontroll funkciókkal, feladatokkal is rendelkező területekkel [például informatikai biztonság, belső adatvédelem, csaláskockázat, aktuáriusi feladatkör³³, a jelzálog-hitelintézetek esetében a vagyonellenőr, a befektetési vállalkozások estében az ügyfelek pénzügyi eszközeinek és pénzeszközeinek védelméért felelős munkatárs (a továbbiakban: safeguarding officer³⁴)] szükséges összhang, hatékony információcsere és munkamegosztás megteremtése is. Az MNB a belső ellenőrzési funkció tekintetében érvényre juttatandó sajátos elvárásokra tekintettel, a 110. ponttal összhangban, az egyéb, speciális kontroll funkciók, feladatkörök – a safeguarding officer tekintetében a 198. pontban foglaltakat is figyelembe véve – belső ellenőrzés keretében történő ellátását sem tartja jó gyakorlatnak.

112. A pénzügyi szervezet irányítási funkciót betöltő testülete felelős a kockázati kontroll funkció, a megfelelőségbiztosítási funkció és a belső ellenőrzési funkció – vonatkozó jogszabályi előírásokkal összhangban történő – kialakításáért és működtetéséért, továbbá a működés feltételeinek (például megfelelő felhatalmazások rendelkezésre állásának, továbbá annak biztosítása, hogy a belső kontroll funkciót ellátó területek szükség esetén közvetlenül is kapcsolatba léphessenek egymással, a pénzügyi szervezet illetékes bizottságával, az irányítási funkciót betöltő testülettel, illetve a felvigyázási funkciót betöltő testülettel) és erőforrásainak a 114. pont szerinti biztosításáért. Ennek keretében – a belső ellenőrzési funkcióra vonatkozó sajátos szabályok figyelembevétele mellett – az irányítási funkciót betöltő testület felelős különösen az egyes belső kontroll funkciókat érintő politikák kidolgozásáért, szervezeten belüli kommunikálásáért, az egyes belső kontroll funkciókat érintő belső szabályzatok jóváhagyásáért, valamint a kapcsolódó ellenőrzési tevékenységek megvalósulásáért.

V.3. A belső kontroll funkciók működését illető közös elvárások

113. A belső kontroll funkciók működését alapvetően meghatározó tényező a vezetés támogatása. Ugyanakkor a belső kontroll funkciók működésével szemben alapvető elvárás, hogy támogassa a pénzügyi szervezet, illetve csoport irányítási tevékenységet.
114. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet, illetve csoport a belső kontroll funkciók működtetésére mindenkor rendelkezzen az arányosság szempontját tekintve megfelelő számú, képzettségű és szakmailag alkalmas, a szükséges felhatalmazással rendelkező humán erőforrással, továbbá, hogy a pénzügyi szervezet biztosítsa a belső kontroll funkciókat ellátó

---

³³ Bit. 57. §, 81. § a) pont

³⁴ Bszt. 21. § (2) bekezdés

munkavállalók rendszeres továbbképzését és a feladataik ellátásához szükséges hatásköröket, anyagi és informatikai erőforrásokat, IT rendszerekhez, adatbázisokhoz és támogatáshoz, valamint külső- és belső információkhoz való hozzáférést, továbbá adott esetben a külső szakértő igénybevételenek lehetőségét.

115. Elvárt, hogy a tevékenységek vagy a kockázatok jelentős bővülése esetén a pénzügyi szervezet vizsgálja felül a belső kontroll funkcióinak működését, valamint, hogy a tevékenységek vagy a kockázatok növekedésével arányos módon tegyen lépéseket az egyes belső kontroll funkciók megerősítésére, ideértve többek között az anyagi és IT erőforrások, valamint a humán erőforrások szükség szerinti növelését is.
116. Az MNB elvárja, hogy a 114., 115. és 118. pont szerinti erőforrások és jogosultságok az érintett belső kontroll funkciók vezetője véleményének kikérése mellett kerüljenek meghatározásra. Elvárt továbbá, hogy a belső kontroll funkciót ellátó szervezeti egységek vezetői minden esetben kapjanak indoklással alátámasztott előzetes írásos tájékoztatást arról, ha a belső kontroll funkciót érintő erőforrások vagy jogosultságok jelentős csökkentését tervezik.
117. A kiszervezésre vonatkozó jogszabályi előírások betartása és a kapcsolódó felügyeleti szabályozó eszközök, különös tekintettel a külső szolgáltatók igénybevételeéről szóló – jelen ajánlás kiadásakor – 7/2020. (VI. 3.) MNB ajánlás [a továbbiakban: 7/2020. (VI. 3.) MNB ajánlás], valamint jelen ajánlás kiszervezésre vonatkozó elvárásainak (például előzetes vezetői jóváhagyás, a funkció tekintetében a végső felelősség a pénzügyi szervezetnél marad) szem előtt tartása mellett a belső kontroll funkciók feladatai részben vagy egészben kiszervezhetők.
118. A belső kontroll funkciók működtetése szempontjából alapvető fontosságú a szabályozási környezet (jogszabályok és egyéb szabályozó eszközök) változásainak folyamatos figyelemmel kísérése. Ezzel összefüggésben elvárt, hogy a pénzügyi szervezet megfelelő eljárásokat dolgozzon ki a szabályozási környezet változásainak nyomon követésére. Az MNB elvárása alapján belső szabályozásban rögzítendő a szabályozási monitoring (folyamatos figyelési) folyamatban résztvevők (amely nem feltétlenül egyetlen funkció vagy szervezeti egység) felelőssége- és hatásköre, továbbá biztosítandó a folyamat hatékony működtetésének megfelelő informatikai háttere.
119. Elvárt, hogy a belső kontroll funkciókat gyakorlók a folyamatba épített, valamint a vezetői ellenőrzés tapasztalatait is hasznosítsák, továbbá, hogy az egyes funkciókat gyakorlók a függetlenség megőrzése mellett működjenek együtt, egymás munkájának eredményeit ismerjék meg és saját munkájuk során hasznosítsák. Az MNB elvárja mindezek csoportszinten történő érvényre juttatását is, különösen az egyes csoporttagoknál azonos funkciót betöltő testületek, szervezeti egységek, személyek közötti kapcsolatok

vonatkozásában.

120. Elvárt annak biztosítása, hogy amennyiben saját megítélése szerint az szükséges, a belső kontroll funkciót ellátó szervezeti egység vezetője megfigyelőként részt vehessen az irányítási funkciót betöltő testület és a felvigyázási funkciót betöltő testület, valamint a 64. pont szerinti bizottságok ülésein.
121. Az MNB követendő gyakorlatnak tartja, hogy a pénzügyi szervezet, illetve csoport a belső kontroll funkciók működésével összefüggésben, annak valamennyi elemére kiterjedő belső jelentési rendszert alakítson ki. A belső jelentési rendszer biztosítja az egyes belső kontroll funkciók által vagy gyakorlásában érintett területek közötti információáramlást. A pénzügyi szervezet vezetése ennek segítségével tájékozódik az egyes belső kontroll funkciókat gyakorlók által feltárt hiányosságokról, a felmerülő kockázatokról és teszi meg a kiigazítás érdekében szükséges intézkedéseit, valamint gondoskodik az intézkedések megvalósulásának nyomon követéséről.
122. Elvárt, hogy a pénzügyi szervezet belső szabályzatban rögzítse az egyes belső kontroll funkciót ellátó területek vezetői megbízásának megszűnésére vonatkozó sajátos szabályokat. Ezzel összefüggésben az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet az okok megjelölése mellett haladéktalanul tájékoztassa az MNB-t valamely belső kontroll funkciót ellátó terület vezetője megbízásának megszűnéséről.

V.4. Kockázati kontroll funkció

123. Az MNB fontosnak tartja, hogy a pénzügyi szervezet működésében központi szerepet kapjon a kockázatok pénzügyiszervezeti-, illetve csoportszintű átlátását és a kockázatkezelési rendszer működésének nyomon követését biztosító, a 124-127. pont szerinti szempontok figyelembevételével kialakított és működtetett, az operatív kockázatkezeléstől – szervezeti megoldást, irányítási vagy egyéb megoldást alkalmazva – elkülönített kockázati kontroll funkció.³⁵ A 110. pontban rögzítettekkel összhangban, a nagyobb, összetettebb tevékenységet folytató pénzügyi szervezet³⁶ esetében elvárás, hogy a funkció működtetésére önálló szervezeti egység vagy szervezeti egységek is kialakításra kerüljenek.
124. A kockázati kontroll funkció feladatai egyedi és csoport szinten:
- a) a pénzügyi szervezet, illetve csoport stratégiájával összhangban a kockázati étvágy, kockázatkezelési stratégia meghatározása (annak rögzítése, hogy a pénzügyi szervezet,

---

³⁵ A mérlegfőösszeg tekintetében legalább öt százalékos piaci részesedéssel rendelkező hitelintézet esetében a Hpt. 111. § (1) bekezdése szerinti, a hitelintézet minden jelentős kockázatára kiterjedő kockázati ellenőrzési funkcióért felelős szervezeti egység látja el a kockázati kontroll funkció feladatait. A biztosító, viszontbiztosító esetében, a Szolvencia II irányelvvel összhangban a kockázatkezelési feladatkört ellátó személy lát el a felsoroltakhoz hasonló jellegű feladatokat.

³⁶ A Hpt. a mérlegfőösszeg tekintetében öt százalékos piaci részesedéshez köti e követelmény teljesítését. A biztosítók esetében a kockázatkezelési feladatkör működtetésére vonatkozó rendelkezéseket a Bit. 209. § (2) bekezdése értelmében kisbiztosító esetében nem kell alkalmazni.

- illetve a csoport az egyes kockázati típusokat tekintve milyen kockázatokat kerül, illetve milyen típusú és milyen mértékű kockázat vállalására törekszik), folyamatos nyomon követése, a kockázati kitettség és profil összevetése a stratégiával, a kockázati étvággal, az egyes kockázati típusok kezelésére vonatkozó politikákkal és a limitrendszerrel,
- b) az egyes kockázati típusok kezelésére vonatkozó politikák meghatározása, valamint a pénzügyi szervezet irányítási funkciót betöltő testületével megosztott felelősségvállalás e politikák végrehajtásában,
  - c) a döntésért való végső felelősség átvállalása nélkül részvétel a kockázatkezelést jelentős mértékben érintő, de a b) pont szerinti politikák végrehajtásához nem kötődő vezetői döntések meghozatalában annak érdekében, hogy a kockázatkezelés szempontjai a pénzügyi szervezet által hozott döntésekbe minél inkább beépüljenek,
  - d) ügyfél-, illetve ügyfélcsoportszintű kockázati limiteken kívüli kockázati limitek felállítása (például országlimit, terméklimit),
  - e) a kockázatkezelési rendszerrel kapcsolatos folyamatok, eljárások, feladatok, döntési és ellenőrzési jogkörök meghatározása és rögzítése,
  - f) ICAAP/ILAAP/ORSA keretrendszerének kialakítása,
  - g) a kockázatok azonosítására, mérésére vagy értékelésére, továbbá folyamatos nyomon követésére használt eljárások és módszerek (beleértve a támogató IT háttérrel is) kidolgozása, értékelése, különösen az alkalmazott feltételezések és módszerek megfelelősége, valamint a hatékonyság szempontjából, és ez alapján a kockázatok folyamatos, megfelelő időben történő azonosítása, mérése, értékelése és nyomon követése,
  - h) a kockázatkezelési tevékenységgel kapcsolatos jelentések készítése,
  - i) a jóváhagyott kockázati limitek túllépése esetén követendő eljárások kialakítása és végrehajtása,
  - j) új termékek, szolgáltatások bevezetése és új piacokra való belépés előtt, valamint jelentős külső és belső változások (beleértve a pénzügyi szervezet, illetve csoport stratégiájának, az egyes kockázati típusok kezelésére vonatkozó politikájának és limitrendszerének megváltoztatását is), továbbá nem szokványos ügyletek esetén a pénzügyi szervezetre, illetve csoportra gyakorolt hatások és a kockázatok felmérése, értékelése, és a felmerülő kockázatok kezelésének kidolgozása az operatív kockázatkezeléstől és a pénzügyi szervezet egyéb területeitől kapott inputok alapján,
  - k) a pénzügyi szervezetet, illetve csoportot és annak kockázatait érintő új, illetve fenyegető folyamatok és kockázatok feltárása,
  - l) a pénzügyi szervezet, illetve csoport kockázatkezelési tevékenységével kapcsolatban felmerülő hiányosságok, rossz gyakorlatok feltárása és javaslatok megfogalmazása a vezetés részére, továbbá eljárás a szükséges intézkedések megtétele érdekében (például akcióterv kidolgozása és az abban foglalt intézkedések megvalósításának elősegítése, nyomon követése),
  - m) a belső ellenőrzés és a könyvvizsgáló kockázatok kezelését illető ajánlásai alapján szükséges lépések azonosítása és kezdeményezése, valamint a megvalósult korrekciók

intézkedések nyomon követése.

125. Az MNB ennek érdekében elvárja, hogy valamennyi pénzügyi szervezet esetében – a potenciális érdekkonfliktusok szem előtt tartásával – megjelölésre kerüljön, hogy mely ügyvezetője felelős a pénzügyi szervezet, illetve csoport kockázati kontrolljáért. Nagyobb, összetettebb tevékenységet folytató pénzügyi szervezet – ideértve többek között a mérlegfőösszeg tekintetében öt százalékot meghaladó piaci részesedésű hitelintézetet – esetében indokolt a kockázati kontroll funkció gyakorlására, illetve irányítására csak ezzel a feladattal megbízott, külön – megfelelő szakértelemmel és gyakorlattal rendelkező – vezető kijelölése³⁷, aki a CRO közvetlen irányítása alatt áll, és a függetlenség biztosítása érdekében az operatív kockázatkezeléstől a CRO alatti szinten kerül elválasztásra. Az MNB határozata alapján összevont alapú felügyelet alá tartozó hitelintézet, pénzügyi holding társaság, vegyes pénzügyi holding társaság, befektetési vállalkozás, befektetési holding társaság, biztosító, viszontbiztosító esetében az MNB elvárja, hogy csoportszintű kockázati kontroll vezető is kijelölésre kerüljön.
126. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet 125. pont szerinti vezetője
- legyen felelős az irányítási funkciót betöltő testület számára a pénzügyi szervezet, illetve csoport kockázatairól történő átfogó és érthető tájékoztatásért,
  - rendelkezzen megfelelő gyakorlattal, függetlenséggel és kellően magas beosztással – nagyobb, összetettebb tevékenységet folytató pénzügyi szervezet, ideértve többek között a mérlegfőösszeg tekintetében öt százalékot meghaladó piaci részesedésű hitelintézetet, esetén legalább közvetlenül a CRO alatti szintű beosztással – ahhoz, hogy a pénzügyi szervezet, illetve csoport működésére jelentős hatást gyakorló kockázatait és kockázati keretrendszerét érintő döntéseket – akár vétőjog biztosítása mellett is – előzetesen kritikus vizsgálatnak vethesse alá,
  - legyen képes arra, hogy a pénzügyi szervezet vezetése, az irányítási funkciót betöltő testülete által hozott döntéseket kritikus vizsgálatnak vesse alá.
127. Elvárt, hogy a pénzügyi szervezet megfelelő belső eljárásokat alakítson ki és működtessen azon esetekben követendő gyakorlatra, melynek során a pénzügyi szervezet 125. pont szerinti vezetője a pénzügyi szervezet, illetve csoport kockázatait és kockázatkezelését érintő döntéseit illetően kritikát fogalmazott meg, beleértve a különböző döntések tekintetében történő vétőjog biztosításának eseteit, formáját és szabályait is.

V.5. Megfelelőségbiztosítási funkció

128. A megfelelőségbiztosítási funkció működtetésének célja a megfelelőségi kockázatok

---

³⁷ A Hpt. 111. § (5) bekezdése alapján a hitelintézet, illetve a Bit. 55. § (1) bekezdés e) pontja alapján a biztosító, viszontbiztosító vonatkozásában ez jogszabályi követelmény is.

azonosítása, mérséklése és kezelése. A megfelelőségi kockázat a pénzügyi szervezetre vonatkozó – szolgáltatási tevékenységével összefüggő – jogszabályok, illetve jogszabálynak nem minősülő egyéb előírások – ideértve az MNB által kiadott felügyeleti szabályozó eszközöket, az ún. önszabályozó testületek (például KELER Zrt., BÉT, MABISZ) szabályzatait, a piaci szokványokat, magatartási kódexeket, illetve az etikai szabályokat is –, belső szabályozás (a továbbiakban együtt: megfelelőségi szabályok) be nem tartása következtében esetlegesen keletkező jogi kockázat, felügyeleti vagy egyéb hatósági szankció, jelentős pénzügyi veszteség, vagy hírnévromlás kockázata.

129. Megfelelőségi kockázatok például – egyes pénzügyi szervezet típusoknál eltérő súlyt képviselve – a következőkkel összefüggésben merülhetnek fel:

- a) az adatvédelmi tisztviselőre vonatkozó szabályozással³⁸ és a pénzügyi szervezetenél alkalmazott gyakorlattal összhangban álló titok- és adatvédelem (üzleti-, bank-, értékpapír-, pénztár-, fizetési-, foglalkoztatói nyugdíj- és biztosítási titok, személyes adatok védelme),
- b) összeférhetetlenség, érdekkonfliktusok kezelése;
- c) a pénzügyi és befektetési szolgáltatási tevékenységek elkülönítése;
- d) információáramlásra vonatkozó korlátozások betartása;
- e) piaci visszaélések (bennfentes kereskedelem, tisztességtelen árfolyam befolyásolás) megelőzése;
- f) külső és belső csalások megelőzése és kezelése;
- g) pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelem;
- h) a pénzügyi szervezet, a csoporttagok és a munkavállalók saját számlás ügyletei;
- i) az ügyfelekkel való tisztességes bánásmód, ideértve a panaszkezelési tevékenységet is;
- j) hatósági kapcsolatok (beleértve különösen az MNB-vel és a Pénzügyi Békéltető Testülettel való kapcsolatot);
- k) üzletvitel kockázata (conduct risk).

130. Elvárás, hogy a pénzügyi szervezet fordítson kiemelt figyelmet a megfelelőségbiztosítási kultúra kialakítására és fenntartására. Ezzel összefüggésben elvárt, hogy a pénzügyi szervezet megfelelőségbiztosítási funkciót alakítson ki és működtessen³⁹. Ennek során nemcsak a pénzügyi szervezet, illetve csoport által folytatott szolgáltatási tevékenységek sajátosságait, kiterjedtségét és összetettségét szükséges figyelembe venni, hanem – a 109-111. pontban foglaltak figyelembevételével – biztosítandó a belső irányítással, továbbá az egyéb belső kontroll funkciókkal (kockázati kontroll, belső ellenőrzés) való összhang is.

131. A megfelelőségbiztosítási funkció működtetésével kapcsolatban az MNB elvárja, hogy az

---

³⁸ Az információk önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény és a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 2016. április 27-i (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendelet (általános adatvédelmi rendelet)

³⁹ A Hpt.153/A. §-a, a Bit. 81. § c) pontja, valamint a Bszt. 21. § (1) bekezdése alapján ez a pénzügyi szervezetek egy köre számára jogszabályi követelmény is. Bár a szóhasználat az ágazati jogszabályokban eltérő.

terjedjen ki a pénzügyi szervezet, illetve csoport egészére, a csoport valamennyi tagjára, szervezeti egységére, üzleti területére és tevékenységére, beleértve a kiszervezett tevékenységeket is.

132. Az MNB elvárása alapján a pénzügyi szervezet irányítási funkciót betöltő testülete meghatározza a pénzügyi szervezet, illetve csoport megfeleléségi politikáját⁴⁰, amely rögzíti többek között a megfeleléségi funkció kialakításának célját, prioritásait, területeit, a megfeleléségi funkció működtetését meghatározó alapelveket, az alkalmazott szervezeti megoldást, beleértve a pénzügyi szervezet irányítási és felvigyázási funkciót betöltő testületeivel való kapcsolatokat is, a politika közzétételének módját.
133. A megfeleléségi politikában meghatározandók különösen a következők:
- a) a kockázatalapú megfeleléségi biztosításának követelménye,
  - b) a felelős belső irányítás keretében a pénzügyi szervezet irányítási funkciót betöltő testülete milyen menedzsment funkciókat gyakorol a megfeleléségi tevékenység vonatkozásában, milyen felvigyázási funkciók érvényesülnek,
  - c) a megfelelésért felelős vezető, megfeleléségi vezető, illetve megfelelési vezető⁴¹, önálló szervezeti egység helye a szervezeten belül (ideértve például a feladat- és hatáskörének, felelőssége terjedelmének, beszámolási kötelezettségének egyértelmű meghatározását),
  - d) a megfeleléségi kockázatok közül melyek kerülnek elsődlegesen a megfeleléségbiztosítási funkció keretében kezelésre, illetve más ellenőrzési (folyamatba épített ellenőrzés) vagy kontroll funkciókhoz telepítésre (például kockázati kontroll funkció, belső ellenőrzési funkció), illetve milyen megoldások biztosítják a megfeleléségi kockázatok felett kontroll funkciót gyakorló különböző területek közötti kommunikációt, összhangot,
  - e) a pénzügyi szervezet a működési kockázatok kezelésének részeként, vagy attól független megfeleléségbiztosítási funkciót működtet-e, milyen garanciális elemek biztosítják a funkció függetlenségét,
  - f) hogyan történik a megfeleléségbiztosítási funkció ellátásának ellenőrzése a független belső ellenőr által,
  - g) hogyan (milyen gyakorisággal és terjedelemben) történik a megfeleléségbiztosítási funkció gyakorlása a pénzügyi csoport szintjén, illetve a kiszervezett tevékenységek vonatkozásában,
  - h) külső tanácsadó, szakértő igénybevételének feltételei,
  - i) a megfeleléségi szabályokkal összefüggő jogsértések jelentésére vonatkozó mechanizmusok⁴².

---

⁴⁰ Megfeleléségi politika kidolgozása csak a biztosító, viszontbiztosító esetében jogszabályi követelmény. [Bit. 84. § (1) bekezdés f) pont]

⁴¹ Az ágazati jogszabályok eltérő elnevezéssel illetik a megfeleléségbiztosítási funkciót ellátó terület vezetőjét.

⁴² A Hpt. 116. §-a, illetve a Bszt. 24/G. §-a alapján a hitelintézet és a befektetési vállalkozás hatékony és megbízható mechanizmusokat hoz létre, amely ösztönzi a jogszabályi előírások valós vagy potenciális megsértése esetén a vezető tisztségviselői és munkavállalói jelentéstételt.

134. Az MNB jogszabályi kötelezés hiányában is valamennyi pénzügyi szervezet⁴³ esetében elvárja megfelelésért felelős vezető, megfelelőségi vezető, illetve megfelelési vezető alkalmazását, kijelölését. A 110. pont figyelembevételével, a kisebb, kevésbé összetett tevékenységet folytató pénzügyi szervezet esetében viszont a megfelelőségi kockázatok kezelését az MNB a kockázati kontroll funkció vagy más, nem belső kontroll funkciót ellátó terület (például jogi terület) keretében is elfogadhatónak tartja, amennyiben az nem sérti az adott terület függetlenségét.
135. Az irányító pénzügyi szervezet esetében az MNB elvárja, hogy kijelölésre kerüljön csoportszintű megfelelésért felelős vezető, megfelelőségi vezető, illetve megfelelési vezető is, aki felelős a csoportszintű megfelelőségbiztosítási funkció egységének biztosításáért. Ennek keretében a csoportszintű megfelelésért felelős vezető, megfelelőségi vezető, illetve megfelelési vezető – a vonatkozó jogszabályi, különös tekintettel a titokvédelmi előírások figyelembevételével – célszerűen ellátja a következő feladatokat:
- a) megfelelőségi szempontú csoportszintű kockázat azonosítás és elemzés,
  - b) egységes megfelelőségbiztosítási eljárásrendek és szabályok kidolgozása, módszertanok átadása,
  - c) a csoporthoz tartozó megfelelésért felelős vezetők, megfelelőségi vezetők, illetve megfelelési vezetők tevékenységének összehangolása,
  - d) csoportszintű oktatás és képzés.
136. Amennyiben a pénzügyi szervezet leányvállalataira vagy fióktelepeire vonatkozó helyi szabályok akadályozzák a csoportszinten szigorúbban meghatározott megfelelőségbiztosítási elvek és eljárások érvényre juttatását – ideértve különösen a csoporttagok közötti információáramlásra vonatkozó korlátozásokat –, elvárt, hogy a leányvállalat vagy a fióktelep erről tájékoztassa a csoportszintű megfelelésért felelős vezetőt, megfelelőségi vezetőt, illetve megfelelési vezetőt.
137. Az MNB javasolja, hogy a megfelelőségbiztosítási funkciót ellátó terület lássa el a következő feladatokat⁴⁴:
- a) szabályozási jellegű feladatok:
    - aa) a pénzügyi szervezet, illetve csoport által alkalmazandó megfelelőségi szabályok körének, ezen belül a megfelelőség szempontjából releváns információk körének meghatározása,
    - ab) a megfelelőségi szabályokban bekövetkező változások lehetséges hatásainak elemzése (a pénzügyi szervezet, illetve csoport külső és belső környezeti változásainak nyomon követése),

---

⁴³ A hatályos jogszabályi előírások alapján ez a hitelintézet, a befektetési vállalkozás, a biztosító és a viszontbiztosító esetében jogszabályi követelmény (megjegyzendő ugyanakkor, hogy az egyes ágazati jogszabályok eltérő elnevezést használnak).

⁴⁴ Az elhatárolás más szempontok alapján is történhet (például kockázatkezelés, támogatás, jelentés, monitorozás szerinti megbontás).

ac) véleményezőként részvétel a pénzügyi szervezet, illetve csoport üzleti tevékenységével összefüggő politikáinak és eljárásainak kidolgozásában, a pénzügyi szervezet, illetve csoport belső szabályzataiban és működésében szükségessé váló módosítások kezdeményezése, az implementálás megfelelőségének kontrollja,
ad) a megfelelőségi politika, kézikönyv, valamint a kapcsolódó belső szabályzatok, eljárásrendek elkészítése, szükség szerinti, illetve rendszeres aktualizálása, ennek keretében a megfelelőségi kockázat azonosítására, becslésére, elemzésére szolgáló módszerek, eljárások kidolgozása és dokumentálása;

b) operatív jellegű feladatok:

ba) a megfelelőségi szabályoknak való megfelelés vizsgálata, monitoringja (folyamatos figyelése) minden, a megfelelőségi kockázatok szempontjából releváns területen, a megfelelőségi szabályok megsértésének jelentése a pénzügyi szervezet vezetése felé,

bb) a pénzügyi szervezet vezetésének megfelelőségi ügyekben való tanácsadás és rendszeres jelentés,

bc) a pénzügyi szervezet humán erőforrásainak megfelelőségbiztosítási oktatása, napi szintű rendelkezésre állás, segítségnyújtás a munkavállalók megfelelőségi szempontú kérdéseinek megválaszolásához,

bd) a megfelelőség szempontjából releváns információkkal kapcsolatos nyilvántartások vezetése (például munkavállalók saját számlás ügyletei, összeférhetlenségre vonatkozó bejelentések, bennfentes nyilvántartás), illetve a rendelkezésre álló adatbázis – különösen figyelemmel a panaszkezelési tevékenység keretében elérhető információkra – adatainak adott ismérvek szerinti csoportosítása, listázása, a nyilvántartások nyomon követése,

be) a hatóságok felé fennálló bizonyos jelentési kötelezettségek teljesítése (például összeférhetlenség, pénzmosás, terrorizmusfinanszírozás, bennfentesség, piacbefolyásolás),

bf) új termékek, eljárások bevezetése, szervezeti változások előtt megfelelően dokumentált megfelelőségi szempontú vélemény nyújtása,

bg) a panaszkezelési tevékenység tekintetében folyamatos monitoring tevékenység gyakorlása és a panaszkezelési tevékenység keretében keletkező információk hasznosítása,

bh) bekapcsolódás a IV.9. pont szerinti érdekkonfliktusok azonosításába és kezelésébe, illetve a pénzügyi szervezet más területe által e tekintetben folytatott tevékenysége keretében keletkező információk hasznosítása,

bi) a bh) alpontban jelölt tevékenységen belül, – amennyiben releváns – a 7/2020. (VI. 3.) MNB ajánlásban foglaltak figyelembevételével a pénzügyi szervezet belső szabályozásának megfelelően bekapcsolódás a külső szolgáltatók igénybevételével összefüggő lehetséges érdekkonfliktusok azonosításába és kezelésébe, továbbá a leendő külső szolgáltatók kockázatértékelésébe, átvilágításába, valamint ezek felülvizsgálatába,

bj) a piaci visszaélések hatékony megelőzése, felderítése és bejelentése érdekében – az arányosság 10. pontban megfogalmazott elvét szem előtt tartva – az 596/2014/EU

európai parlamenti és tanácsi rendelet 16. cikke szerinti rendszer kiépítése, működtetése, és rendszeres felülvizsgálata, amely megfelel az (EU) 2016/957 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendeletben⁴⁵ foglaltaknak; továbbá figyelembe veszi az 596/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet I. mellékletében, illetve az (EU) 2016/522 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet⁴⁶ II. mellékletében részletezett magatartásformákat, valamint a munkavállalók saját számlás ügyleteit,

b) jó gyakorlatként bekapcsolódás a pénzügyi szervezet ügyfelek felé irányuló kommunikációs anyagainak véleményezésébe (például ügyfélértékelők, közvetlen megkeresések, hirdetések, marketing anyagok).

138. Az MNB elvárja, hogy a megfelelőségbiztosítási funkciót ellátó terület a feladatai részeként a megfelelőségi kockázatok feltérképezésének, nyomon követésének biztosítása érdekében megfelelőségi kockázatértékelést végezzen. Elvárt, hogy a pénzügyi szervezet a megfelelőségi kockázatok kiértékelése alapján létrehozza a pénzügyi szervezet, illetve csoport megfelelőségi kockázati térképét, megfelelőségi kockázati mátrixát annak érdekében, hogy meghatározza a megfelelőségbiztosítás célkitűzéseit, tevékenységének prioritásait és súlypontjait, valamint ennek figyelembevételével a munkatervét, tevékenységének eszközeit és módszereit.
139. A 138. pont szerinti kockázatértékelés során az MNB jó gyakorlatnak tartja a súlyossági és gyakorisági becslésen alapuló mérési és kezelési módszertan alkalmazását, melyben a kockázati események azonosítása és valószínűsíthető pénzügyi hatásuk becslése megvalósítható. Az MNB jó gyakorlatnak tartja továbbá az üzleti területek önértékelését vagy a megfelelőségbiztosítási funkció által készített kérdőívek általi adatgyűjtést, azzal a kiegészítéssel, hogy a kockázati térkép kialakításakor elvárás, hogy a megfelelőségbiztosítási funkció ezek kiértékelése során kapott eredmények mellett objektív, historikus adatokra is támaszkodjon.
140. Az MNB elvárja, hogy a megfelelőségi kockázatok értékelését a pénzügyi szervezet rendszeresen, legalább évente vizsgálja felül és szükség esetén frissítse annak biztosítása érdekében, hogy a megfelelőségbiztosítási funkció tevékenységeinek célkitűzései, súlypontjai és köre mindenkor aktuális maradjon.
141. A megfelelőségi kockázatok értékelésénél elvárt, hogy a pénzügyi szervezet tekintettel legyen az alábbiakra:

---

⁴⁵ az 596/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a visszaélésszerű gyakorlatok, vagy a gyanús megbízások és ügyletek megelőzéséhez, feltárásához és bejelentéséhez használandó megfelelő intézkedésekre, rendszerekre és eljárásokra, valamint értesítési formanyomtatványokra vonatkozó szabályozástechnikai standardok tekintetében történő kiegészítéséről szóló 2016. március 9-i (EU) 2016/957 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet

⁴⁶ az 596/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a harmadik országok egyes állami szervei és központi bankjai részére biztosított mentesség, a piaci manipuláció jelei, a közzétételi küszöbértékek, a késleltetésekkel kapcsolatos értesítések tekintetében illetékes hatóság, a tilalmi időszak alatti kereskedelemre vonatkozó engedélyek és a vezető tisztségviselők értesítési kötelezettséggel járó ügyleteinek típusai tekintetében történő kiegészítéséről szóló 2015. december 17-i (EU) 2016/522 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet

- a) megfelelőségi szempontból releváns jogszabályok, egyéb külső és belső szabályozó eszközök, a szervezetten belül alkalmazott politikák, eljárások, rendszerek és ellenőrzési mechanizmusok,
- b) megfelelőségi szempontból releváns jogszabályváltozásokból, várható új szabályozásból fakadó kockázatok,
- c) a megfelelőségi kockázatok szempontjából releváns panaszügyek,
- d) a megfelelőségi kockázatok szempontjából releváns folyamatban lévő és lezárt peres ügyek,
- e) hatósági intézkedések és szankciók jellege, száma és volumene,
- f) a megfelelőségi kockázatok szempontjából releváns, a pénzügyi szervezet, illetve csoport reputációját érintő negatív média megjelenések gyakorisága és jelentősége.

142. A megfelelőségbiztosítási funkciót ellátó terület monitoring tevékenysége keretében használható eszközök és módszerek közé tartozhatnak különösen az alábbiak:

- a) összesített kockázati mérőszámok (például kockázati mutatók) alkalmazása,
- b) eseti jelentések használata, amelyek a tényleges helyzet és az elvárások közötti lényeges eltéréseket (kivételekről szóló jelentések) vagy a megoldást igénylő helyzeteket (problémanaplók) dokumentálják,
- c) eljárások megfigyelése, dokumentumok felülvizsgálata, valamint – szükség esetén, a megfelelőségbiztosítási funkció mérlegelése alapján szűrőpróbaszerűen – az érintett munkavállalók, külső felek közvetlen megkeresése.

143. Az MNB elvárja, hogy a megfelelőségbiztosítási funkció vizsgálatai, valamint a vizsgálati megállapítások nyomon követése ne korlátozódjon kizárólag a dokumentumok ellenőrzésére, hanem arról is győződjenek meg, hogy a vonatkozó politikákat, szabályzatokat és eljárásrendeket hogyan hajtják végre a gyakorlatban.

144. Elvárt, hogy hiányosságok megállapítása esetén a megfelelőségbiztosítási funkciót ellátó terület javaslatokat fogalmazzon meg azok megszüntetése érdekében, felelősök és teljesítési határidő megjelölésével, valamint kövesse nyomon a javasolt intézkedések teljesülését. Elvárt, hogy a pénzügyi szervezet vezetése elkötelezett legyen és támogassa a megfelelőségbiztosítási funkciót ellátó terület által feltárt hiányosságok kijavítása érdekében tett javaslatainak megvalósulását. Elvárás a javasolt intézkedésektől való eltérés dokumentálása és a 145. pont szerinti jelentésekben való bemutatása.

145. Az MNB elvárja, hogy a megfelelésért felelős vezető, megfelelőségi vezető, illetve megfelelési vezető a jelentős hiányosságokról való eseti tájékoztatás mellett – azon esetekben is, amikor erre jogszabályi kötelezés nincs⁴⁷ – hitelintézet esetében az irányítási funkciót betöltő testületet negyedévente, a felvigyázási funkciót betöltő testületet legalább

---

⁴⁷ A Hpt., a Bit. és az (EU) 2017/565 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet alapján az irányítási és felvigyázási funkciót betöltő testület számára éves összefoglaló jelentés készítése jogszabályi követelmény is.

évente, a többi pénzügyi szervezet esetében az irányítási és felügyelési funkciót betöltő testületet legalább évente összefoglaló jelentésben tájékoztassa az alábbiakról:

- a) a megfelelőségbiztosítási funkció szervezeti felépítésének összefoglalása, a szervezeti keretekben az előző beszámolási időponttól eltelt időszakban történt esetleges lényegi változások bemutatása;
- b) a 138. pont szerinti legutolsó kockázatértékelés eredménye, annak az előző időszakhoz képesti módosulása, a kockázatértékelés módszertana, illetve a kockázatértékelési módszertant illetően az előző beszámolási időponttól eltelt időszakban eszközölt változtatások;
- c) a megfelelőségi kockázattal összefüggésben a pénzügyi szervezeti-, illetve csoportszintű kontroll környezet hatékonyságának értékelése;
- d) a szabályozási környezetben bekövetkezett változások és az azok nyomán szükségessé vált, már megtett, illetve megteendő intézkedések;
- e) a megfelelőségbiztosítási funkciót ellátó terület által végzett monitoring tevékenység, a vizsgálatok megállapításainak összefoglalása, kiemelve a pénzügyi szervezet, illetve csoport belső politikáinak és eljárásainak áttekintése során feltárt hiányosságokat, kockázatokat, jogsértéseket;
- f) a feltárt hiányosságok alapján megtett, illetve folyamatban lévő intézkedések, azok eredményei, illetve várható eredményei, határideje (beleértve az intézkedések részeként a megfelelőségbiztosítási funkciót ellátó terület által a munkavállalókkal szemben javasolt szankciókat is);
- g) amennyiben a beszámoló által érintett időszakban a pénzügyi szervezet eltért a megfelelőségbiztosítási funkciót ellátó terület által tett javaslatoktól, ajánlásoktól, annak bemutatása;
- h) a megfelelőségbiztosítási hálózat munkájának értékelése (amennyiben működik ilyen a pénzügyi szervezetnél, illetve csoportnál);
- i) a vizsgált időszak alatt beérkezett panaszok száma, panaszok alapján teljesített kifizetések, a panaszok elemzése alapján a megfelelőségbiztosítás szempontjából releváns problémák bemutatása;
- j) beszámoló a megfelelőségbiztosítási szempontú oktatások/képzések eredményéről;
- k) a hatóságokkal folytatott megfelelőségi szempontból releváns kommunikáció;
- l) a megfelelőségbiztosítással kapcsolatban a legutóbbi jelentés óta felmerült egyéb lényeges kérdések.

146. Elvárt, hogy a megfelelőségbiztosítási funkciót ellátó terület munkavállalói a feladataik ellátásához szükséges megfelelő képzettséggel, készségekkel, ismeretekkel és szakértelemmel rendelkezzenek. Különösen elvárt mindez a megfelelési vezető vonatkozásában, tekintettel a rá mint a 85. pont szerinti kulcspozíciót betöltő személyre ruházott felelősségre és arra, hogy az 1/2022. (I. 17.) MNB ajánlás alapján szigorú alkalmassági elvárások vonatkoznak rá.

147. Elvárt, hogy a pénzügyi szervezet a megfelelőségbiztosítási tevékenységgel összefüggésben a pénzügyi szervezet, illetve csoport igényeihez igazodó képzési programot állítson össze a munkavállalók számára, megfelelő részvételi lehetőség, időkeret, költségvetés és erőforrások rendelkezésre bocsátásával. Az új belépők oktatása mellett elvárt a munkavállalók rendszeres – legalább éves gyakoriságú – szakmai megújító, valamint szükség szerinti továbbképzése is, melyben a megfelelőségbiztosítási kockázatok észleléséhez szükséges ismeretek kerülnek oktatásra. A megfelelőségbiztosítási funkciót ellátó terület munkavállalói számára speciális oktatási tevékenység indokolt, ismereteinek naprakészen tartása és az esetleges új megfelelőségbiztosítási módszertanok, elvárások megismerése érdekében.
148. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet a számára közvetítői tevékenységet, továbbá a vonatkozó jogszabályi előírások és a 7/2020. (VI. 3.) MNB ajánlás elvárásai alapján kritikus vagy fontos funkció kiszervezésének vagy kiemelten fontos feladatkörök vagy tevékenységek kiszervezésének minősülő tevékenységet ellátó külső szolgáltatók számára is biztosítsa a megfelelőségbiztosítási tevékenységgel összefüggő, 147. pont szerinti oktatást.
149. Az MNB jó gyakorlatnak tartja a megfelelőségbiztosítási funkció működését segítő hálózat pénzügyi szervezeten, illetve csoporton belüli kialakítását. E hálózat tagjai nem a megfelelőségbiztosítási funkciót ellátó terület munkavállalói, akik munkaidejük meghatározott százalékában támogatják a megfelelőségbiztosítási kockázatok kezelését, figyelemmel kísérik a megfelelőségbiztosítás elvárásait, bekapcsolódnak a kockázatok értékelésébe, a VII.5. ponttal összhangban támogatják a csalások megelőzését, felderítését, kezelését és a megfelelőségbiztosítási vizsgálatokat. A hálózat működése nem érinti a megfelelőségbiztosítási funkciót ellátó terület e feladatokért való főfelelősségét.
150. Amennyiben a pénzügyi szervezet működtet ilyen hálózatot, elvárt, hogy a pénzügyi szervezet az érintett munkavállalók részére a feladatuk ellátásához szükséges, megfelelő oktatást, képzést biztosítson, és hogy az érintett munkavállalók munkaköri leírásában szerepeljen ezen feladatkörük. Elvárt továbbá, hogy a hálózat tagjainak a hálózat támogatása érdekében ellátott feladataik teljesítményértékelésében a megfelelőségbiztosítási funkció vezetője vegyen részt.
151. Elvárt, hogy amennyiben a befektetési szolgáltató helyzete szempontjából lényeges (például termék-előállítói, illetve forgalmazói szerepét figyelembe véve) a befektetési szolgáltató éves jelentésének termékirányítási szabályaira vonatkozó szakaszában a megfelelőségbiztosítási funkciót illetően a következőkre is térjen ki:
- a) a megfelelőségbiztosítási funkciót ellátó terület milyen szerepet tölt be a befektetési szolgáltató termékirányítási politikáinak és eljárásainak kidolgozásában, nyomon követésében és felülvizsgálatában,
  - b) a befektetési szolgáltató termékirányításának megfelelőségbiztosítási funkciót ellátó

terület általi nyomon követésével kapcsolatos, az (EU) 2017/565 felhatalmazáson alapuló rendelet 22. cikk (2) bekezdésében előírt összes témakör (például a megfelelőségbiztosítási funkciót ellátó területnek a befektetési szolgáltató termékirányítási politikáival és eljárásaival, a feltárt jogsértésekkel és hiányosságokkal, valamint az utóbbiak esetében hozott vagy hozandó korrekciós intézkedésekkel kapcsolatos megállapításai),

- c) a befektetési szolgáltató által előállított, forgalmazott pénzügyi eszközökről rendszeresen nyújtott információk⁴⁸, ideértve a forgalmazási stratégiára vonatkozó információkat is, annak értékelése céljából, hogy a befektetési szolgáltató termékirányítási funkciója a célnak megfelelően működik-e, kitérve legalább a következőkre:
  - ca) az előállított, illetve forgalmazott termékek száma és jellege, ideértve azok érintett célpiacait és az adott termék jóváhagyási folyamatából származó, a termék megfelelési kockázatának értékeléséhez szükséges, azaz a befektetési szolgáltató termékirányítási politikájával kapcsolatos egyéb információkat (például a termék összetettsége, a termékhez kapcsolódó összeférhetlenség, különösen a forgatókönyv-elemzésből nyert idevágó adatok, a költség-hozam arány), különös hangsúlyt helyezve a jelentéstételi időszak során előállított vagy forgalmazott új típusú termékekre, valamint azokat az információkat is, amelyek jellemzői jelentősen módosultak az említett időszak során,
  - cb) a termékelőállítók esetében az adott forgalmazási stratégiára vonatkozó információk keretében: az érintett forgalmazók, különös hangsúlyt helyezve az új forgalmazókra,
  - cc) a termékeket forgalmazzák-e a (pozitív) célpiacukon kívül, és milyen mértékben.

152. A 151. pont c) alpontjában rögzített elvárásnak való megfelelés érdekében a megfelelőségbiztosítási funkciót ellátó terület a befektetési szolgáltató termékirányítási funkciót ellátó területének vagy munkavállalóinak munkáját, jelentéseit, módszereit vizsgálatnak vetheti alá. Az arányosság elvének megfelelően, ha például a befektetési szolgáltató termékirányítási szabályairól számolnak be, az egyszerűbb, gyakoribb termékekre vonatkozó információk kevésbé részletesek is lehetnek, mivel az összetett, illetve kockázatos vagy egyéb jellemzőkkel (például likviditáshiány és innováció) rendelkező termékeket részletesebben szükséges ismertetni.

V.6. Belső ellenőrzési funkció

153. A belső ellenőrzési funkció működtetésének célja, hogy vizsgálataival független, objektív bizonyosságot adjon arról, hogy a belső kontroll rendszer (a kockázatkezelési, a kontroll- és az irányítási folyamatok) hatékony kialakítása és működése biztosítja az intézmény céljainak

---

⁴⁸a befektetési vállalkozás által alkalmazandó termékjóváhagyási folyamatról szóló 16/2017. (VI. 30.) NGM rendelet 4. § (2) bekezdése és 8. § (8) bekezdése

elérését. A belső ellenőrzési funkció működtetésének célja továbbá, hogy ezen vizsgálataival, valamint tanácsadó tevékenységével értéket adjon a szervezet működéséhez és javítsa annak minőségét.

154. Az MNB elvárja, hogy a belső ellenőrzés terjedjen ki a pénzügyi szervezet, illetve csoport egészére, a csoport valamennyi tagjára, szervezeti egységére – beleértve a belső kontroll funkciókat ellátó és a speciális kontroll funkciókkal, feladatokkal is rendelkező területeket is, mint például a safeguarding officer –, üzleti területére és tevékenységére – beleértve a kiszervezett tevékenységeket is –, azok elkülönült és illeszkedő működésére.
155. A belső ellenőrzés bizonyosságot adó tevékenysége körében feladatai lehetnek különösen:
- a) a belső kontrollrendszerek kiépítésének, működésének jogszabályoknak, jogszabálynak nem minősülő egyéb előírásoknak – ideértve az MNB által kiadott felügyeleti szabályozó eszközöket – és belső szabályzatoknak való megfelelés, valamint működése gazdaságosságának, hatékonyságának és eredményességének rendszeresen elemzése, vizsgálata és értékelése;
  - b) a rendelkezésre álló erőforrásokkal való gazdálkodás, a vagyon megóvásának és gyarapításának, valamint az elszámolások megfeleltetésének, a beszámolók valódiságának elemzése és vizsgálata;
  - c) a vizsgált folyamatokkal kapcsolatban megállapítások, következtetések és javaslatok megfogalmazása a kockázati tényezők, hiányosságok megszüntetése, kiküszöbölése vagy csökkentése, a szabálytalanságok megelőzése, illetve feltárása érdekében, valamint a pénzügyi szervezet, illetve csoport eredményességének növelése és a belső kontrollrendszerek javítása, továbbfejlesztése érdekében;
  - d) felelősök megnevezése és határidő meghatározása a javaslatok és intézkedések megvalósítására vagy javaslattétel azok tekintetében;
  - e) a belső ellenőrzési jelentések alapján megtett intézkedéseket nyilvántartása és nyomon követése.
156. A bizonyosságot adó tevékenységet a pénzügyi szervezet különösen az alábbi ellenőrzési típusok önálló vagy együttes alkalmazásával látja el:
- a) a szabályszerűségi ellenőrzés arra irányul, hogy az adott szervezeti egység, illetve üzleti terület működése, illetve tevékenysége megfelelően szabályozott-e, és érvényesülnek-e a hatályos jogszabályok, belső szabályzatok és vezetői rendelkezések előírásai, felügyeleti szabályozó eszközök elvárásai;
  - b) a pénzügyi ellenőrzés célja az adott pénzügyi szervezet, illetve csoport, szervezeti egység, illetve üzleti terület, program vagy feladat pénzügyi elszámolásainak, valamint az ezek alapjául szolgáló számviteli nyilvántartások és a kapcsolódó felügyeleti adatszolgáltatások ellenőrzése;
  - c) a rendszerellenőrzés keretében az egyes rendszerek kialakításának, illetve működésének átfogó vizsgálatát kell elvégezni;

- d) a teljesítmény-ellenőrzés célja annak megállapítása, hogy az adott szervezeti egység, illetve üzleti terület által végzett tevékenységek, programok egy jól körülhatárolható területén a működés, valamint a forrásfelhasználás gazdaságosan, hatékonyan, megfelelő minőségben és eredményesen valósul-e meg;
- e) az informatikai ellenőrzés a pénzügyi szervezetenél, illetve csoportnál működő informatikai rendszerek megfelelőségére, megbízhatóságára, biztonságára, valamint a rendszerben tárolt adatok teljességére, megfelelőségére, szabályosságára és védelmére irányul⁴⁹.

157. A belső ellenőrzés – a függetlenségét nem sértő és az önellenőrzés veszélyét elkerülő módon, egyedi belső kontroll politikák, mechanizmusok és eljárások, valamint kockázati limitek kidolgozásában, kiválasztásában, megállapításában és végrehajtásában való részvétel nélkül megvalósuló – tanácsadó tevékenység keretében ellátható feladatai lehetnek különösen:

- a) vezetők támogatása az egyes megoldási lehetőségek elemzésével, értékelésével, vizsgálatával, kockázatának becslésével;
- b) pénzügyi, tárgyi, informatikai és humán erőforrás-kapacitásokkal való észszerűbb és hatékonyabb gazdálkodásra irányuló tanácsadás;
- c) a vezetés szakértői támogatása a kockázatkezelési és szabálytalanságkezelési rendszerek és a teljesítménymenedzsment-rendszer kialakításában, folyamatos továbbfejlesztésében;
- d) tanácsadás a szervezeti struktúrák racionalizálása, a változásmenedzsment területén;
- e) konzultáció és tanácsadás a vezetés részére a szervezeti stratégia elkészítésében;
- f) javaslatok megfogalmazása a minőségbiztosítás, a pénzügyi szervezet, illetve csoport eredményességének növelése és a belső kontrollrendszerek javítása, továbbfejlesztése érdekében, a belső szabályzatok tartalmát, szerkezetét illetően.

158. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet a belső ellenőrzés működtetésének célját, hatáskörét, feladatait, elemeit, szervezetét, a belső ellenőrzés vezetésével szemben támasztott szakmai követelményeket a pénzügyi szervezet felügyelési funkciót betöltő testülete által elfogadott belső ellenőrzési politikában (charta, belső ellenőrzési alapszabály) rögzítse. Az MNB elvárja továbbá, hogy a pénzügyi szervezet az ellenőrzés lefolytatásának eljárási szabályait, az ehhez szükséges informatikai, technikai feltételek rendelkezésre állását a szervezet belső, a pénzügyi szervezet irányítási funkciót betöltő testülete által elfogadott és legalább évente felülvizsgált⁵⁰ szabályzatban rögzítse.

159. Az MNB a belső ellenőrzés működtetésekor a vonatkozó jogszabályoknak való megfelelésen

---

⁴⁹ Kapcsolódó ajánlás: az informatikai rendszer védelméről szóló – jelen ajánlás kiadásakor – 8/2020. (VI. 22.) MNB ajánlás [a továbbiakban: 8/2020. (VI. 22.) MNB ajánlás]

⁵⁰ A hitelintézet, biztosító és viszontbiztosító esetében a belső ellenőrzési szabályzatnak az irányítási funkciót betöltő testület (igazgatóság) általi jóváhagyása, valamint annak évenkénti felülvizsgálata jogszabályi követelmény is.

túl, az arányosság 10. pontban megfogalmazott elvével összhangban elvárja valamely nemzetközi belső ellenőrzési sztenderd követését. E tekintetben az MNB a belső ellenőrök nemzetközi szervezete, az IIA [(Institute of Internal Auditors (Belső Ellenőrök Intézete))] által kiadott és a Belső Ellenőrök Magyarországi Szervezete (BEMSZ) által közzétett gyakorlati sztenderdek és útmutatók követését, az IIA Etikai Kódexében foglaltak betartását ajánlja.

160. A kialakult nemzetközi elvárásoknak megfelelően az MNB is a pénzügyi szervezet, illetve csoport adatbázisainak adataira épülő, kockázatelemzéssel alátámasztott – az audit célok alapján évente összeállított és a megfelelő testület által jóváhagyott audit tervet, valamint részletes audit programot is magában foglaló –, kockázat alapú belső ellenőrzés kialakítását és működtetését tartja a legjobb gyakorlatnak.
161. Az MNB alapelvárásai közé tartozik, hogy jogszabályi kötelezéstől függetlenül valamennyi pénzügyi szervezet alkalmazzon belső ellenőrt. Így a biztosító egyesület, az alapkezelő és az önkéntes kölcsönös biztosító pénztár is (kis pénzügyi szervezet esetében a részmunkaidős vagy a megbízási szerződés keretében történő foglalkoztatás is elfogadható). Az MNB álláspontja szerint mind az MNB, mind a pénzügyi szervezet érdekét szolgálja a belső ellenőr alkalmazása, mivel a belső ellenőr alapvető fontosságú védelmi vonalként működik, amely ellenőrzi a pénzügyi szervezet tevékenységét, és felhívja a figyelmet a hibás, esetlegesen jogszabályba ütköző gyakorlatra.
162. Amennyiben a pénzügyi szervezet mérete vagy a jogszabályi előírások nem teszik szükségessé több belső ellenőr foglalkoztatását, és a szervezet csak egy belső ellenőrt foglalkoztat, akkor a belső ellenőrzési szervezeti egységre vagy annak vezetőjére vonatkozó elvárásokat a belső ellenőrre kell alkalmazni. Amennyiben több pénzügyi szervezet – a vonatkozó jogszabályok biztosította keretek között – ugyanazt a személyt foglalkoztatja belső ellenőrként, írásban szükséges megállapodni arról, hogy a belső ellenőr kölcsönös foglalkoztatása ellen nem emelnek kifogást. A megállapodásban célszerű rögzíteni, hogy a belső ellenőrök munkaköri leírása nem tartalmazhat olyan elemeket, melyek összeférhetetlenséghez vezetnek, vagy akadályozzák az elkülönített munkakörök szétválasztását.
163. Az MNB elvárása, hogy a belső ellenőr tevékenysége független legyen azoktól a területektől és tevékenységektől, amit ellenőriznie kell. A belső ellenőr a függetlenség biztosítása érdekében az ellenőrzésen kívül más feladatkörrel, mely érdekonfliktushoz vezethet, nem bízható meg. A belső ellenőrzési szervezeti egység számára az éves tervhez képest további ellenőrzési feladatokat csak a felügyelési funkciót betöltő testület, annak elnöke, – feladataival összefüggésben – az auditbizottság, annak elnöke, a belső ellenőrzési szervezeti egység vezetője önállóan, vagy a felügyelőbizottság, illetve auditbizottság elnökének egyetértésével a pénzügyi szervezet első számú vezetője (ügyvezető, pénztár esetében az igazgatótanács elnöke) határozhat meg. A belső ellenőrzési egység vezetője olyan vezetői

szintnek tartozik beszámolási és jelentési kötelezettséggel, amely lehetővé teszi a belső ellenőrzési tevékenységet végző számára feladatai teljesítését. A belső ellenőrzés önállóan jár el az irányításra kijelölt testület által meghatározott keretek között a tevékenysége tervezése, az ellenőrzési program végrehajtása, a módszerek és eljárások kiválasztása során, és befolyástól mentesen állítja össze a megállapításokat, következtetéseket és javaslatokat tartalmazó ellenőrzési jelentést, amelynek tartalmáért felelősséggel tartozik. Az MNB a függetlenség biztosítása érdekében javasolja, hogy az ellenőrzési jelentés megállapításainak az ellenőrzött területtel való egyeztetése mindenkor megfelelően dokumentált legyen, az ellenőrzési jelentésben végrehajtott változások, módosítások változáskövetéssel kerüljenek rögzítésre.

164. A pénzügyi szervezet irányítási funkciót betöltő testülete felelős a belső ellenőrzés – hatásköri és szervezeti – függetlenségének, továbbá a belső ellenőrzés rendelkezésére álló erőforrások biztosításáért. Elvárt, hogy a pénzügyi szervezet irányítási funkciót betöltő testülete a belső ellenőrzés rendelkezésére álló erőforrásokat a pénzügyi szervezet, illetve csoport által folytatott szolgáltatási tevékenységek sajátosságaival, kiterjedtségével, összetettségével és kockázataival összhangban, valamint a 159. pontban meghatározott nemzetközi sztenderdek figyelembevételével határozza meg és bocsássa rendelkezésre.
165. Biztosítani szükséges továbbá azt is, hogy a belső ellenőrzés a feladata ellátásához szükséges minden információhoz és dokumentumhoz hozzáférhessen, minden, üzletmenettel kapcsolatos irányítászervi, illetve menedzsmenti döntésről és határozatról értesüljön, bárkitől felvilágosítást kérhessen, minden helyiségbe beléphessen, továbbá nyilatkozatot, tanúsítványt kérhessen, illetve jegyzőkönyvet vehessen fel.
166. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet vezetése minden rendelkezésre álló eszközzel támogassa a belső ellenőrzés tevékenységét. Ennek keretében elvárt, hogy a pénzügyi szervezet olyan kultúrát teremtsen, folyamatokat alakítsa ki és működtet, amely biztosítja, hogy az ellenőrzési megállapításokat a pénzügyi szervezet megfelelő prioritásokkal kezelje, és az előírt határidőben megtegye az észlelt hiányosságok megszüntetése érdekében meghatározott intézkedéseket. Az MNB elvárása alapján a pénzügyi szervezet a belső ellenőrzés javaslatainak, valamint a feltárt hiányosságok megszüntetésének nyomon követésére formális rendszert alakít ki.
167. A belső ellenőrzési tevékenységet végzőknek kollektívan rendelkezniük kell vagy meg kell szerezniük mindazt a szaktudást, gyakorlatot és egyéb ismeretet, amely a feladatok ellátásához szükséges, így biztosítva azt, hogy a belső ellenőrzési szervezet összességében alkalmas legyen a pénzügyi szervezet valamennyi tevékenységének és szervezeti egységének ellenőrzésére. A belső ellenőrnek hozzáértéssel, kellő körültekintéssel, a tőle elvárható gondossággal és szakértelemmel kell tevékenységét végeznie.

168. Tekintettel a pénzügyi piacok gyors fejlődésére, a pénzügyi szervezet belső ellenőreivel szemben fokozottan érvényesítendő elvárás a szaktudásuk, gyakorlatuk és egyéb ismereteik folyamatos fejlesztése. Az MNB ezzel összefüggésben ösztönzi, hogy a belső ellenőrzési területen dolgozók Okleveles Belső Ellenőri, illetve Képesített Belső Ellenőr (CIA) képesítést szerezzenek.
169. A pénzügyi szervezet belső ellenőrzésétől az MNB elvárja a felügyeleti adatszolgáltatások megalapozottságának és megbízhatóságának – különös tekintettel a belső szabályozottság, a számviteli megalapozottság, teljesség, integritás, zártság, informatikai megalapozottság, a folyamatok, ellenőrzési rendszerek működése szempontjaira – rendszeres ellenőrzését is, továbbá az MNB által feltárt rendszerbeli hiányosságok, jogszabálysértések megszüntetésére az MNB határozataiban, vagy az ellenőrzést lezáró vezetői levelekben meghatározott feladatok elvégzésének határidőben történt teljesülésének vizsgálatát, és annak nyomon követését, hogy a pénzügyi szervezet megtett-e minden intézkedést a hibák kijavítására és a feltárt kockázatok csökkentésére.

VI. A pénzügyi szervezet és a választott könyvvizsgáló kapcsolata

170. A könyvvizsgáló által nyújtott szolgáltatások szűk értelemben nem tekinthetők a pénzügyi szervezet belső védelmi vonalait alkotó elemnek, de egyfajta átmenetet jelentenek a belső és a külső védelmi rendszert alkotó elemek között, és számos ponton kapcsolódnak az irányítási és kontroll funkciókhoz. Emiatt az MNB indokoltnak tartja, hogy a jelen ajánlás keretében is megfogalmazza a pénzügyi szervezet és választott könyvvizsgálója kapcsolatára vonatkozó legfontosabb elvárásait.
171. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet – az arra felhatalmazott testületein keresztül, illetve bevonásával – a könyvvizsgáló kiválasztása során, a közérdeklődésre számot tartó pénzügyi szervezet a közérdeklődésre számot tartó gazdálkodó egységek jogszabályban előírt könyvvizsgálatára vonatkozó egyedi követelményekről és a 2005/909/EK bizottsági határozat hatályon kívül helyezéséről szóló 2014. április 16-i 537/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet előírásaira is tekintettel, kellő gondossággal járjon el, és rendszeresen – belső szabályozásában meghatározott gyakorisággal és módon – értékelje annak tevékenységét. Ennek keretében az MNB javasolja, hogy a pénzügyi szervezet a könyvvizsgáló kiválasztására nyílt és átlátható pályázati eljárást alkalmazzon.
172. Elvárt, hogy a könyvvizsgáló kiválasztása és értékelése során a pénzügyi szervezet az arra felhatalmazott testületein keresztül, illetve bevonásával
- a) ellenőrizze, hogy a könyvvizsgáló a pénzügyi szervezetek könyvvizsgálatára jogosító nyilvántartás alapján a könyvvizsgálói feladatok ellátásával, illetve egyéb szolgáltatás nyújtásával megbízható-e,

- b) az elérhető információk alapján vizsgálja az ágazati, valamint a kapcsolódó jogszabályokban és egyéb módon (például etikai sztenderdekben) meghatározott korlátozó és összeférhetetlenségi feltételeket,
  - c) összegezze az adott könyvvizsgálóval szembeni korábbi tapasztalatait, az elérhető piaci információkat, jó üzleti hírnevét, illetve, hogy díjazása összhangban áll-e az elvégzendő, illetve a korábban elvégzett munka mennyiségével és szakmai színvonalával.
173. Amennyiben könyvvizsgálóként könyvvizsgáló társaság került megválasztásra, úgy a könyvvizsgáló társaság által jelölt természetes személy könyvvizsgáló tekintetében az MNB a pénzügyi szervezet számára javasolja, hogy a természetes személy könyvvizsgáló jogszabályi előírások által meghatározott időszakonként megkövetelt váltása ne csak formai, hanem tényleges változást eredményezzen a könyvvizsgálói feladatok ellátójának személyében. A könyvvizsgálók váltásával kapcsolatos döntés meghozatala során az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet kellő bizonyosságot szerezzen arról, hogy a szerződéses kapcsolatban álló könyvvizsgáló cégen belül újként megjelölt természetes személy könyvvizsgáló – szakmailag, illetve a közeli hozzátartozói kapcsolat tekintetében is – képes munkáját az előző könyvvizsgáló befolyásától mentesen, független módon ellátni. Amennyiben a függetlenséggel kapcsolatosan kétségek merülnek fel, az MNB elvárja a természetes személy könyvvizsgáló lecserélését.
174. Pénzügyi csoport esetében az MNB elvárja, hogy a könyvvizsgálati tevékenységgel összefüggésbe hozható érdekkonfliktusok kezelése csoportszinten is megvalósuljon.
175. Az MNB javasolja, hogy a pénzügyi szervezet az éves beszámolóban hozza nyilvánosságra, hogy mely könyvvizsgálóknak milyen megbízásokat adott, legalább a Kkt. 3. §-a szerinti jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálói tevékenység és jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálói tevékenységen kívüli egyéb szakmai szolgáltatás szerinti megbontást alkalmazva.
176. Pénzügyi csoport esetében a nyilvánosságra hozatal során a csoporttagok könyvvizsgálói kapcsolatainak bemutatása is javasolt.
177. Elvárt, hogy a pénzügyi szervezet – az arra felhatalmazott testületein keresztül, illetve bevonásával – a könyvvizsgálóval való kapcsolattartás során törekedjen a következő felelős vállalatirányítási elvek követésére:
- a) felismeri és a szervezeten belül kommunikálja a könyvvizsgálati tevékenység fontosságát;
  - b) vizsgálja a Kkt.-ben, továbbá az ágazati jogszabályokban foglalt, a könyvvizsgálati tevékenység függetlensége érdekében meghatározott előírások – ideértve különösen az összeférhetetlenséggel és a könyvvizsgálók rotációjával kapcsolatos szabályokat – betartását;

- c) a könyvvizsgálói észrevételeket – beleértve az ún. vezetői levélben foglaltakat is – érdemben áttekinti és hasznosítja;
- d) a könyvvizsgálói észrevételek alapján időben megteszi a hiányosságok megszüntetése érdekében szükséges hatékony intézkedéseket;
- e) ösztönzi a nyilvántartások, az adatszolgáltatások, a nyilvánosságra hozatal⁵¹ és a belső ellenőrzési rendszerek könyvvizsgáló által történő ellenőrzését;
- f) törekszik a nyilvánosságra hozott információk minél szélesebb körű könyvvizsgálói hitelesítésére,
- g) aktívan támogatja a könyvvizsgálót a könyvvizsgálói külön jelentés összeállításában.

178. Elvárt, hogy a külső és a belső kontrollok (például tulajdonosi kontroll) minél hatékonyabb működése érdekében a pénzügyi szervezet belső ellenőrzése és – amennyiben a pénzügyi szervezetnél működik – auditbizottsága jó szakmai kapcsolatot tartson fenn a könyvvizsgálóval, a Magyar Nemzeti Könyvvizsgálati Standardokban megfogalmazott alapelvek szem előtt tartásával.

179. Elvárt, hogy a pénzügyi szervezet – az MNB ezirányú megkeresése alapján – részt vegyen és együttműködést tanúsítson az MNB és a könyvvizsgáló közötti, az európai felügyeleti hatóságok vonatkozó iránymutatásaival⁵² összhangban megvalósuló, személyes megbeszélésen.

VII. A belső védelmi vonalak kialakításának és működtetésének speciális kérdései

VII.1. Kiszervezés⁵³, külső szakértők igénybevétele

180. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet, illetve csoport rendelkezzen az irányítási funkciót betöltő testület által jóváhagyott kiszervezési politikával.

181. A külső- és belső – a csoporttagokon keresztül megvalósuló – kiszervezés témakörére egyaránt kitérő kiszervezési politikában – az ágazati jogszabályok előírásait szem előtt tartva⁵⁴ – a pénzügyi szervezet, illetve csoport meghatározza azokat a szolgáltatásait, tevékenységeit és funkcióit, amelyet ki kíván szervezni, és értékeli a kiszervezésnek a pénzügyi szervezet, illetve csoport működésére gyakorolt hatásait és kockázatait, továbbá meghatározza azon vállalkozások kiválasztásának elveit és szempontjait, akikkel kiszervezési

⁵¹ A Hpt. 263. § (3) bekezdése alapján a hitelintézetek esetében ez jogszabályi előírás alapuló kötelezettség is.

⁵² Iránymutatások a hitelintézeteket felügyelő illetékes hatóságok és a hitelintézetek jogszabályban előírt könyvvizsgálatát végző, jogszabály szerint engedélyezett könyvvizsgáló(k) és a könyvvizsgáló társaság(ok) közötti kommunikációról (EBA/GL/2016/05); A biztosítokat felügyelő illetékes hatóságok és e társaságok jogszabályban előírt könyvvizsgálatát végző, jogszabály szerint engedélyezett könyvvizsgáló(k) és könyvvizsgáló cég(ek) közötti tényleges párbeszédre vonatkozó iránymutatások (EIOPA-16/858)

⁵³ A kiszervezés témaköre tekintetében a 7/2020. (VI. 3.) MNB ajánlás további elvárásokat is tartalmaz.

⁵⁴ A Hpt. alapján csak azok a tevékenységek szervezhetők ki, amelyek esetében adatkezelés vagy adatfeldolgozás valósul meg.

szervezést kíván kötni. Ez utóbbi tekintetben az MNB jó gyakorlatnak tartja, ha a pénzügyi szervezet a kiszervezési szerződés megkötése előtt minden esetben megvizsgálja, hogy a kiszervezett tevékenységet végző megfelelő etikai sztenderdekkel és üzletvezetési gyakorlattal rendelkezik-e.

182. A kiszervezési politikáját a pénzügyi szervezet annak szem előtt tartásával határozza meg, hogy valamely szolgáltatás, tevékenység vagy funkció kiszervezése nem akadályozhatja a pénzügyi szervezet, illetve csoport belső kontroll funkcióinak gyakorlását és külső ellenőrzését, beleértve az MNB-vel történő együttműködést és valamely felügyeleti intézkedés alkalmazását is.
183. Az MNB elvárása, hogy a kiszervezési politikában a pénzügyi szervezet meghatározza a kiszervezési tevékenységgel összefüggésben felmerülő belső irányítási és kontroll követelményeket is.
184. Az MNB elvárja, hogy a kiszervezési politikáját a pénzügyi szervezet, illetve csoport rendszeresen, – amennyiben a vonatkozó jogszabályi előírások és a 7/2020. (VI. 3.) MNB ajánlás elvárásai alapján ennél gyakoribb felülvizsgálat nem indokolt – legalább ötévente, illetve minden jelentősebb, a kiszervezési gyakorlat szempontjából releváns, a pénzügyi szervezetet, illetve csoportot érintő jelentős esemény esetén felülvizsgálja, és szükség szerint módosítsa.
185. Elvárt, hogy valamely tevékenység – a kiszervezési politika keretein belül megvalósuló – kiszervezésekor a pénzügyi szervezet a belső védelmi vonalakat alkotó irányítási és kontroll szempontokat is vegye figyelembe, a kiszervezésre vonatkozó konkrét szerződéseit azok szem előtt tartásával kösse meg, és a kiszervezett szolgáltatásokat, tevékenységet, funkciót annak megfelelően kezelje. Bármely – jogszabály által lehetővé tett – szolgáltatás, tevékenység, funkció kiszervezésekor tekintettel kell lenni arra, hogy az adott szolgáltatásért, tevékenységért, funkcióért való felelősség továbbra is a pénzügyi szervezet vezetésénél marad, továbbá, hogy az adott szolgáltatásra, tevékenységre, funkcióra vonatkozó jogszabályi előírások és egyéb elvárások (beleértve jelen ajánlást is) továbbra is érvényesek maradnak.
186. Az MNB a kiszervezésnek nem minősülő, külső szakértők, tanácsadók igénybevétele során is elvárja a pénzügyi szervezettől a belső irányítási és kontroll szempontok érvényre juttatását, valamint annak az elvnek a szem előtt tartását, hogy az adott szolgáltatásra, tevékenységre vonatkozó jogszabályi előírásoknak és egyéb elvárásoknak (például szokványok, etikai szabályok) továbbra is érvényesülniük szükséges.

VII.2. Új termékek és szolgáltatások

187. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet, illetve csoport rendelkezzen az irányítási funkciót betöltő testület által jóváhagyott és rendszeresen felülvizsgált – amely tekintetben az MNB jó gyakorlatnak tartja a legalább éves gyakoriságú felülvizsgálatot – újtermék-politikával.
188. Az újtermék-politikában a pénzügyi szervezet meghatározza az új termék, szolgáltatás és piac pénzügyi szervezet, illetve csoport egésze által egységesen használt fogalmát, és azokat a szempontokat, amelyek alapján valamely új termék, szolgáltatás bevezetéséről vagy új piacon való megjelenésről, illetve a meglévő termékek, szolgáltatások és piacok tekintetében jelentős módosításokról (például új leányvállalat vagy különleges célú gazdasági egység létrehozása) dönt. Az újtermék-politika biztosítja, hogy a jóváhagyott termékek és változások összhangban legyenek a vonatkozó jogszabályi előírásokkal és a kapcsolódó felügyeleti szabályozó eszközökkel⁵⁵, a pénzügyi szervezet kockázati stratégiájával és kockázati étvágyával, a kapcsolódó limitekkel, továbbá, hogy a kapcsolódó folyamatok (például kockázatkezelés) és rendszerek (például informatikai háttér) szükséges felülvizsgálatára mindenkor sor kerüljön.
189. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet az újtermék-politikájában az új termékek bevezetésével kapcsolatos döntési folyamatokat és eljárásokat, beleértve a döntésben részt vevő területek megjelölését is, valamint a kapcsolódó belső kontroll követelményeket – kockázati kontroll, megfelelőségbiztosítás és belső ellenőrzés szerepe az újtermék-politika jóváhagyásában vagy alkalmazásának kontrolljában – rögzítse.
190. Javasolt, hogy új termék, szolgáltatás bevezetése vagy új piacon való megjelenés előtt a pénzügyi szervezet különösen a következő szempontokat értékelje:
- a) jogszabályi megfelelés,
  - b) az árazási modellek megfelelősége,
  - c) a pénzügyi szervezet, illetve csoport kockázati profiljára, tőke megfelelésére, likviditására és egyéb prudenciális követelményeknek való megfelelésére, valamint a jövedelmezőségére gyakorolt hatás,
  - d) felmerülő kockázatok – beleértve a működési kockázatokat is –, a kockázatok megértésére, nyomon követésére és szükség szerinti mérséklésére rendelkezésre álló eszközök és kapacitások,
  - e) a belső kontroll funkciók gyakorlását esetlegesen akadályozó tényezők,
  - f) gazdasági-társadalmi körülmények, azok potenciális változása, a pénzügyi rendszer és a reálgazdaság ciklikus pozíciója, valamint

---

⁵⁵A tőkepiaci szolgáltatókra vonatkozó előírásokat a Bszt. és a befektetési vállalkozás által alkalmazandó termékjóváhagyási folyamatról szóló 16/2017. (VI. 30.) NGM rendelet rögzíti, illetve további elvárásokat a kidolgozás alatt álló, a tőkepiacon irányadó termékjóváhagyásra vonatkozó követelményekhez kapcsolódó MNB ajánlás tartalmaz. A biztosítókra vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket a Bit. 131/A. §-a, illetve az (EU) 2016/97 európai parlamenti és tanácsi irányelvnek a biztosítókra és a biztosításértékesítőkre vonatkozó termékfelügyeleti és -irányítási követelmények tekintetében történő kiegészítéséről szóló 2017. szeptember 21-i (EU) 2017/2358 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet tartalmazza.

- g) a pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás kockázata és az e kockázatok mérséklését célzó intézkedések.

VII.3. Vészhelyzeti és szolgáltatásfolytonossági tervek, helyreállítási terv

191. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet a válsághelyzetekre – vészhelyzetek bekövetkezése, a kritikus erőforrásokhoz való hozzáférés tartós korlátozottsága és a pénzügyi szervezet szolgáltatási folyamatainak ebből következő megszakadása – való felkészülés, az azokkal járó működési, pénzügyi, jogi, reputációs, rendszerkockázati és egyéb lényeges következmények csökkentése érdekében a jogszabályi előírások által megkövetelt vészhelyzeti és szolgáltatásfolytonossági – üzletmenetfolytonossági és informatikai katasztrófa helyzet elhárítási – tervek mellett, pénzügyiszervezeti- és csoportszintű helyreállítási tervet⁵⁶ is kidolgozzon.
192. A vészhelyzeti és szolgáltatásfolytonossági tervekben a pénzügyi szervezet azokat a potenciális intézkedéseit tekinti át, amelyek vészhelyzet bekövetkezése esetén a legfontosabb üzleti tevékenységek (például nyilvántartási folyamatok), funkciók (például IT, kommunikációs rendszerek működése) folyamatos működésének fenntartása érdekében szükségesek⁵⁷.
193. A helyreállítási terv olyan terv, amelyben foglalt intézkedési lehetőségek a likviditást vagy a fizetőképességet (szolvenciát) súlyosan veszélyeztető állapot esetén – rendkívüli állami pénzügyi támogatás vagy a jegybanki feladatkörében eljáró MNB rendkívüli likviditási hitelének igénybevétele nélkül – biztosítják a pénzügyi szervezet, illetve csoport pénzügyi helyzetének stabilizálódását. A helyreállítási terv készítése keretében felmérésre kerül, hogy az egyes rendszer-, pénzügyi szervezeti- vagy csoport szinten jelentkező stresszhelyzetek kezelésére milyen eszközök állhatnak a pénzügyi szervezet, illetve csoport rendelkezésére a normál üzleti tevékenység keretei közé való visszatérés érdekében, illetve, hogy azokat miként tudják alkalmazni. A helyreállítási tervek készítését az MNB a CRR hatálya alá tartozó intézményeknél külön iránymutatás alapján kezeli⁵⁸.
194. Az MNB véleménye szerint az előzetesen elkészítendő tervek (például a likviditási vészhelyzeti terv) egy közös megelőző, helyreállítási tervbe történő integrálása révén megoldható a legkülönbözőbb válságszituációkra való pénzügyiszervezeti-, illetve csoportszintű, tudatos felkészülés. Ezzel összefüggésben az MNB a pénzügyi szervezetnél jó

---

⁵⁶ A hitelintézetek esetében a Hpt. 114. § (1) bekezdése alapján, a befektetési vállalkozások esetében a Bszt. 102. § (1) bekezdése alapján ez jogszabályi előíráson alapuló kötelezettség is. Az előzetesen elkészítendő helyreállítási terv nem azonos a Bit. 309., 312., 316-318. §-a által szabályozott tervvel.

⁵⁷ Kapcsolódó ajánlás: 8/2020. (VI. 22.) MNB ajánlás

⁵⁸ A hitelintézetek és befektetési vállalkozások által kötelezően elkészítendő helyreállítási tervről szóló – jelen ajánlás kiadásakor – 8/2022. (V. 13.) MNB ajánlás

gyakorlatnak tartja külön szolgáltatásfolytonossági funkció kialakítását és működtetését, például a kockázati kontroll funkció részeként.

195. A vészhelyzeti és szolgáltatásfolytonossági tervek, valamint a helyreállítási terv esetében is követendő gyakorlat a megfelelő dokumentáltság és jóváhagyási folyamat, az informatikai rendszer elégtelensége esetén is hozzáférhető, fizikailag elkülönült tárolás – papíralapon vagy külön adathordozón – és vészhelyzet esetén megfelelő időben történő hozzáférés biztosítása, a rendszeres, legalább évente megvalósuló tesztelés – a feltárt hiányosságok dokumentálásával, elemzésével – és felülvizsgálat, valamint a kapcsolódó kommunikáció és képzések megvalósítása.

VII.4. Safeguarding officer

196. A befektetési szolgáltatónak az ügyfelek pénzügyi eszközeinek és pénzeszközeinek védelméért felelős, kellő hatáskörrel és szakértelemmel rendelkező tisztségviselőt – safeguarding officer – kell kineveznie. Az MNB általános elvárása, hogy az ügyfelek pénzügyi eszközeinek és pénzeszközeinek kezelésével kapcsolatos jogszabályi előírások teljesítésével összefüggő, szervezeten belüli munkafolyamatok és informatikai nyilvántartási rendszerek működésének, illetve a harmadik felekkel kialakított együttműködés ellenőrzése, valamint a releváns üzleti döntések és az ügyfelekkel történő releváns kommunikációs gyakorlat ellenőrzése – összhangban a 111. pontban és a 137. b) pont bj) alpontjában rögzítettekkel – a safeguarding officer feladatkörében összpontosuljon. Az MNB elvárása – a 111. pontban rögzítettekkel összhangban –, hogy a safeguarding officer feladatkör önállóan vagy valamely belső kontroll funkció keretében kerüljön ellátásra. Ez utóbbit tekintve az MNB azt tartja követendő gyakorlatnak, hogy e feladatkör – követve a 2018. január 3-tól hatályos Bszt. logikáját, amely közvetlenül a megfelelőségbiztosítási funkciót követően szabályozza a tisztséget – valamely második szintű belső védelmi vonal (megfelelőségbiztosítási funkció, kockázati kontroll funkció) részét képezze. Az MNB elvárja, hogy a safeguarding officer közvetlenül a befektetési szolgáltató felvigyázási funkciót betöltő testülete felé tartozzon negyedéves beszámolási, jelentési kötelezettséggel, éves munkatervét, konkrét feladatait a felvigyázási funkciót betöltő testülete határozza meg és fogadja el. Az MNB elvárja, hogy a safeguarding officer tisztség ellátásával kapcsolatos feladatok elvégzésének rendje, a tisztséghez kapcsolódó felelősségi és hatáskörök a felvigyázási funkciót betöltő testület által is jóváhagyott belső szabályzatban kerüljenek rögzítésre.
197. A befektetési szolgáltató döntésétől függően a safeguarding officer tisztséghez rendelt feladatokat a kinevezett személy kizárólagos feladatként vagy más feladatkörrel együtt látja el. Az MNB elvárása, hogy az ügyfelek eszközeit kezelő befektetési szolgáltató a tevékenysége méretével arányosan – különösképpen figyelembe véve a kezelt ügyfélvagyon és ügyfélkör méretét, illetve utóbbi differenciáltságát, az igénybe vett al-letétkezelő és

elszámolási partnerek számát, illetve az al-letétkezelői lánc összetettségét, a rendszeres rekonziliációs és szegregációs feladatokat, illetve az azt kiszolgáló infrastruktúra és szervezet összetettségét –, továbbá a jogszabályi előírásoknak és felügyeleti elvárásoknak való megfelelés szem előtt tartása mellett döntsön arról, hogy a safeguarding officer tisztséghez kapcsolódó feladatok egy önálló munkakörben vagy valamely más belső kontroll funkciót betöltő munkatárs feladatkörének kiegészítésével kerülnek ellátásra. Amennyiben a befektetési szolgáltató az utóbbi megoldás alkalmazása mellett dönt, úgy az MNB elvárja, hogy a safeguarding officer-ként kijelölt személy munkaköri leírásában ezen tisztség és az azzal összefüggő feladatok nevesítetten és az egyéb feladatoktól elkülönítetten megjelenjenek.

198. Az MNB elvárása alapján a safeguarding officer tisztséghez kapcsolódó feladatok ellátására allokkált pozíciók számát a befektetési szolgáltató szintén az arányosság szempontjának figyelembevételével határozza meg. A befektetési szolgáltató a tisztség kialakítása során nem törekedhet kizárólag a jogszabályi minimum követelménynek való megfelelésre. Az MNB elvárása szerint a safeguarding officer tisztséget és feladatokat érintő szervezeti döntéseket a felügyelési funkciót betöltő testület elé szükséges terjeszteni. Az MNB elvárja, hogy a befektetési szolgáltató olyan személyt bízjon meg a safeguarding officer tisztséghez kapcsolódó feladatok ellátásával, aki átfogó szakértelemmel rendelkezik az ügyfelek pénzeszközeinek és pénzügyi eszközeinek kezelését érintő jogszabályi előírások, az ügyfelek eszközeinek kezeléséhez (például rendszeres rekonziliációhoz, saját és megbízói eszközök szegregációjához, a nyilvántartási rendszerek működéséhez, az al-letétkezelő és elszámolási partnerekkel való üzleti kapcsolathoz) kapcsolódó szervezeten belüli folyamatok és feladatok vonatkozásában. Amennyiben a safeguarding officer tisztséghez kapcsolódó feladatok hatékony és kellő szakértelemmel történő ellátása – például az ügyfelek eszközeinek védelmével kapcsolatos korábbi negyedéves rendszerességű ellenőrzési gyakorlatból kifolyólag – indokolja, úgy a befektetési szolgáltató dönthet úgy is, hogy a belső ellenőrzési szervezeti egységhez tartozó munkatársat bíz meg a tisztség ellátásával. Ez esetben az MNB elvárja ugyanakkor, hogy a safeguarding officer tisztséghez kapcsolódó feladatok egy önálló munkakörben kerüljenek ellátásra, és különüljenek el más belső ellenőrzési feladatoktól. Az MNB elvárása alapján a befektetési szolgáltatónak azonban középtávon törekednie szükséges arra, hogy a safeguarding officer tisztség – figyelembe véve a kellő szakértelemmel és hatáskörrel kapcsolatos elvárást is – a belső ellenőrzési területtől független legyen.

199. Az MNB megítélése szerint a safeguarding officer akkor rendelkezik kellő hatáskörrel az ügyfelek eszközeinek védelmével kapcsolatos feladatok ellátását illetően, ha –az utólagos ellenőrzési feladatai mellett – az ügyfelek eszközeinek kezelésével összefüggő üzleti és szervezeti döntések (például új nyilvántartási rendszer bevezetése, nyilvántartási rendszerek integrálása, új al-letétkezelő partner kiválasztása, biztosítéki megállapodások megkötése, az ügyfelek eszközeinek kezelését érintő jogszabályi előírások tekintetében

releváns szervezeti egységeket érintő döntések) meghozatala tekintetében biztosított a folyamatba épített véleményezési jogosultsága is. Felügyeleti elvárás továbbá, hogy a safeguarding officer rendelkezzen az ellenőrzési és véleményezési feladatainak független ellátását biztosító informatikai jogosultságokkal az ügyfelek eszközeinek kezelésével összefüggő informatikai rendszerekhez, illetve információval az ügyfelek eszközeinek kezelésével kapcsolatos üzleti, szervezeti döntésekről.

200. Az MNB elvárja, hogy a befektetési szolgáltató által kinevezett safeguarding officer munkaköre legalább az alábbi feladatok ellátására terjedjen ki:
- a) az ügyfelek pénzügyi eszközeinek és pénzeszközeinek kezelésével összefüggő – különösen a Bszt. 57-60. §-ában meghatározott – jogszabályi előírások folyamatos és nyomon követhetően dokumentált ellenőrzése a vonatkozó vezetői körlevelekben⁵⁹ meghatározott felügyeleti elvárások mentén, ideértve a tételes pénz- és értékpapír fedezettségi vizsgálat lefolytatását, és az ellenőrzésről készített negyedéves jelentés elkészítését, illetve annak MNB részére történő benyújtását is;
  - b) az ügyfelek eszközeinek kezelésével, nyilvántartásával megbízott harmadik felek kiválasztási és minősítési gyakorlatának kidolgozásában való részvétel, a gyakorlat véleményezése, a rendszeres partnerfelülvizsgálat végrehajtásában való részvétel, valamint a harmadik felekkel kötött szerződések véleményezése, szerződéses dokumentáció ellenőrzése;
  - c) az ügyfelek pénzügyi eszközeinek és pénzeszközeinek védelmét szolgáló – különösen a jogosulatlan hozzáférést megakadályozó – folyamatba épített mechanizmusok ellenőrzése, azok rendszeres felülvizsgálata, továbbá az ügyfelek eszközeinek használatával kapcsolatos gyakorlat, szabályzatok, megállapodások kidolgozása, véleményezése, ideértve – amennyiben releváns – a tulajdonátruházásos biztosítéki megállapodások alkalmazásának megalapozottságát, alkalmazása feltételeinek kidolgozásában való közreműködést is;
  - d) az ügyfelek eszközeinek védelmével kapcsolatosan az ügyfelek részére nyújtott tájékoztatás kialakításában való közreműködés, véleményezés;
  - e) a munkavállalók részére az ügyfelek pénzügyi eszközeinek és pénzeszközeinek védelmét szolgáló, dokumentált belső oktatások lefolytatása;
  - f) az ügyfelek pénzügyi eszközeinek és pénzeszközeinek kezelésével kapcsolatos jogszabályi előírások megsértéséhez vezető, valamint az ügyfelek eszközeinek védelmét, az ügyfelek rendelkezési jogát veszélyeztető események szervezeten belüli bejelentési folyamatának kidolgozása, működtetése, a bejelentések nyilvántartása, haladéktalan kivizsgálása és riportolása az irányítási funkciót betöltő testület, és ezzel egyidejűleg a felügyelési funkciót betöltő testület felé, valamint negyedéves rendszerességgel az MNB felé, továbbá intézkedési javaslatok megfogalmazása és haladéktalan végrehajtásának nyomon követése;

---

⁵⁹ <https://www.mnb.hu/letoltes/tmpb0a8-tmp-14558992.pdf>, valamint a 63538-2/2016 iktatószámú vezetői körlevél

g) amennyiben az f) alpont szerint feltárt eset vonatkozásában az ügyfelek tulajdonát képező eszközök védelmét veszélyeztető körülményt a befektetési szolgáltató nem tudja haladéktalanul elhárítani, az MNB részére történő közvetlen, részletes és írásbeli tájékoztatás nyújtása a feltárt kockázatról.

201. Elvárt, hogy a befektetési szolgáltató belső ellenőrzése a pénzügyi szervezet, illetve csoport tevékenységéhez arányosan illeszkedő, negyedéves, féléves vagy éves időszak szerinti gyakorisággal ellenőrizze, hogy a safeguarding officer működése megfelel-e a jelen ajánlás elvárásainak és arról évente készítsen jelentést azon testületek részére, amelyekkel szemben beszámolási és jelentési kötelezettség áll fenn. Elvárt továbbá az is, hogy a 160. pont szerinti audit terv összeállítása során a befektetési szolgáltató legyen tekintettel a funkció tekintetében érvényre juttatandó speciális felügyeleti elvárásra.

VII.5. A csalások megelőzése és kezelése

202. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet a csalások megelőzése, a megvalósult csalások kezelése, valamint a kísérleti fázisban maradt, a kontrollok megfelelő működése vagy egyéb okból meg nem valósult, vagy megelőzött csalásgyanús események tekintetében a kapcsolódó felügyeleti szabályozó eszközökkel⁶⁰ összhangban, az arányosság 10. pontban megfogalmazott elvét szem előtt tartva, a jelen ajánlásban megfogalmazott alapelvek figyelembevételével járjon el.

203. Az MNB a pénzügyi szervezettől olyan csalásmegelőzési és -kezelési kultúra kialakítását várja el, amely a csalások tekintetében a zéró toleranciára törekszik és elsődlegesen a csalások megelőzésére helyezi a hangsúlyt. Az erős csalásmegelőzési és -kezelési kultúra megteremtésének és fenntartásának elsődleges eszközeit a belső politikák, szabályozások, iránymutatások, a belső és külső kommunikáció, továbbá a munkavállalók képzése jelentik.

204. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet vezető testületeinek a csalások megelőzése és mérséklése mellett való elkötelezettsége transzparensen jelenjen meg azok irányítási, kontroll és ellenőrzési tevékenységében.

VII.5.1. Oktatás

205. Elvárt, hogy a pénzügyi szervezet a csalásmegelőzési és -kezelési tevékenységgel összefüggésben a pénzügyi szervezet, illetve csoport, valamint az egyes szervezeti egységek, illetve munkakörök igényeihez igazodó képzési programot állítson össze a munkavállalók számára, megfelelő időkeret, költségvetés és erőforrások rendelkezésre bocsátásával. Az új

---

⁶⁰Jelen ajánlás kiadásakor különösen: 8/2020. (VI. 22.) MNB ajánlás, valamint a pénzügyi szervezetek működésének fizikai biztonsági és humánkockázatkezelési feltételeiről szóló 11/2020. (X. 20.) MNB ajánlás.

belépők oktatása mellett elvárt a munkavállalók rendszeres – legalább éves gyakoriságú – szakmai megújító, valamint szükség szerinti továbbképzése is. Az MNB elvárása alapján a képzések kiterjednek a feltárt és jellemzőnek tekinthető csalási eseményekre, megtévesztési módszerekre, valamint a pénzügyi szervezet által alkalmazott csalásmegelőzési és -kezelési módszerek, eljárások és gyakorlatok megismerésére. A csalásmegelőzési és -kezelési tevékenységben leginkább érintett munkavállalók számára elvárt speciális, illetve részletesebb és szélesebb körű ismeretek átadása.

VII.5.2. A csalások megelőzésére és kezelésére vonatkozó stratégia és politika

206. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet rendelkezzen az arányosság 10. pontban megfogalmazott elvét szem előtt tartva meghatározott és az irányítási funkciót betöltő testület által jóváhagyott, a csalások megelőzésére és kezelésére vonatkozó stratégiával és politikával.
207. Elvárt, hogy az irányító pénzügyi szervezet a csalások megelőzésére és kezelésére vonatkozó stratégiáját és politikáját csoport szinten is meghatározza.
208. Elvárt, hogy a csalások megelőzésére és kezelésére vonatkozó stratégia és politika terjedjen ki a pénzügyi szervezet, illetve csoport teljes szervezetére – beleértve a vezető testületeket és a belső kontroll funkciót ellátó szervezeti egységeket is –, valamennyi tevékenységére és szolgáltatására, a pénzügyi szervezet folyamataiban és tevékenységeiben közreműködő, valamint a pénzügyi szervezettel munka- vagy egyéb jogviszony alapján kapcsolatban álló összes személyre, beleértve a külső szolgáltatókat is.
209. Elvárt, hogy a pénzügyi szervezet, illetve csoport a csalások megelőzésére és kezelésére vonatkozó stratégiáját és politikáját a működési kockázati és megfelelőségbiztosítási stratégiájával összhangban alakítsa ki. Az MNB jó gyakorlatnak tartja, ha a stratégia a csalásmegelőzési és -kezelési tevékenység jelenlegi gyakorlatának értékelésére, a jövőben várható csalási tendenciák feltérképezésére, a pénzügyi szervezet érintettségére, a trendekre adott válaszokra, valamint a kapcsolódó célok és feladatok meghatározására egyaránt kiterjed.

VII.5.3. A csalások megelőzésével és kezelésével összefüggő belső szabályozás alapelvei

210. Az MNB elvárja, hogy a csalások megelőzésével és kezelésével összefüggésben a pénzügyi szervezet belső szabályozásban rögzítse legalább az alábbiakat:
  - a) a csaláskockázat fogalma, a csaláskockázat típusai, elkülönítve különösen a külső és a belső csalás fogalmát,
  - b) a vezető testületek szerepe a pénzügyi szervezetet érintő csalások megelőzését és kezelését illetően,

- c) irányítási és belső kontroll követelmények a csalások megelőzését és kezelését illetően,
- d) a folyamatmodell egymást követő fő szakaszaihoz – megelőzés, felderítés vagy észlelés, kivizsgálás – rendeltén az egyes szervezeti egységek és belső kontroll funkciót ellátó területek szerepe a csalások megelőzésében és kezelésében (feladatok, eljárásrend, felelősségi és hatásköri szabályok),
- e) a csalások megelőzése érdekében alkalmazott módszerek és eljárások,
- f) a potenciális vagy ténylegesen elkövetett csalások észlelésének és feltárásának eszközei,
- g) a potenciális vagy ténylegesen elkövetett csalások jelzésére vonatkozó eljárásrend, felelősségi és hatásköri szabályok,
- h) a csalásgyanús események kivizsgálásának elvei, módszerei és eljárásrendje, felelősségi és hatásköri szabályai,
- i) amennyiben releváns, azon csalásgyanús események meghatározásának szempontjai (például eseménytípus, nagyságrend) és köre, amelyek esetében bizottsági szintű intézkedési döntés indokolt,
- j) az i) alpont szerinti esetben a bizottság összetétele és hatásköre,
- k) a belső csalások megelőzésére és kezelésére vonatkozó speciális előírások,
- l) a csaláskockázattal összefüggő intézkedések, az alkalmazott intézkedések nyilvántartására és nyomon követésére vonatkozó szabályok,
- m) a csaláskockázattal összefüggő rendszeres és rendkívüli belső és külső jelentési követelmények (például kinek, milyen gyakorisággal és milyen jelentések készülnek, kinek a feladata a jelentések elkészítése, formai és tartalmi követelmények, jelentési utak),
- n) a csalások megelőzését és kezelését illetően a kommunikáció módja és formája a szervezeti egységek és a belső kontroll funkciók között,
- o) a csalások megelőzéséhez és kezeléséhez kapcsolódó belső ellenőrzési feladatok, eljárások, rendszerek (folyamatba épített, vezetői ellenőrzési és belső ellenőrzési feladatok),
- p) a csaláskockázattal összefüggő nyilvántartási és dokumentációs követelmények.

211. Elvárt, hogy a pénzügyi szervezet a csaláskockázat fogalmát a működési kockázat kezelése tekintetében irányadó jogszabályi rendelkezések és a működési kockázatának kezelése keretében alkalmazott csalás fogalmakkal összhangban, de a más célból meghatározott visszaélési formáktól jól elkülöníthető módon, a sajátosságaihoz igazítva határozza meg. Az MNB elvárja továbbá, hogy a csaláskockázat pénzügyi szervezet által meghatározott fogalma a magyar büntetőjogban definiált visszaélési formákon túl terjedjen ki minden olyan szándékos és jogellenes visszaélésre, cselekményre, megtévesztő magatartásra és mulasztásra, amelyet közvetlen vagy közvetett módon jogtalan, indokolatlan vagyoni haszonszerzés, előny elérése céljából, a pénzügyi szervezet szolgáltatásain keresztül, a pénzügyi szervezet folyamatainak, eszközeinek, rendszereinek felhasználásával vagy kijátszásával, a pénzügyi szervezet, annak ügyfele, illetve egyéb harmadik személy kárára követnek el. A kár egyaránt jelenthet tényleges pénzügyi veszteséget, összegszerűen

meghatározható elmaradt pénzügyi előnyt vagy nem pénzügyi jellegű (például reputációs) kárt.

212. Elvárt, hogy a csalások megelőzésére és kezelésére vonatkozó stratégiáját és politikáját, valamint az azzal összefüggő belső szabályozását a pénzügyi szervezet, illetve csoport rendszeresen – amely tekintetben az MNB a legalább éves gyakoriságú értékelést jó gyakorlatnak tartja –, illetve minden – a pénzügyi szervezet által meghatározott szempontok szerint – jelentősnek minősülő csalásgyanús esemény bekövetkezésekor vizsgálja felül.

VII.5.4. Szervezeti keretek

213. Elvárt, hogy a pénzügyi szervezet irányítási funkciót betöltő testülete (általában az igazgatóság)
- a) a pénzügyi szervezet, illetve csoport egészére kiterjedő csalásmegelőzési és -kezelési kultúrát alakítson ki,
  - b) hagyja jóvá a csalások megelőzésére és kezelésére vonatkozó stratégiát és politikát, valamint a kapcsolódó belső szabályozást,
  - c) legyen felelős azért, hogy a pénzügyi szervezet ügyvezetése megtegye a csalások megelőzésére és kezelésére vonatkozó stratégia és politika gyakorlati megvalósítása, valamint a potenciálisan vagy ténylegesen megvalósuló csalások figyelemmel kísérésének és ellenőrzésének kialakítása érdekében szükséges lépéseket,
  - d) gyakoroljon hatékony felügyeletet a pénzügyi szervezet, illetve csoport csalásmegelőzési és -kezelési tevékenységét illetően,
  - e) szükség esetén kezdeményezze a csalások megelőzésével és kezelésével összefüggő eljárások és módszerek, továbbá belső szabályozás módosítását.
214. Az ügyvezetés feladata a csalások megelőzésére és kezelésére vonatkozó stratégia és politika végrehajtásának gyakorlati megvalósítása, és a megvalósítás személyi, tárgyi és működési feltételeinek biztosítása. Ennek érdekében javasolt, hogy az ügyvezetés megfelelő kontroll rendszert alakítson ki és működtessen, irányítási és ellenőrzési tevékenységet folytasson, valamint rendszeresen és átfogóan számoljon be az irányítási funkciót betöltő testületnek és a felügyelési funkciót betöltő testületnek a csalások megelőzésére és kezelésére vonatkozó stratégia és politika megvalósulásáról.
215. Elvárt, hogy a pénzügyi szervezet, illetve csoport a csalások megelőzésére és kezelésére vonatkozó szervezeti és működési rendjét, hatásköri és felelősségi szabályait az arányosság 10. pontban megfogalmazott elvét szem előtt tartva alakítsa ki.
216. Az MNB elvárása alapján, az arányosság 10. pontban megfogalmazott elvét szem előtt tartva a csalások megelőzésével és kezelésével járó feladatok koordinálására a pénzügyi szervezet önálló kompetenciaközpontot vagy szervezeti egységet is létrehoz, vagy valamely belső

kontroll (megfelelősbiztosítási funkció vagy kockázati kontroll) funkciót ellátó területet jelöli ki.

217. Külső szolgáltató igénybevétele esetén – amennyiben releváns, a 7/2020. (VI. 3.) MNB ajánlásban foglaltak figyelembevételével – elvárt, hogy
- a) sor kerüljön a külső szolgáltató előzetes kockázatértékelésére és átvilágítására,
  - b) a külső szolgáltatóval kötött megállapodás terjedjen ki a csalásghyanús eseményekkel kapcsolatos tájékoztatási kötelezettségekre is,
  - c) a pénzügyi szervezet a külső szolgáltatók számára is biztosítsa a csalásmegelőzési és -kezelési tevékenységgel összefüggő 205. pont szerinti oktatást.

VII.5.5. A csalások megelőzése

218. Elvárt, hogy a pénzügyi szervezet stratégiai és operatív szinten is minden lehetséges módon törekedjen a csalások megelőzésére.
219. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet, illetve csoport – az arányosság 10. pontban megfogalmazott elvét, valamint a csaláskockázati önértékelését szem előtt tartva – megfelelő csalásmegelőzést támogató eljárásokkal, technológiai, információbiztonsági megoldásokkal és védelmi intézkedésekkel rendelkezzen.
220. A csalásmegelőzési tevékenység olyan eszközök, módszerek és programok összessége, melyek célja, hogy a csalási kockázatot jelentő tényezőket a pénzügyi szervet minél korábbi fázisban azonosítsa, elemezze és csökkentse. A megelőzési tevékenység első szinten az üzleti folyamatokba épített csaláskockázatot csökkentő kontroll folyamatokban és kapcsolódó ellenőrzésekben testesül meg. Az MNB elvárása alapján a megelőzési tevékenység részeként a pénzügyi szervezetnél a csalás lehetőségének potenciálisan kitett minden üzleti folyamatba – az arányosság 10. pontban megfogalmazott elvét szem előtt tartva – beépítésre kerülnek azok az ellenőrzési pontok, továbbá az érintett üzleti folyamatokat kiszolgáló rendszerekbe azok a figyelmeztető jelek, riasztási pontok, küszöbértékek, amelyek lehetővé teszik a csalási kísérletek időben történő észlelését, lehetőség szerint megakadályozását vagy az okozott károk minimális szintre való csökkentését.
221. Elvárt, hogy a pénzügyi szervezet az üzleti folyamatait – a 216. pont szerinti kompetenciaközpont vagy szervezeti egység, illetve kontroll funkció bevonásával – úgy alakítsa ki és szabályozza, hogy az biztosítsa a potenciális csalások kiszűrését, illetve a csalások minél korábban történő azonosítását. Ezzel összefüggésben az MNB elvárja azt is, hogy a pénzügyi szervezet a vonatkozó jogszabályi rendelkezésekkel és más kapcsolódó felügyeleti elvárásokkal⁶¹ összhangban – ahol lehetséges – olyan technológiai és technikai

---

⁶¹8/2020. (VI. 22.) MNB ajánlás

eljárásokat alkalmazzon, amelyek kikényszerítik a csalások megelőzését és a pénzügyi szervezet csalások elleni védelmét.

222. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet kiemelt védelmi intézkedéseket alkalmazzon az ügyfelek új rendszerek, interfészek, szolgáltatások igénylésével és használatának megkezdésével összefüggő csalások (például ügyfél félrevezetésével, nevében végzett regisztráció és tevékenység) megelőzése érdekében.
223. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet a csalások megelőzése érdekében
- a) meghatározza a csalásgyanús események kiszűrését, a csalási kockázatok kezelését segítő szempontokat, korai figyelmeztető jeleket,
  - b) megfelelő tevékenységfigyelést és monitoring tevékenységet, valamint riasztási gyakorlatot alkalmazzon,
  - c) rendszeresen elemezze a csalási kockázatok azonosítására lehetőséget adó adatbázisait (például NPL portfólió, panasznyilvántartás, fióki, ügynöki portfólió minőségének elemzése),
  - d) térképezze fel az új vagy módosított termékek, folyamatok csaláskockázatait,
  - e) biztosítsa a kivizsgált csalásgyanús események értékeléséből származó információk visszacsatolását,
  - f) szükség esetén kezdeményezzen folyamatjavító intézkedéseket vagy rendszerfejlesztéseket.
224. A csalások megelőzésével összefüggésben a munkavállalók csaláskockázattal kapcsolatos tudatosságának növelése és fenntartása mellett kiemelt fontossággal bír az ügyfelek csaláskockázattal kapcsolatos tudatosságának növelése is. A pénzügyi szervezet a potenciális vagy tényleges ügyfelek tekintetében elsősorban a tájékoztatás eszközt tudja alkalmazni, például a feltárt és jellemzőnek tekinthető csalási eseményekre, megtévesztési módszerekre és azok elkerülésének lehetőségeire való, a pénzügyi szervezet honlapján, más elektronikus csatornán (netbank, mobilbank, telebank, SMS) keresztül vagy más módon történő figyelemfelhívás rendszeres közzétételével, kampányok folytatásával.

VII.5.6. A csalások észlelése és feltárása

225. Elvárt, hogy a pénzügyi szervezet előre rögzítse azon ismérveket, tényezőket (red flag, korai figyelmeztető jelek), amelyek valamely csalásgyanús esemény vagy tevékenység kivizsgálásának megindítását indukálják. Ezzel összefüggésben elvárt annak biztosítása, hogy az érintett munkavállalók ismerjék ezen ismérveket, tényezőket és hogy megfelelő eszközök álljanak rendelkezésre a csalásgyanú jelzésére.
226. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet a csalások megakadályozása, illetve a megvalósult csalások hatásának enyhítése – okozott károk minimalizálása és további károk megelőzése – érdekében úgy alakítsa ki a csalásgyanúval kapcsolatos jelentési csatornáit,

hogy azok gyors és minimális információvesztéssel történő kommunikációt lehetővé tevő kapcsolatot biztosítsanak a csalást észlelő és a felderítésre, kivizsgálásra, illetve megakadályozásra hatáskörrel rendelkező között.

227. Az MNB elvárja a pénzügyi szervezet, illetve csoport portfólióinak meghatározott csalási kockázatokat fókuszba tevő szempontrendszer szerinti elemzését, folyamatos monitorozását is, mellyel összefüggésben jó gyakorlatnak tartja az ún. fraud scorecardok, szűrési automatizmusok fejlesztését és alkalmazását.
228. A bekövetkezett csalások jövőbeni előfordulásának kivédése, illetve megfelelő időben történő észlelése érdekében az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet rendszeres visszamérés formájában vizsgálja és értékelje a csalások észlelésére és feltárására kialakított módszertanok, szűrési automatizmusok, monitoring rendszerek hatékonyságát és szükség esetén tegyen lépéseket a feltárt hiányosságok megszüntetése, illetve az alkalmazott módszertanok, szűrési automatizmusok, monitoring rendszerek finomhangolása miatt indokolt módosítása érdekében.

VII.5.7. A csalásgyanús események kivizsgálása, intézkedések

229. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet a csalások megakadályozása, illetve a megvalósult csalások hatásának enyhítése – okozott károk minimalizálása és további károk megelőzése – érdekében gondoskodjon olyan eljárásokról és folyamatokról (például ügyfélmegkeresés, tranzakciótiltás, hozzáférés-korlátozás), valamint technikai (hardver, szoftver, biztonságtechnikai) eszközökről és rendszerekről, melyek a csalásgyanús esemény kivizsgálását és a kockázatokkal arányos, szükséges intézkedések megtételét a csalási kísérletek észlelését követő legrövidebb, a kockázatokkal arányos időn belül teszik lehetővé.
230. Az MNB elvárása alapján a pénzügyi szervezet a csalásgyanús eseményeket az esemény kockázati jellemzőinek megfelelő prioritással, határidőkkel, fókusszal és mélységben, a potenciális és tényleges károk mennyiségi és minőségi értékelésére kiterjedően, a tényállást részletesen, objektíven és tárgyilagosan értékelve vizsgálja ki. Elvárt, hogy a vizsgálati folyamat foglalja magában az elkövetés körülményeinek tényszerű feltárását, az elkövetés módjának és az elkövető személyének lehetőség szerinti azonosítását, valamint terjedjen ki az üzleti folyamatokban és kontroll rendszerekben tapasztalható azon hiányosságok feltárására is, amelyek a csalásgyanús esemény bekövetkezéséhez vezethettek.
231. Elvárás a csalásgyanús események teljeskörű dokumentációja, amely rögzíti
- a) a csalásgyanús esemény vizsgálata során feltárt tényeket és információkat,
  - b) az üzleti folyamatokban és kontroll rendszerek tekintetében a csalásgyanús eseménnyel összefüggésben feltárt hiányosságokat,
  - c) az eseményre tekintettel megfogalmazott intézkedéseket, azok végrehajtásának

felelőseit és határidejét, valamint

d) az intézkedésekre vonatkozó visszacsatolási és beszámolási követelményeket.

232. Az MNB jó gyakorlatnak tartja, ha a csalásgyanús események előre meghatározott körét tekintve bizottsági szinten történik a szükséges intézkedésekről való döntéshozatal. A bizottságban jó gyakorlatként a csalásgyanús esemény által közvetlenül érintett üzleti vagy más szakterület, az irányítási funkciót betöltő testület, más bizottságok tagjai (például kockázatkezelési bizottság) és a belső kontroll funkciókat ellátó területek képviselői kerülnek bevonásra.
233. Elvárt annak rögzítése, hogy a csalásgyanús eseményekkel összefüggésben a pénzügyi szervezet mely esetekben kezdeményez büntetőjogi felelősségrevonást. Az MNB jó gyakorlatnak tartja, ha erre a vonatkozó jogszabályi rendelkezések kötelező esetein túlmenően minden olyan esetben sor kerül, ha a pénzügyi szervezet csalásgyanús eseményt azonosított.
234. A pénzügyi szervezet működési kockázati veszteségre vonatkozó adatgyűjtése során elvárt a – pénzügyi szervezet által meghatározott limit feletti – bekövetkezett és megghiúsult, a számviteli nyilvántartásokban kimutatható hatású csalások rögzítése, továbbá javasolt azon – a pénzügyi szervezet által meghatározott limit feletti – bekövetkezett és megghiúsult csalások rögzítése, amelyeknek nincs közvetlen hatása az eredményre és a tőkére.

VII.5.8. Belső csalás

235. A fokozott kockázatra tekintettel elvárt, hogy a pénzügyi szervezet kiemelt figyelemmel és speciális szabályrendszer keretein belül kezelje a vezető testületi tagok és a munkavállalók által elkövetett csalásgyanús eseményeket (a továbbiakban: belső csalás).
236. Elvárt, hogy a csalásmegelőzés és -kezelés szempontjai épüljenek be a vezető testületi tagok és a munkavállalók kiválasztásának gyakorlatába. Ezzel összefüggésben bizonyos munkakörök esetében az MNB jó gyakorlatnak tartja – a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény előírásainak figyelembevételével – az előző munkahelyekről referencialevél bekérését.
237. Elvárt, hogy a pénzügyi szervezet azonosítsa a pénzügyi szervezet, illetve csoport azon tevékenységeit, folyamatait és eljárásait (például ügyfélszámlán manuális könyvelés, a kapcsolattartásra vonatkozó törzsadatok módosítása), amelyek a belső csalás szempontjából jelentős kockázatot hordoznak. Elvárt ezek alkalmazásának visszaszorítása, korlátozása, vagy fokozott kontroll és ellenőrzési követelmények közötti működtetése.
238. Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet működtessen a munkavállalók és a vezető

testületi tagok pénzügyi szervezet rendszereiben végzett tevékenységeire és a pénzügyi szervezet, illetve csoport által nyújtott szolgáltatások igénybevételére vonatkozó monitoring rendszert. Ennek keretében kerüljenek kiszűrésre és elemzésre többek között a szokásostól eltérő időpontokban történő események, valamint a rendkívüli tranzakciók. A csalások kockázatának további csökkentése érdekében elvárt a monitoringrendszerek futásának – a paraméterek legalább éves felülvizsgálata melletti – automatizálása, továbbá, hogy a kapott eredmények szűk körben kerüljenek elemzésre, értékelésre.

239. A rejtett belső csalások felszínre kerülése érdekében az MNB – a vonatkozó munkajogi előírások betartását szem előtt tartva – elvárja annak biztosítását, hogy az indokolt kivételek definiálása mellett kerüljön meghatározásra a pénzügyi szervezet azon munkavállalóinak a köre – ideértve az irányítási funkciót betöltő testületi tagokat is –, akiknek naptári évenként egy alkalommal legalább 14 egybefüggő napra mentesülniük szükséges a munkavégzési kötelezettség alól. Alapelveként elvárt rögzíteni, hogy a munkavállaló, illetve adott esetben az irányítási funkciót betöltő testületi tag a szabadságának, illetve más jogszerű távollétének (például betegszabadság vagy fizetés nélküli szabadság) időtartama alatt a pénzügyi szervezet rendszereit ne használja. Szabályzatban elvárt meghatározni továbbá az ettől az alapelvtől való eltérés lehetséges indokait, hogy milyen esetekben és mely rendszerekhez férhet hozzá az érintett munkavállaló, illetve adott esetben az irányítási funkciót betöltő testületi tag.

VII.5.9. Ellenőrzési rendszer

240. Elvárt, hogy a csalások megelőzésével és kezelésével kapcsolatos információk kerüljenek beépítésre a vezetői információs rendszerbe.
241. Elvárt továbbá, hogy a pénzügyi szervezet vezető testületei rendszeresen – a mérlegfőösszeg tekintetében öt százalékot meghaladó piaci részesedésű hitelintézet esetében legalább negyedéves, a többi pénzügyi szervezet esetében legalább féléves gyakorisággal – kapjanak átfogó tájékoztatást az adott időszakban felmerült csalásgyanús esetekről, tendenciákról, az azokkal kapcsolatban megtett intézkedésekről, illetve az egyéb, a pénzügyi szervezet, illetve csoport csalásmegelőzési és -kezelési tevékenységével kapcsolatos jelentősebb eseményekről.
242. Javasolt, hogy a belső ellenőrzés – a 169. pontban foglaltakkal összhangban – rendszeresen – legalább háromévente – tekintse át a pénzügyi szervezet, illetve csoport csaláskockázati kitézettségét, valamint csaláskockázat kezelési tevékenységét (megelőzés, észlelés és feltárás, kivizsgálás, belső csalások kezelésére vonatkozó speciális folyamatok).

VII.5.10. Csaláskockázati önértékelés

243. Az MNB elvárja, hogy a csaláskockázat hatékony azonosítása és kezelése érdekében a mérlegfőösszeg tekintetében öt százalékot meghaladó piaci részesedésű hitelintézet rendszeresen – legalább évente – folytasson a csaláskockázati kitéttységét illető önértékelést. Az MNB elvárása alapján az önértékelés átfogó szemlélettel készül, a 216. pont szerinti kompetenciaközpont vagy szervezeti egység, illetve kontroll funkciót ellátó terület bevonásával a pénzügyi szervezet teljes szervezetére – beleértve a vezető testületeket és a belső kontroll funkciót ellátó szervezeti egységeket is –, valamennyi tevékenységére és szolgáltatására.
244. Az MNB a csaláskockázati kitéttység 243. pont szerinti felmérése során jó gyakorlatnak tartja, a kockázati mátrix (térkép) használatát, a súlyossági és gyakorisági becslésen alapuló mérési és kezelési módszertan alkalmazását. Jó gyakorlatnak tekinthető továbbá az is, ha a hitelintézet a működési kockázati önértékelés keretében alkalmazott módszert használja a csaláskockázati kitéttségének azonosítására és kezelésére is.
245. Elvárt a kockázatfelmérés eredményének elemzése alapján a belső folyamatok, rendszerek hiányosságainak és gyenge pontjainak azonosítása is, és a csalásmegelőzési és csaláskezelési tevékenység, a csaláskockázati kitéttység lehetséges csökkentése prioritásainak ezen alapuló meghatározása.
246. Elvárás, hogy a hitelintézet vezető testületei kapjanak tájékoztatást a csaláskockázati önértékelés eredményéről, továbbá a magas kockázatúként azonosított tényezők, folyamatok, tevékenységek, rendszerek, események kezelésére vonatkozó intézkedések akciótervéről. A felelősöket és határidőket is tartalmazó akciótervet az MNB elvárása alapján a hitelintézet irányítási funkciót betöltő testülete vagy valamely, arra felhatalmazott bizottsága hagyja jóvá.
247. Az MNB jó gyakorlatnak tartja a csaláskockázati önértékelés rendkívüli felülvizsgálatát minden – a pénzügyi szervezet által meghatározott szempontok szerint – jelentősnek minősülő csalásgyanús esemény bekövetkezésekor.

VIII. Átláthatóság és a belső védelmi vonalakkal kapcsolatos nyilvánosságra hozatal

248. Elvárt annak biztosítása, hogy a pénzügyi szervezet, illetve csoport stratégiáit, politikáit, belső szabályzatait, belső eljárásrendjeit és ügyrendjeit a munkavállalók a munkájukhoz és felelősségi szintjükhöz igazodó mértékben megismerjék, megértsék és azok változásairól folyamatosan, megfelelő időben értesüljenek.
249. A pénzügyi szervezetek tevékenységének és működésének minél jobb átláthatósága

érdekében az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet a belső védelmi vonalak felépítéséről és működtetéséről a jogszabályi előírásokon túl is, de azokat szem előtt tartva, évente rendszeresen hozzon nyilvánosságra a pénzügyi szervezet, illetve csoport valós és hiteles értékelését elősegítő, érthető, valós, időben és tartalmát tekintve releváns információkat. A nyilvánosságra hozatallal kapcsolatos jogszabályi előírások és felügyeleti szabályozó eszközök viszonylag kevés, a belső védelmi vonalakkal összefüggő elemet határoznak meg. Az MNB jó gyakorlatnak tekinti az ajánlásban kifejtett témák szerinti tartalmat és szerkezetet. A belső védelmi vonalak tekintetében a nyilvánosságra hozatal során az alábbiakra javasolt kitérni:

- a) szervezeti felépítés és csoport struktúra – jogi struktúra, irányítási és működési szerkezet, fő felelőségek és jelentési vonalak – bemutatása, amennyiben releváns, országonkénti bontásban,
- b) az a) alpontban felsoroltak tekintetében az előző nyilvánosságra hozatal óta bekövetkezett változások,
- c) testületi rendszer bemutatása (testületek megnevezése, tagok száma és mandátumuk hossza, független tagok száma, nemek szerinti összetétel), irányítási és felvigyázási funkciók megvalósulása (az egyes testületek fő felelősége),
- d) testületek, bizottságok bemutatása (megnevezés, összetétel),
- e) érdekkonfliktusok kezelésének módja,
- f) belső kontroll funkciók szervezeti megoldásának bemutatása,
- g) a belső kontroll funkciók függetlenségének értékelése,
- h) az egyes belső kontroll funkciót ellátó területek közötti feladatmegosztás ismertetése, koordinációs mechanizmusok,
- i) szolgáltatás folytonosság kezelés bemutatása.

250. Az MNB a belső védelmi vonalakkal kapcsolatos nyilvánosságra hozatal tekintetében valamennyi pénzügyi szervezet esetében jó gyakorlatnak tartja a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló törvény, valamint a CRR szerinti nyilvánosságra hozatal gyakorlatának általános követelményeiről szóló 7/2022. (IV. 22.) MNB ajánlás 14-16. és 20-24. pontjában rögzített, a nyilvánosságra hozatallal kapcsolatos általános elvárás érvényre juttatását.

251. A jogsértések jelentésére vonatkozó kötelezettséget jogszabályi előírások rögzítik.⁶² Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet működtessen olyan – megfelelően dokumentált és egyértelmű szabályokra épülő – eljárásokat is, amelyek lehetővé teszik, hogy a pénzügyi szervezet, illetve csoport belső védelmi vonalainak működését, illetve annak valamely részrendszerét érintő fontos és bizonyítékokkal ugyan nem feltétlenül alátámasztott, de megalapozott, a munkatársak részéről érkező felvetések, problémák is az irányítási, illetve a felvigyázási funkciót betöltő testületek tudomására jussanak.

---

⁶² Befektetési vállalkozások: Bszt. 24/G. §, hitelintézetek: Hpt. 116. §

252. Az MNB elvárása alapján a 251. pont szerinti eljárások biztosítják
- a) valamennyi munkavállaló részére az észlelt hiányosságok jelzését,
  - b) a jelentési vonalakon kívüli jelentés lehetőségét is (például: közvetlenül a megfelelőségbiztosítási funkciót ellátó terület vagy a belső ellenőrzés vezetőjénél),
  - c) a kijelölt vezető testület vagy funkciót ellátó terület hozzáférését az anonimizált bejelentésekhez, de lehetővé tehető a bejelentési eljárás teljes anonimitása is,
  - d) a vonatkozó adatvédelmi előírásokra tekintettel, a bejelentő személy, valamint a felmerült hiányosságért feltehetően felelős természetes személy személyes adatainak védelmét,
  - e) azt, hogy a bejelentő személyre nézve a bejelentés ne járjon semmilyen negatív következménnyel (például diszkrimináció, tisztességtelen bánásmód), még abban az esetben sem, ha későbbi vizsgálat alapján a felmerült hiányosságért feltehetően felelős személlyel szemben végül nem alkalmaznak intézkedést,
  - f) a bejelentő személy számára a visszajelzést, hogy a bejelentése eljutott a megfelelő helyre,
  - g) a bejelentések értékelését, kivizsgálását, nyomon követését és nyilvántartását.

IX. Záró rendelkezések

253. Az ajánlás a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény 13. § (2) bekezdés i) pontja szerint kiadott, a felügyelt pénzügyi szervezetekre kötelező erővel nem rendelkező szabályozó eszköz. Az MNB által kiadott ajánlás tartalma kifejezi a jogszabályok által támasztott követelményeket, az MNB jogalkalmazási gyakorlata alapján alkalmazni javasolt elveket, illetve módszereket, a piaci szabványokat és szokványokat.
254. Az ajánlásnak való megfelelést az MNB az általa felügyelt pénzügyi szervezetek körében az ellenőrzési és monitoring tevékenysége során figyelemmel kíséri és értékeli, összhangban az általános európai felügyeleti gyakorlattal.
255. Az MNB felhívja a figyelmet arra, hogy a pénzügyi szervezet az ajánlás tartalmát szabályzatai részévé teheti. Ebben az esetben a pénzügyi szervezet jogosult feltüntetni, hogy vonatkozó szabályzatában foglaltak megfelelnek az MNB által kiadott vonatkozó számú ajánlásnak. Amennyiben a pénzügyi szervezet csupán az ajánlás egyes részeit kívánja szabályzataiban megjeleníteni, úgy az ajánlásra való hivatkozást kerülje, illetve csak az ajánlásból átemelt részek tekintetében alkalmazza.
256. Az MNB az ajánlás alkalmazását – a 257. pontban foglaltak kivételével – 2023. január 1-jétől várja el az érintett pénzügyi szervezetektől.

257. Jelen ajánlás 30. pontja 2024. január 1-jétől alkalmazandó.
258. 2023. január 1-jén hatályát veszti a belső védelmi vonalak kialakításáról és működtetéséről, a pénzügyi szervezetek irányítási és kontroll funkcióiról szóló 27/2018. (XII. 10.) MNB ajánlás.

Dr. Matolcsy György sk.
a Magyar Nemzeti Bank elnöke

A pénzügyi szervezet belső védelmi vonalait illető dokumentációs elvárások

1. Tulajdonosi szerkezet
2. Amennyiben releváns, a pénzügyi csoport szerkezete (jogi és funkcionális szerkezet)
3. Az irányítási és felvigyázási funkciót betöltő testületek összetétele és működése
  - a) kiválasztási szempontok, beleértve, hogy a kiválasztás során a sokszínűség biztosítására vonatkozó követelmények és elvárások miként kerülnek figyelembevételre
  - b) tagok száma, megbízatásuk időtartama, rotálás
  - c) a testület független tagjai
  - d) a testület ügyvezető tagjai
  - e) a testület nem ügyvezető tagjai
  - f) amennyiben releváns a belső feladatmegosztás
4. Irányítási szerkezet és szervezeti ábra (amennyiben releváns a csoportra gyakorolt hatással)
  - a) bizottságok
    - aa) összetétel
    - ab) működés
  - b) amennyiben van, ügyvezető testület
    - ba) összetétel
    - bb) működés
5. Kulcspozíciót betöltő személyek
  - a) kockázati kontroll vezető
  - b) CRO
  - c) megfelelőségbiztosítási vezető
  - d) belső ellenőrzési vezető
  - e) egyéb kulcspozíciót betöltő személyek
6. Működési struktúra, amennyiben releváns, a csoportra gyakorolt hatással
  - a) működési struktúra, üzletágak, valamint a hatáskörök és felelősségi körök elosztása
  - b) kiszervezés
  - c) termékek és szolgáltatások köre

- d) a tevékenység területi hatálya
  - e) szabad szolgáltatásnyújtás
  - f) fióktelepek
  - g) leányvállalatok, közös vállalkozások stb.
  - h) offshore központok használata
7. A kockázatkezelési rendszer leírása, a kockázati stratégiát is beleértve
8. Belső kontroll rendszer: az egyes feladatkörök leírása, a hozzá tartozó szervezetet, erőforrásokat, kompetenciákat és hatásköröket is beleértve
9. Vezetői információs rendszer
10. Magatartási és viselkedési kódex, amennyiben releváns, a csoportra gyakorolt hatással
- a) stratégiai célkitűzések és vállalati értékek
  - b) belső kódexek és szabályzatok, megelőzési politika
  - c) az érdekkonfliktusok kezelését célzó politika
  - d) visszaélések bejelentése
11. A belső védelmi vonalak rendszerét rögzítő dokumentum státusza
- a) elfogadás dátuma
  - b) legutóbbi módosítás dátuma
  - c) legutóbbi felülvizsgálat dátuma
  - d) a dokumentum megfelelő testület általi jóváhagyásának igazolása

Belső védelmi vonalak

Felelős belső irányítás

Elsődleges védelmi vonalak

Belső kontroll funkciók
Második védelmi vonal

- kockázati kontroll funkció
- megfelelőségbiztosítási funkció

Belső kontroll funkciók
Harmadik védelmi vonal

- belső ellenőrzési funkció